

Ebikolwa by'abahwenda ba Yesu

Ebikolwa

Enyanjula

Ehitabo *EBIKOLWA BY'ABAHWENDA BA YESU* hiroma hu ngeri eyi hibbubble hy'abafugiirira Kurisito hyatandihamo era n'engeri eyi hyasasaana ohunja mu Yerusaalemu hyatiina mu twale ly'e Buyudaaya n'e Samaliya ko n'ebitundu ebindi. Ehyo hyalijo ng'olu Yesu galoma abahwenda babe ko gatiina mwigulu (1:8). Luka nj'owarajandiiha ehitabo hino. Luka oyo gaali musanju era gegenderesa mu pandiiha yiye. Amañuliro Amalañi n'Ebikolwa by'Abahwenda ba Yesu, gabijandiihira nje Tefiilo owaali Omuyonaani (1:1).

Hiboneha hiiti ehitabo Ebikolwa by'Abahwenda ba Yesu bahijandiiha ñagati w'omwaha gw'enkaaga n'enkaaga neene oluvanyuma lw'ohusaaliwa hwa Kurisito olwohuba hiheneresa ni bahiiri hulehula Pawulo ohunja mu komera. Luka gagendanga ni Pawulo era hiboneha oti gahinjandiihira mu hibuga Atiyokiya. Ehitaro Ebikolwa by'Abahwenda ba Yesu hitandiihira aña bahomya Amañuliro Amalañi aga Yesu Kurisito ng'olu Luka gagajandiiha era hitandiha ni hiroma hu hunjiriwa hwa Yesu mwigulu.

Luka mu hunjandiiha ehitabo hino gaali n'ehigendererwa c'ehyene hy'ehi gaali ni nahyo n'añandiiha Amañuliro Amalañi

aga Yesu Kurisito. Luka gendire Tefiro, n'abafugiirira Kurisito abaali ni beyongera obungi habuhyanabuhyya ohugumya ebyo ebi baali ni babegirisa. Olw'ehyo ganjandiiha bulanji bugali n'anyonyola ebinjamba hu bulamu wa Yesu n'engeri eyi Manjuliro Amalanji gasasaana mu hyalo.

Ehitabo Ebikolwa by'Abahwenda ba Yesu, hituna ehy'ohuboneraho ng'olu ehibbubbu hy'abafugiirira Kurisito ehidaayi hyagumira mu hufugiirira Kurisito. Abahwenda ba Yesu beesiga Omwoyo Omutukuvu gabanja amaani, babuulira abaatu abeene abangi.

Ebiri mu hitabo hino mu buupi

1. Omwoyo Omutukuvu geeha hu bahwenda (1:1-8:1)
2. Bahiyaania abafugiirira Kurisito era Amanjuliro Amalanji gasasaana mu bitundu ebindi (8:2-12:23)
3. Olugendo oludaayi olwa Pawulo ohutiina ohubuulira (12:24-14:28)
4. Oluhihiho lwihala mu Yerusaalemu (15:1-35)
5. Olugendo olwohubiri olwa Pawulo ohutiina ohubuulira (15:36-18:22)
6. Olugendo olwohudatu olwa Pawulo ohutiina ohubuulira (18:23-20:38)
7. Pawulo bamunjambira mu Yerusaalemu (21:1-26:32)
8. Banjira Pawulo e Rooma (27:1-28:31)

¹ Ow'enjono Tefiro, mu hitabo hyange ehi-daayi nahuñandiihira ni kuloohesa ebyo ebi

Yesu gatiina n'ahola era n'asomesa ohunjwa olu gatandiha ohuhola omulimo gugwe,*

² ohwolera erala hu ludaalo olu gatiina mwigulu n'ahenire ohulaabbira abahwenda babe abagatobola, Omwoyo Omutukuvu n'amutangirira.

³ Abanamaani ni bamuhomerera hu musal-abba, gafa bamusiiha aye ng'alamuha. Ni galamuha gahena endaalo amahumi ane n'atiina n'abonehera abahwenda babe abo ηano ni nañala ohuhahasa ati dala gaali mulamu era gabalomeranga ebinjamba hu Hatonda n'obunjugi buwe mu bulamu bw'abo abamufugiirira.

⁴ Lulala ni gaali ni nabo ni bali hu hiiñulo gabaloma ati, "Simuñwanga mu Yerusaalemu ohwola olu Bbaabba alibanjeeresa ehirabo ehy'Omwoyo Omutukuvu oyu gabasuubisa ng'olu mbayenga ni mbalomera.*

⁵ Yowaane omubatiza gabatizanga abaatu n'amaaji aye enywe mu ndaalo ejitali jañaleenji muja hubatiziwa mu Omwoyo Omutukuvu."*

Yesu atiina mwigulu

(Mar 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁶ Nindi olundi ni baali ni bahumbeeene, abahwenda babuusa Yesu baati, "Olwo Musengwa, mu hiseera ehyene ehyo cehi olibbingiramo Abarooma abatuñuga ewe wañuga Yisirayiri hya Dawudi omuhalehale olu gañuganga?"

* **1:1 1:1** Luk 1:1-4 * **1:4 1:4** Luk 24:49 * **1:5 1:5** Luk 3:16;
Yow 1:33

7 Nga Yesu abagabolamo ati, “Sihyenywe ohumanya ebiseera oba oludaalo lw’ebyo ebiri mu tegeha n’obunjangi wa Bbaabba.”

8 Wabula ehi muli n’ohumanya hiri hiti Omwoyo Omutukuvu n’anahabeheho anahabaleetere ohuba n’obunjangi mwalomera abaatu bomu hibuga Yerusaalemu, abomu twale ery’e Buyudaaya n’erye Samaliya ko n’abomu hyalo hyosihyosi ekipambaho.

9 Ni gagwisa ebibono ebyo, nga Hatonda amunjira mwigulu. Gatiina bosibosi ni bamutaayeho emoni ohwola olu ehireri hyamuviha gaabagotaho.*

10 Baali bahirengereeeye engira eyamujiira na mugulu, ng’ajo ni naajo nabaaajo abasinde babiri abaali ni bambaaye engoye ekosa abaaja bemeerera aja baali.

11 Ng’abasinde abo bababuusa baati, “Enywe abasinde b’e Galilaaya, hiina ehibemeerehise nano ni mulengereeeye namugulu? Yesu oyo oyu muweene n’atiina mwigulu po aligobola atyo ng’olu mumuweene n’atiina.”

Matiya agobola mu hifo hya Yuda

(Mat 27:3-10)

12 Ng’ajo abahwenda banwa aja baali hu lusozi olw’emisaala ejibalanga baati Emizayiti baagamayo mu hibuga Yerusaalemu. Olusozi olwo lwali suulu n’omunwa ohunwa mu hibuga ehyo.*

* **1:9 1:9** Mar 16:19; Luk 24:50-51 * **1:12 1:12** Ebbayibbuli ejindi jiroma jiiti, olugendo olu amagambi gafugiiranga omuutu ohugenda hu ludaalo lwa Sabbaato.

13 Ni boola mu Yerusaalemu nga bengira mu nyumba omu bamenyanga, baniina mu hisenge hyawe ehyali ḥamugulu. Abaatu bano baali nje Peetero ni Yowaane ni Yakobbo n'Andereya ni Filipo ni Tomasi ni Bbatulumaayo ni Matayo ni Yakobbo omwana w'Alufaaayo ni Simooni omuzelote ni Yuda omwana wa Yakobbo.

14 Abaatu bano bosibosi ko n'abahasi abagenderanga ḥalala ni Yesu nga pomuli abaganda babe ni nyina Malyamu bahumbaananga aja ni na ja ohusaba.

15 Lulala mu biseera ebyene ebyo, Peetero gemeerera ḥagati mu bahye abaali ni bafugiirira Kurisito abaali ni banjera abaatu nga cikumi nabiri ng'abaloma ati,

16 “Aboluganda, Ehyānandiihiwa ehi Omwoyo Omutukuvu gawihulira Habaha Dawudi hyali n'ohwolerera. Ehyānandiihiwa ehyo hiṇamba hu Yuda owatangirira abaja ohuṇamba Yesu

17 ate nga gaali wahyefe, yeesi oyu Yesu gangala hyefe huhole obuṇeeresu buno.”

18 (Ebbeesa eji baamuṇa olw'ehikolwa hihye ehyo ehibi bajigulamo ehisugu era mu weene omwo ni geetuga, gaṇanuha hu musaala ohu geetugira gagwa ng'ehida hyosuha n'ebiomuhida nga bijofumuha.*

19 Hiisi muutu mu hibuga Yerusaalemu gaṇulira ehiitu ehyo era baguliha n'ehifo ehyo esiina mu lulimi lwawe baati Akeludama amahulu galyo ti, “Ehisugu hy'amatfugi.”)

* **1:18 1:18** Mat 27:3-8

20 Ng'ango Peetero atiina mu moni abaloma ati,
“Dawudi gañandiiha mu hitabo hya Zabbuli ati,
“Leha ehibbwé hyembere mu gunda lirye,
 ηañume amenyamo.’

“Era ati,

“‘Ehifo hihye bahiñe omuutu owundi.’*

21 “Olw'ehyo hyenda mwangale omuutu owundi
agendire ni neefe ehiseera hyosihyosi ehi
hubaaye ni Yesu Musengwa,

22 ohwemera erala mu biseera bya Yowaane
omubatiza ohwola olu Yesu gatiina mwigulu,
agobole mu hifo hya Yuda atweñimbeho mu
hulomera abaatu ng'olu Yesu galamuha.”*

23 Ng'ango baleeta amasiina g'abaatu babiri,
Yosefu oyu balanganga baati Barusabba ko
n'erindi baati Yusito ko n'owundi ni bamulanga
baati Matiya.

24 Nga basaba baati, “Musengwa ndiiwe
omanyire ebiri mu myoyo j'abaatu bosibosi.
Olw'ehyo husunga otulage oyu ewe omwene
otobooye hu bano bombi,

25 agobole mu hifo hya Yuda mu mulimo
gw'obuhwenda ogu niye galeha gaaja
emusaanira.”

26 Ni bahubba ahalulu, hagwa hu nje Matiya
era nga genjimba hu bahwenda bala ehumi
namulala.

2

Ohuuja hw'Omwoyo Omutukuvu

* **1:20 1:20** Zab 69:25; 109:8 * **1:22 1:22** Luk 3:21; 24:51

1 Ebyo ni byanjwa, oludaalo lw'embaga eyi balanga baati Petekoote* ni lwola, abafugiirira Kurisito bosibosi baali bahumbeene mu hifo hirala mu hibuga Yerusaalemu.

2 Baali bahiiri ajo nga ajo ni naajo banjulira ohwoluma hy'ohwepunga enyene ey'amaani ni huñwera mwigulu nga huñulirihana mu nyumba mwosimwosi omu baali ni behaaye.

3 Ng'ano babona n'ebiitu ebyali ni bifaaana oti hani ndimi j'omuliro era nga jeyabulamo jiiha hu hiisi mulala hu bafugiirira Kurisito abo.

4 Nga bosibosi Omwoyo Omutukuvu abamaamira era nga batandiiha ohuloma mu ndimi ejindi eji baali ni batamanyire, Omwoyo omwene n'ali nj'abalomya endimi ejo.

5 Naahani mu biseera ebyo, ḥaalijo Abayudaaya abanadiini abaali ni bañooye mu mawanga agenjabulo ni bali mu Yerusaalemu olw'embaga eyo.

6 Abaatu abo ni banjulira ohwoluma hula ohwali hy'ohwa epunga enyene ey'amaani nga banjindigana bahumbaanira ajali abafugiirira Kurisito. Ehyabahenaho ebyenjungula nje hiisi mulala hu bo ohuñulira abafugiirira ni baloma mu ndimi ejitali jaawe.

7 Ng'ano bebuusa baati, "Abaatu bano bosibosi si Bagalilaaya abatamanyire ndimi jeefe?

8 Hija hiitye ohuba ti baloma endimi jeefe?

9 Abaperusi n'Abameedi n'Abalaamu n'ejabanjwa mu Mesopotamya n'e Buyudaaya ni Kapadokiya; Pooto n'Asiya,

* **2:1 2:1** Leev 23:15-21; Mag 16:9-11

¹⁰ Fulugiya nomu Pafiliya; Misiri nomu matwale ga Libbiya agali ohuupi n'e Kireene n'abandi ni bali bageni abahyaye ɣano ohuŋwa e Rooma,

¹¹ nga pomuli Abayudaaya n'abalugendwa abengira ediini y'Ehiyudaaya! Era n'abandi abanŋwa hu hizinga hy'e Kureete n'Abaŋarabbu? Cooka hwesihwesi huli huŋulira ni baloma mu ndimi jeefe enyene hu byamaliholiho ebi Hatonda aholire!"

¹² Hino hyabatangalasa era nga bebuusa abeene n'abeene baati, "Hino hitegeesa Hiina?"

¹³ Aye abandi nga babajeeja hubajeeja ni babalanga bameesi abehapiyiye omwenge!

Obuhwenda wa Peetero eyiri abaahumbaana

¹⁴ Ng'ano Peetero gemeerera ɣalala n'abahwenda bahye ehumi namulala ng'abaloma n'adundireho ejanjaasi ati, "Bayudaaya bahyange ko ni nenywe mwesimwesi abamenya mu hibuga Yerusaalemu, mutegere ohutwi muŋulirise ehi ndoma.

¹⁵ Abaatu bano ko ni neese samwene sihuli bameesi ng'olu abandi hunywe munjeega olwohuba ko jiri esaawa edatu ejomu mugamba ate ng'olu mumanyire sibaŋuuna humeera!

¹⁶ Ohutusaho hino hyoherehiise ebibono ebi Hatonda galomera mu naabbi Yoweeri ati,

¹⁷ "Mu ndaalo ej'oluvanyuma,

ndinjeeresa Omwoyo wange hu baatu bosi-bosi aŋabula hubihisyा.

Olw'ehyo,

abasaani benywe n'abahaana benywe,

- baja hulomera abaatu ehibono hyange.
 Abaseere benywe balyolesewa,
 n'abaatu abahulu mu gwanga ndibalooatesa ebi-rooto.
- 18** Mu ndaalo ejo,
 ndija abaŋeeresa bange abasinde
 n'abahasi
 Omwoyo wange Omutukuvu nga balomera
 abaatu ehibono hyange.
- 19** Ndihola ḥja mugulu mu bbanga ebiit
 ebiryenjunjisa abaatu
 ko n'ebiyamaliholiho ebiriraga obunjangi
 wange hu hyalo.
 Hu hyalo hulibaho ohujijuha hw'amafugi mu
 baatu
 ko n'omuliro n'eriisi ebiit ni biguhuuliha.
- 20** Eryuba ḥnamugulu linahabeho enjirema,
 n'omwesi gulicuuha gwafaana hy'amafugi.
 Ebyo nj'ebiribaŋo ng'oludaalo oluhulu
 olu Musengwa alisaliraho emisango ko
 lwola.
- 21** Aye ni luliba ni luhiiri hwola,
 hiisi aliranga Musengwa n'amusunga ohu-munoŋola, ali munoŋola.*
- 22** Nga Peetero geyongera aloma ati, "Bayisir-ayiri bahyange, mwetege mbalomere. Muhi-manyire bulanji muuti Yesu omusaale womu hibuga hy'e Nazaleesi ni gaali n'ahiiri mu hyalo muno Hatonda gamuŋa ohuhola ebyamaliholiho eby'amaani ohuhahasa ati nj'oyu gafuujaho amate ohuuja ohubanoŋola.

* **2:21** **2:21** Yowe 2:28-32

²³ Wayire hyali hiityo, mwaleha baamuñayo eyiri abaatu ababi abatamanyire Hatonda. Cooka mu tegeha yiye omwene, Hatonda gamanya ati hino hiribano era gaaganya hyolerera nga mweñimba n'abaatu abo abata-manyire Hatonda bamwita ni bamuhomerera hu musalabba.

²⁴ Aye Hatonda sigaganya amaani g'ohufa hu mubonjera e magombe era gamulamus a nindi gaaba mulamu.*

²⁵ Habaha Dawudi gamulomaho ati,
“Hiisi obuhya mbona Musengwa naali ni neese.
Era olwohuba ali ni neese,
sinja hwenjendehererera.*”

²⁶ C'ehigira omwoyo gwange gusañalya,
n'olulimi lwange lusangaafu

²⁷ olwohuba ndi suubi ti,
wayire ndifa olindamus a.

Solireha mwoyo gwange ohusigala e magombe
era solireha Omwawufu wuwo ohubolerayo.

²⁸ Wundagire amagira agaapira mu bulamu.

Onahanijijuse esangaalo
olwohuba nja huberereranga ni neewe.’ ”

²⁹ Nga Peetero geyongera aloma ati, “Abulganda, mbalomera hino ni mbula ehinemoota. Sehulu yeefe Habaha Dawudi era omwene huloma bibono ebyo gafa n'amagombe gage galijo n'ohwosa olwa leero luno.

³⁰ Dawudi gaali naabbi era gamanya ati Hatonda geeyama era gaalayira n'ohulayira

* ^{2:24} ^{2:24} Mat 28:5-6; Mar 16:6; Luk 24:5 * ^{2:25} ^{2:25} Zab 16:8-11

ati mulala hu bejuhulu babe alisikira etebe ey'obwahabaha buwe.*

³¹ Era olw'ohumanya ebyali ni bija hubano, galoma hu hulamuha hwa Kurisito oyu Hatonda gafuujaho amate ohunonjola abaatu ati Hatonda sigaali n'aja humuleha ohusigala e magombe era omubiri gugwe sigwabola.

³² Hatonda galamusia Yesu era efe abaloobera babe hwamweboneraho n'emoni era huli bajilizi b'ohulamuha huhwe ohwo.

³³ Ni gatiina mwigulu Hatonda era Semwana gamuña enjono gamuta hu tebe y'obuñugi ohuñuga ni naye era gaamuña Omwoyo Omutukuvu oyu gamusuubisa era hwesi gatuyombo-laho ehirabo hihye ehyo, mwesi mweboneraho era nj'ehiri hutulomya ebi munjulira."

³⁴ Dawudi niye sigatiina mwigulu aye aloma ati,

"Hatonda Musengwa gaaloma Musengwa yange ati,

'Yiihala ni wundireene hu lubega olw'omuhono gwange omulungi

³⁵ ohwola olu ndifuula abasigu babo

ekookolo ey'ohutaho amagulu gago.' **

³⁶ "Olw'ehyo abaatu bosibosi mu Yisirayiri bali n'ohumanya baati Yesu oyo oyu mwañayo bamuhomerera hu musalabba nj'oyu Hatonda gafuujaho amate gamufuula Musengwa era Kurisito Omunonjosi w'abaatu."

³⁷ Abaatu abo ni banjulira ebibono ebyo nga bibasimita hu myoyo era nga babuusa Peetero

* **2:30 2:30** Zab 132:11; 2 Sam 7:12-13 * **2:35 2:35** Zab 110:1

n'abahwenda bahye baati, "Aboluganda huhole hiina konyo Hatonda atusoniñe?"

³⁸ Nga Peetero abagobolamo ati, "Mwebbwage mucuuse emyoyo era hiisi mulala hu nywe abatiziwe mu siina lya Yesu Kurisito ko babasoniñe ebibi byenyewe. Era ni munahole ehyo, mwesi munasune ehirabo hy'Omwoyo Omutukuvu,

³⁹ olwohuba Hatonda gasuubisa ohuhibaña enywe n'abaana benywe ko n'abaatu bosibosi abalimufugiirira wayire nga bamuli ɳaleenji. Hatonda Musengwa alinja hiisi muutu oyu alanga gatiina eyi ali ehirabo hino ehy'Omwoyo Omutukuvu."

⁴⁰ N'atambisa ebibono ebindi ebinjeraho, Peetero geyongera ohubegalihira n'ohubalabula n'aloma ati, "Musabe abanonjole muñjone ehiguudyo ehinahoole hu baatu ababi abomu mulembe guno."

⁴¹ Ng'ajo hu ludaalo olwo abaatu ng'ekumi edatu bafugiirira ebibono bibye era nga batizawa.

Esambo j'abafugiirira

⁴² Ng'ajo abaatu abo abafugiirira Kurisito bosibosi begumya ohwega ebi abahwenda babasomesanga n'ohuhumbaananga ɳalala ng'aboluganda ohusaba n'ohuliira ɳalala.*

⁴³ Abaatu bosibosi mu hibuga omwo nga benunja olw'ebiyamaliholiho ebingi ebi bahwenda baholanga era nga bibaleetera ohuna Hatonda ejono.

* **2:42 2:42** Mu Luyonaani hiroma hiiti, "Beegumyang'a n'ohubbwagabbwaganga omugaati ehiru n'amahulu ag'ohusembera mu ndaalo jino."

44 Abafugiirira abo bosibosi baali n'obulala era begumya ohuhumbaananga ɳalala n'ohutambisanga hitabwe ebiitu ebi hiisi mulala galinga ni nabyo.*

45 Abaalinga n'ebiitu babitundanga bayeeda abahyawe abaali ni banjuma hy'ohwenzambaho.

46 Habuhyabuhya begumyanga ohuhumbaanira hu Yekaalu ohujumiryia Hatonda era hiisi mulala mu mago gage genulanga ebiryo n'omwoyo mulala era gaabirya n'abahye mu sangaalo.

47 Mu hiisi hiitu bajumiryanga Hatonda, n'abaatu bosibosi mu Yerusaalemu baasiimanga esambo jaawe. Era hiisi owahyanga Yesu Musengwa gongerangaho omunjendo gw'abaatu abanojohanga ohunjwa mu bibi byawe.

3

Peetero aŋonia omusinde omuleme

1 Lulala Peetero ni Yowaane batiina hu Yekaalu egulo hu nyanga ey'omwenda ohusaba.

2 Naahani ɳaalijo omusinde owaŋwa mu hida hya nyina ni hyamufutafuta oyu hiisi ludaalo baniranga beehasa ɳa mulyango ogwingira mu lunya lwa Yekaalu ogu balanganga baati, "Omulyango Omuŋoono," ohusungirisa ebbeesa hu baatu abengiranga.

3 Omusinde oyo ni gabona Peetero ni Yowaane ni babitanjo ohwingira mu Yekaalu ng'abasunga ebbeesa.

* **2:44 2:44** Bik 4:32-35

4 Nga Peetero ni Yowaane bamusimba emoni, nga Peetero ahena amuloma ati, “Tuhejeho.”

5 Ng’ola abahejaho n’asuubira ati bana-mujeho ahaatu.

6 Aye Peetero ng’amuloma ati, “Ese puma bbeesa ej’ohuhuja aye ehi ndi ni nahyo c’ehi kunja. Mu bunjangi obu Yesu Kurisito ow’e Nazaleesi gaapa, yinyoha ogende.”

7 Ni galoma atyo ng’amuñamba hu muhono omulungi amwinyosa. Ng’ano ni naaño amagulu g’oyu hyali ni hifutafuture gahahadala.

8 Nga hino himuña amaani ahuhutuha gemeerera, atandiha ohugenda gengira ni nabo mu lunya lwa Yekaalu n’agenda n’ohupuluha n’apuluha era n’ajumirya Hatonda.

9 Abaatu bosibosi abaali mu lunya lwa Yekaalu ni bamubona n’agenda era n’ajumirya Hatonda,

10 baahena bamufaania baati nj’omusinde ola oweehalanga ḥa mulyango ogwingira mu Yekaalu ogu balanga baati, Omulyango Omuñoono n’asungirisa, nga beñunja bugali weene ehyali ni himwolireho.

Peetero anyonyola amahulu g’ehyamaliholih

11 Omusinde ola owasungirisanga ni gaali n’ahyebonjire hu Peetero ni Yowaane abaatu bosibosi abaali mu Yekaalu bamubona beñunja bugali era nga badulumaho baja bahumbaanira aña baali mu lunya lwa Yekaalu mu hifo ehi balanga baati “Ehigangu hya Sulemaani.”

12 Peetero ni gabona atyo ng’abaloma ati, “Bayisirayiri bahyange, ehy’omusinde ono ohugenda hitabenjunjisa ohwola año era

mwatulengerera olwaga ajo oti hani buŋangi
ŋalala n'obugwalaafu weefe mbebimuleeteeye
ohutandiha ohugenda.

¹³ Hatonda wa Yibbulayimu ni Yisaka ni Yakobbo, abasehulu beefe, gasalanjo ohugulumisa Yesu omunjeeresu wuwe oyu enywe mwegaana mu moni ja Pilaato olu abatangirisi benywe bamwemeha mu moni jije ohumunosesya, wayire nga Pilaato niye gaali asalireenjo ohumulehula.

¹⁴ Enywe mwasalaŋo ohwegaana Yesu oyu Hatonda gangala era owaholanga ebiruŋamu n'abula musango mwasunga balehule omutemu owaali ni geetire abaatu.*

¹⁵ Oyo omwene bulamu era agira abaatu bosibosi baaba n'obulamu obutanjwaŋo nj'oyu mwaŋayo beeta aye Hatonda gamulamusa ohuŋwa mu bafu. Era efe huli bajulizi b'ohulamuha huhwe.

¹⁶ Yesu oyu hufugiirira ahahadahise omusinde ono oyu mubona era oyu mumanyire. Olw'ohwesiga obunjangi wa Yesu nj'ehireeteeye omusinde ono ohuŋona era gaba muhwiye ng'olu mwesimwesi mumubona.

¹⁷ "Naahani balebe, ese manyire ti ebi enywe n'abanjugi benywe mwahola Yesu, mwabihola lw'obuŋjaayi.

¹⁸ Ne omwo pomu Hatonda gabita ko goherese ebigasuubisa abaatu n'abita mu banaabbi ni galoma ati ebyo mbebi balihola Kurisito oyu gafuujaho amate ohunŋola abaatu.

* **3:14 3:14** Yow 19:12-15

19 Olw'ehyo mwebbwage mugobole eyiri Hatonda abasonije ebibi era Musengwa agobose bunyaaha obulamu wenywe.

20 Ni munahole ehyo Hatonda nindi anahabatumire Omunojosi ate nga siwundi wabula naalijne Yesu omwene oyo.

21 Cooka nga Yesu aja huhola n'ahiiri mwigulu ohwola olu Hatonda anahagobose bunyaaha ebitu byosibyosi ebi gawumba ng'olu gahisuubisa ahale n'abita mu banaabbi babe abagwalaafu abaaliijo ahale.

22 Olwohuba Musa naabbi wa Hatonda galoma ati, 'Musengwa era Hatonda wenywe alibatumira naabbi ohunjwa mu balebe benywe abeene ng'olu gaatuma ese. N'alijja mudembuhiranga byosibyosi ebi alibaloma.*

23 Aye hiisi muutu atalihola ebi naabbi oyo aliroma aliba sahiiri muutu wa Hatonda era bamusihiiirisanga ohunjwa mu baatu ba Hatonda.*

24 "Era abanaabbi bosibosi ohunjwera erala hu Samwiri baloma hu birinjo endaalo jino ebinjamba hu Yesu.

25 Enywe ni neefe ndiife aba Hatonda gasubisa Omunojosi n'abita mu banaabbi era n'endagaano eyi galagaana n'abasehulu befe, efe hwesi huyiganyulwamo. Galoma Sehulu yeefe Yibbulayimu ati, 'Abaatu abamawanga gosigosi mu hyalo balisuna ekabi ni jiñwa mu lusaaye lulwo.'*

26 Olw'ehyo, Hatonda ni gatuma Yesu omuñeeresa wuwe omuhoda hu hyalo,

* **3:22 3:22** Mag 18:15,18 * **3:23 3:23** Mag 18:19 * **3:25 3:25**

Tand 22:18; 26:4

gehereeye hu mutuma eyi muli abaŋe ekabi mucuuhe muŋwe mu bibi byenywe mutandihe ohuhola ebimusangaasa.”

4

Beemeha Peetero ni Yowaane mu kooti y'Abayudaaya

¹ Peetero ni Yowaane ni baali ni bahi-iroma eyiri ehiŋindi hy'abaatu, ng'abasengi n'omuhulu w'abasirikale abahuumma Yekaalu ŋalala n'Abasadukaayo batiina eyi baali.

² Abaatu abo baali n'ehirunji ehy'amaani olwohuba mbo abahwenda abo ababiri baali basomesa abaatu baati Hatonda aliramusa abaatu ng'olu Yesu galamuha.

³ Ng'ano abaatu abo baŋamba abahwenda abo babadanya mu komera ohwola mu mugamba ko babanosesye olwohuba hyali hiseera hy'egulo ni batafugiirira hubaŋohesya hu nyanga eyo.

⁴ Cooka bangi hu abo abaŋulira ebibono ebi Peetero galoma, bafugiirira Kurisito era omunjendo gw'abafugiirira nga gweyongera ohwola abasinde ng'ekumi etaanu n'otataayeho bahasi n'abaana.

⁵ Ni wahya, abatangirisi b'Abayudaaya n'abaatu abahulu mu gwanga lyabwe ko n'abasomesa b'amagambi g'Abayudaaya behumbaania ŋalala mu hibuga Yerusaalemu.

⁶ Mu bahumbaana, mwalimo omuhulu w'abasengi ba Hatonda oyu balanganga baati Anaasi ni Kayaafa owaali n'amusikiye, ni Yowaane n'Alekizanda ko n'abandi abomu lulyo lw'omuhulu w'abasengi.

7 Ni bahumbaana nga balagira abahuumi baleeta Peetero ni Yowaane babemeha mu moni jaawe batandiiha ohubanosesya ni bababuusa baati, “Mutusa ḥeena obuñangi ow’ohuhola ebi mwaholire?”

8 Ng’ano Omwoyo Omutukuvu amaamira Peetero amuna obugumu abaloma ati, “Enywe abatangirisi beefe ko n’abaatu abahulu mu gwanga lino, mwetege mbalomere!

9 Hanye mutwemehire hwenjoseyeho olw’ehikolwa ehiranji ehy’ohuñonia omusinde oyo owaali omuleme n’ohubalomera ngeri hi eyi hwamuñonisyemo,

10 ale enywe n’abaatu ba Yisirayiri abandi mwesimwesi muhimanyi muuti gañonire hu lw’obuñangi wa Yesu Kurisito ow’e Nazaleesi, oyu mwahomerera hu musalabba aye Hatonda gamulamus. Yesu nj’agemire omusinde oyo gaba ti gemereeye ḥano mu moni jenywe n’ajonire.

11 Yesu nj’oyu Ebyañandihawa biromaho biiti ‘Ebaale eri enywe abatongoli mutala, nj’eryafuuha ery’omugaso mu gosigosi.*

12 Yesu nje yejene aŋanga ohutunoŋola. Nabula ngira yindi ḥano hu hyalo eyi omuutu aŋanga ohubitamo ohunoŋoha ohuñwa mu bibi ohutusaho n’abita mu ye.”

13 Abomu hahiiho ni babona obusira wa Peetero ni Yowaane ate bahifaania baati baali baatu bahabuhyabuhyabaali ni batemangaho nomu somero nga benjunja era nga bahena

* **4:11 4:11** Zab 118:22

bahihahasa baati abasinde abo baali baloobera ba Yesu.

¹⁴ Cooka olwohuba omusinde ola oyu baali ni banjonisyé gaali yeesi gemereeye mu moni jaawe ohuupi ni Peetero ni Yowaane, byabatangaliha bahaya ehy'ohuloma.

¹⁵ Olw'ehyo baalagira babatuse ebulafu basooke beteesemo.

¹⁶ Ni babatusa nga beteesamo ni bebuusa baati, "Huhole hutye abasinde bano? Abaatu bosibosi mu Yerusaalemu bahanire ohumanya ehyamaliholiho hino ehy'amaani ehibaholire era sihunjanga hugaana huuti sihyalijo!

¹⁷ Wayire hiri hiityo huli n'ohuhinga ehitu ehyo ohweyongera ohugenda mu baatu. Olw'ehyo huteehwa ohulabula abasinde bano ni hubaloma huuti nindi ni hulibañulisaho ni basomesa omuutu yesiyesi hu biñamba hu Yesu sibaliruñona."

¹⁸ Ni bagobosa Peetero ni Yowaane mu luhi-
iho, nga babahamiirisa nindi ohutagabolaho
ohulomera wayire ohusomesa omuutu yesiyesi
ebiñamba hu Yesu.

¹⁹ Aye Peetero ni Yowaane nga babagobolamo baati, "Muñeega muuti hiruuñamu efe
ohuholera hu byenyewe ohuhira ohudembuhira
Hatonda?

²⁰ Efe sihunjanga hunoolera hu ebyo
ebihwabona n'emoni jeefe n'ebihweñulirira
n'amawti geefe."

²¹ Ab'Oluhiiho Iw'Abayudaaya Olubbala ni
bahaya ehi baneñambye ko bababonerese, nga
babaloma ebibono ebibatiisatiisa nga babaleha

batiina. Hino bahihola olw'ohutya abaatu abaali anjo ni bajumirya Hatonda olw'ehyamaliholiho ehi baali ni beboneyeeho abeene n'emoni jaawe.

²² Omusinde ola oyu bañonia gaali abisyia mu myaha amahumi ane ej'obuhulu olw'ehyo hyali ñjalafu ti gaali saanjanga hunjona ohutusaho Hatonda omwene n'amuñonisyé.

Abafugiirira basaba Hatonda abaje obusira

²³ Abatangirisi b'Abayudaaya ni bahena ohubalehula, Peetero ni Yowaane bañamba engira baagama eyiri abahywae babalomeraho byosibyosi ebi abatangirisi b'abasengi ba Hatonda n'abaatu abahulu mu gwanga ebi babahamiirisa.

²⁴ Abahywae bosibosi ni bañulira nga bagangamusa amajanjaasi basaba baati, "O Musengwa Omwene Buñangi era owatonda egulu n'ehyalo n'enyanja ko n'ebiitú byosibyosi ebibirimo.

²⁵ Omwoyo wuwo Omutukuvu galomera mu sehulu yeefe Dawudi omuñeeresá wuwo ati,
" 'Lwahiina Abatali Bayudaaya bahuluñira
ohwaga anjo
era abaatu abo abatahumanyire bagesyaho
ohuhusalira oluhwe?

²⁶ Abahabaha hu hyalo bahwesoomera,
n'abanugi hu hyalo bahumbaana ñalala,
ohusoosa MUSENGWA
ni nooyo oyu bajuhaho amafuta.' *

²⁷ "Musengwa, ebyo ebi waloma bituufu byene olwohuba habaha Herode ni Pootiyo Pilaato behobaana n'abalugendwa ko n'Abayisirayiri

* **4:26 4:26** Zab 2:1,2

bahumbaanira ɻano mu Yerusaalemu ohusihii
irisa Yesu Omuheeresera era Omwawufu wuwo
oyu wajuhaho amafuta.*

²⁸ Ng'ano boseresa ehyo ehi ewe omwene
wendire era ng'olu wategeha mu buŋangi
wuwo.

²⁹ "Ale Hatonda Musengwa wamwene
balengerere mu bibono byawe ebibatutiisatiisa
ni nabyo aye efe abanjeeresera babo otunje
obusira ow'ohulomera abaatu ehibono hihyo
n'obugumu.

³⁰ Era mu buŋangi wuwo ganya ohole ebyamaliholiho era onjonie abaatu babo mu siina lya
Yesu Omwawufu era omuheeresera wuwo."

³¹ Ni bagwisa esaala eyo, ng'ehifo omu baali
ni bahumbaaniye hyosihyosi hitengeta. Era
nga bosibosi Omwoyo Omutukuvu abamaamira
abaleetera ohuloma n'obugumu ehibono hya
Hatonda.

Abafugiirira Yesu bayeeda abahyawe

³² Abafugiirira Kurisito bosibosi baali
n'obulala era ni bahola hirala. Sinyaalijo wayire
mulala mu bo ovalomanga ati ebi gaali ni nabyo
byali bibye yenyene wabula abaalinga n'ebiit
babijangayo babitambisa hitabwe n'abahyawe
abaali ni baŋuma.

³³ Ng'abahwenda ba Yesu abo ni beejuuye
amaani ameene amangi batiina mu moni ni
balomera abaatu ng'olu Hatonda galamusa Yesu
Musengwa. Era nga bosibosi ekabi ja Hatonda
jibatangiriranga mu byosibyosi.

* ^{4:27} ^{4:27} Yow 18:28-29

34 Sinjabangaño owahayanga ehiit u hyosihyosi mu bafugiirira Kurisito olwohuba mu bo omuutu owabanga n'ebisugu oba amanyumba gatundangaho ng'ebbeesa ejinoooyemo

35 ajiñirira abahwenda nga bagabaniamo banja hiisi mutu mubo owahali n'anuma hyahweñambaho.

36 Mu bahola ehyo po mwali omusinde oyu balanganga baati Yosefu aye abahwenda ni baamuguliha esiina erindi baati Bbalunaba (amahulu galyo ti: "Oyo agobosa mu bahye amaani.") Omusinde oyo owaali ow'ehiha hy'Abaleevi n'asaaliwa hu hizinga hy'e Kipuro,

37 gatunda ehisugu hihye ng'anjirira abahwenda ebbeesa ejanwamo.

5

Ananiya n'omuhasi wuwe Safira

1 Naahani mu bafugiirira mwalimo omusinde oyu balanganga baati Ananiya n'omuhasi wuwe ni bamulanga baati Safira. Abaatu abo nga boosi batunda hu hisugu ehi baali ni nahyo.

2 Ni bahitunda nga bafugiirisania bamegaho ebbeesa ejindi bajesigahisa nga ko Ananiya anjira ejasigalaho ajiña abahwenda n'adulinga ati nj'eji batundamo.

3 Ni gañambya abahwenda ebbeesa eji gañira nga Peetero amubuusa ati, "Ananiya, Iwahina olehire Sitaani gañuga omwoyo gugwo ohutudulinga wadulingiramo n'Omwoyo Omutukuvu? Oholire Hiina ehyo ohulehaho ebbeesa ejindi huijwatunda mu hisugu?

⁴ Ni waali n'ohiiri huhitunda sihyali hihyo? Era ni wahena ohuhitunda ebbeesa ejanjwamo sijaali mu buŋangi buwo ohujituma ehi wenda? Olwo ḥaahani lwahiina wasalireŋo mu mwoyo gugwo ohuhola ehiit u ehifaana hiityo? Ale himanye oti ndogesyaho hudulinga efe abaatu aye odulingire njé Hatonda omwene!"

⁵ Ananiya ni gaŋulira ebibono ebyo ng'agwa ḥaasi atondoha. Abaalino bosibosi beboneraho ni naabo aba balooħesaho ng'olusisimo lubanjamba.

⁶ Ng'anjo ḥabaajo abaseere ab'amaani abaja badunda omulambo gugwe baguŋira bagusiiha.

⁷ Ni ḥahabitajo ahamanga oti h'esaawa edatu omuhasi w'Ananiya paŋa yeesi gengiriye mu nyumba omu abahwenda baali cooka n'atamanyire ebibaayero.

⁸ Ni gengira nga Peetero amubusa ati, "Ndomereho. Jino nj'ebbeesa josijosi ejimwatunda mu hisugu?" Nga Safira amugobolamo ati, "E-e. Nj'ejo ejihwasunamo."

⁹ Nga Peetero amubusa ati, "Lwahiina mufugirisenie ni wamwo mugesyeho ohulebakania Omwoyo wa Hatonda Musengwa? Ale epindo ej iŋulira ejo j'abasiihire wamwo! Mbabo baaja weesi banahuŋire baje bahusiiha."

¹⁰ Naweeene ajo nga Safira agwa ḥaasi ohuupi ni Peetero atondoha. Abavubuka bala ni bengira bamwagaana n'afuuye nga badunda omulambo gugwe baje bagusiiha mu lubafu lwa wamwe.

¹¹ Olw'ehyo, ng'olusisimo olw'amaani luŋamba ehibbubbu hyosihyosi ehy'abafugiirira

Kurisito ko n'abaatu abandi bosibosi abaŋulira ehiitu ehyo.

Abahwenda bahola ebyamaliholiho

¹² Naahani abahwenda baali bahola ebyamaliholiho ebyene ebingi ebyenunjisa abaatu. Era n'abafugiirira Kurisito bosibosi ni bahumbaaniranga mu lunya lwa Yekaalu mu hifo ehi balanganga baati, "Ehigangu hya Sulemaani."

¹³ Wayire abaatu abandi abataali balyawewe mu hufugiirira babatangamo bugali ejono, ḡaŋuma hu bo owesinga ohuhola ni nabo omuhumba ni geholesa ati yeesi mufugiirira wahyawewe.

¹⁴ Cooka omunjendo gw'abafugiirira Musengwa ogw'abasinde n'abahasi gwatiina ni gweyongera hweyongera.

¹⁵ Olw'ebymaliholiho ebi bahwenda baholanga, abaatu banjiranga abalwaye baawe baabata hu tulo w'engira j'ehibuga ehisisigo hya Peetero hyahaboolaho n'abita baanjona.

¹⁶ Era abaatu kwiro n'ekwiro besombanga ohunjwa mu bibuga ebiririhene ehibuga Yerusaalemu ni baleeta abalwaye ko ni naabo ababangaho emisambwa eyiri abahwenda era bosibosi Hatonda nabajonia.

Bahiyaania abahwenda

¹⁷ Ng'ango omuhulu w'abasengi n'abaloobera babe abaali abomu hibbubbu hy'Abasadukaayo bagongeera olw'ebiit u ebi abahwenda baholanga.

¹⁸ Ehyanjwamo, baalagira abahuumi bomu Yekaalu baanjamba abahwenda babadaanya

mu komera omu baboŋeranga ababbwagi b'amagambi.

¹⁹ Aye mu hiire ehyo nga Hatonda Musengwa atuma malayika wuwe aja gegulano enjigi j'ekomera eryo abatusa ebulafu ahena abaloma ati,

²⁰ “Mutiine mu Yekaalu mulomere abaatu mu wiijufu ebibono ebijamba hu bulamu obutanjwano.”

²¹ Ni wahya, ng'abahweda baŋuuna mu mugamba batinaa bengira mu Yekaalu batandiiha ohusomesa abaatu. Baali bahiiri eyo nga jireeta omuhulu w'abasengi n'abahye. Ni boola nga balanga ab'Oluhihi lw'Abayudaaya Olubbala n'abaatu abahulu bosibosi mu gwanga lya Yisirayiri bahumbaane. Ni bahumbaana nga batumisa baleete abahwenda ohunwa mu komera.

²² Aye aba batuma ni boola mu komera sibagaanamo aba babatuma ohuleeta. Ng'ano baagamayo babaloma baati,

²³ “Hwageene ekomera ni liri ligale bulani weene n'abahuumi ni beemereeye hu mulyango ni bahumire. Aye ni hwiguuyejo hwengira mugati ndihwagaanamo muutu kadi mulala hu bamututumire.”

²⁴ Omuhulu w'abahuumi ba Yekaalu n'abatangirisu b'abasengi ba Hatonda ni baŋulira ebibono ebyo nga bibatangaliha bahena beŋunja ehyolire hu baboŋe.

²⁵ Baali bahiiri ajo nga ḥabaano owaaja gabaloma ati, “Mbalomereho? Abasinde bala abamwaboŋire mu komera mbabala bali mu lunya lwa Yekaalu basomesa abaatu!”

26 Omuhulu w'abahuumi ni gañulira ebi-bono ebyo ng'atiina n'abasirikale babe baje babaleete. Mu hubaleeta babañooyanjooya hubañooyanjooya ni batya baati ni banatambise ehifuba abaatu banabahubbe amabaale.

27 Ni baboosa nga babemeha mu moni j'Oluhiilo lw'Abayudaaya Olubbala. Ng'omuhulu w'abasengi ababuusa ati,

28 "Sihwabaloma huuti mutagobolaho ohusomesa abaatu ebinjamba hu Yesu? Nenywe mutiinire mu moni n'ohuhola ehi hwabagaana era ḥaaħani muhwanisye Yerusaalemu yosiyosi n'esomesa yenywe ni muli beheneerefū ohutuñaha omusango ogw'ohumwita."*

29 Aye nga Peetero n'abahwenda bahye bamugobolamo baati, "Huli n'ohugondera Hatonda ohuhira ohuñulira ebi abaatu baloma!

30 Hatonda w'abasehulu beefe galamus Yesu oyu enywe mwahomerera hu musalabba.

31 Ni gahena, gamutwiha obuñangi n'amwihasa hu lubega lw'omuhono gugwe omulungi hu tebe y'obuñugi era gamufuula omutangirisi era Omunonjos i w'abaatu. Hatonda gahola ehyo ni genda Abayisirayiri ohusuna engira ey'ohwebbwaga n'ohubasoniña ebibi.

32 Olw'ehyo efe huli n'ohulomera abaatu ebi-humanŷire huuti byamwolaho. Omwoyo Omutukuvu oyu Hatonda aña abo abamugondera yeesi alumiiiris abaatu ati ebiit ebyo bituufu."

33 Ni bañulira ebibono ebyo ng'ehiruñi ehy'amaani hibañamba begomba n'ohuhenaño obulamu w'abahwenda abo.

* **5:28 5:28** Mat 27:25

³⁴ Aye ኃላijo ውዋሃው ሙላል ቂይ በለን-
ገንጻ በታት ገማለየት ውዋባለብላ. ገማ-
ለየት ግዢ ወሙ ክብብብ ዘ’አባቃልሳያዎ
ና’ለ ሆኖመሰ ወ’ማጋምቢ ዘ’አባዩዳያዎ
ባታቱ ፍስቦስ በዓል ካን ይኖ. ሆነ ሁሎማ
ሁሁዬ ገመርራ ግጽንግ ባጥሱ አባውንዳ
አቦ ፍብላቅ ኃዲዕር,

³⁵ nga ko aloma abahye ati, "Bayisirayiri balyange mwegenderese ehimuhola abaatu bano.

36 Olwohuba mu ndaalo ejibitirejo
ŋabaluhajo omusinde oyu balanganga baati
Sewuda. Sewuda gepaaha ng'olu gaali wa hifuba
era ati aja hutangirira abaatu mu hujeemera
Abarooma. Hino hyaleetera abaatu ebihumi
bine ohumwenjimbaho. Aye olu bamwita
abaali ni bamweŋimbireho nga basalaniha
nga n'ebibye bihoma aŋo.

³⁷ Oyo olu gañwaño mu biseera ebi abatan-girisi b'egwanga lino babaliramo abaatu nga nindi njabaluhajo omusinde ohuñwa mu twale ly'e Galilaaya oyu balanganga baati Yuda. Oyo yeesi ng'asuna abamweñimbaho aye yeesi ni bamwita abaali ni bamweñimbireho nga basalaniha.

38 Kale ajo paña nenda hubanjeera amagesi mu songa yino. Munwe hu baatu bano. Mubale-hule batiine olwohuba ebi bahola ni biba ni biri by'abaatu buutu bija huhoma.

³⁹ Aye ni biba ni biri bya Hatonda simuja hunjanga hu basimya. Era munjanga ohweya-gana ni muli husoosa nje Hatonda omwene!"

⁴⁰ Ng'ano ebibono bya Gamalyeli bicuusa

epeega eyi baali ni nayo oludaayi baholera hu magesi aga gabanja. Nga balagira bengisa abahwenda babafaduulamo efaalu nga bahena nundi babahamiirisa ohutagobolaho husomesa abaatu ebiñamba hu Yesu. Ni bahena nga babalehula.

41 Ng'ano abahwenda banwa mu kooti eyo ni basanjalya olwohuba bahifaania ng'olu hyali hya mahulu mu moni ja Hatonda ohubagudya ni babahaabya ohuba abaloobera ba Yesu.

42 Hiisi owahyanga sibaleheranga hutiina mu lunya lw'e Yekaalu era n'ohutiina nyumba hu nyumba ohulomera abaatu Amañuliro Amalanji baati Yesu nje Kurisito oyu Hatonda gafuujaho amate ohunojola abaatu.

6

Ohutoboola hw'abaneeresa omusanvu

1 Mu ndaalo ejo abafugiirira Kurisito ni baali ni beyongeeye obungi balala hu bo abaali ni basimuha mu mawanga agaloma Oluyonaani nga bemulugunya hu balyawe abaloma Olubbebbulaniya, olwohuba abanamwandu baawe sibaali ni babajanga ebiryo ebihena.

2 Ehyo ni hyalijo ng'abahwenda ehumi n'ababiri balanga abafugiirira Kurisito bosibosi bahumbaana nga babaloma baati, "Sihiranji efe ohuleha ohusomesa ehibono hya Hatonda hugobole hu gw'ohugaba biryo.

3 Olw'ehyo balebe, mwetobolemo abasinde musanvu aba mumanyire muuti Omwoyo Om tutukuvu nj'abatambisa mu byosi, abali n'amagesi

era aba abaatu baña eñono babe mbaba huñambya omulimo ogwo,

⁴ efe huhenere amaani hu husaba n'ohusomesa ehibono hya Hatonda."

⁵ Ehiteese hino nga hisangaasa abaatu bosi-bosi mu hibbubbu hy'abafugiirira Kurisito. Era nga batobola Sitefaano omusinde owaali n'ohufugiirira ohw'amaani era Omwoyo Om tutukuvu n'ali nj'amutambisa mu byosi, ni Filipo ni Purokooro ni Nikanori ni Timooni ni Parumena ni Nikolaawo. Nikolaawo gaali musaale womu hibuga hy'Atiyokiya era gaali gengiye ediini ly'Ehiyudaaya ne ñaahani n'afuuhire muloobera wa Yesu.

⁶ Ni bahena ohubatobola nga babaleeta mu moni j'abahwenda. Ng'ano abahwenda bataaho emihono hu mitwe basabira era nga baababula ohuhola omulimo ogu babatobolera.

⁷ Ng'ano abafugiirira beyongera ohulomera abaatu ehibono hya Hatonda era nga hihwana hiisi ñaatu era n'omunjendo gw'abafugiirira nga gweyongera mu hibuga Yerusaalemu n'abasengi mu diini y'Abayudaaya abeene abangi boosi bafugiirira Kurisito.

Banjamba Sitefaano

⁸ Naahani Hatonda ng'anjambira Sitefaano, mulala hu bala omusanvu aba bangala, ehisas-abirisi. Era ng'amutangiriranga mu huhola ebyamaliholiho ebyene ebingi ebyejunjisanga abaatu.

⁹ Hino hyamuñweramo abaatu abandi ohugongeera era nga batandiiha ohumunjahania. Abaatu abo baali bomu

humbaaniro eri balanganga baati ery'Abaali Abeedu ni banjwera mu bibuga ehy'e Kireene n'Alekizandiriya, n'abandi ni banjwera mu twale ery'e Kilikiya ni ery'Asiya.

¹⁰ Cooka baali sibamusobola olw'amagesi aga gaali ni nago n'Omwoyo Omutukuvu owaali n'alomera mu Sitefaano.

¹¹ Ehyanwamo nga basala oluhwe basendasenda abaatu balome ebyakalebule hu Sitefaano baati mbo bamuñulira n'afodogola Hatonda era n'ataala amagambi aga gaña Musa.

¹² Mu ngeri eyo nga batabangula abaatu ñalala n'abaatu bahulu mu gwanga ko n'abasomesa b'amagambi aga Hatonda gaña Musa. Ng'arjo baaja bajasa Sitefaano bamuleeta mu Luhiiho lw'Abayudaaya.

¹³ Ni bamuleeta nga bamwemeha ohuñosya baleeta n'abajulizi baloma ni bamubejera baati, "Omusinde ono habuhyabuhya aloma ebibono ebifodogola ehifo hino ehyawufu era n'atala n'amagambi aga Hatonda gaña Musa.

¹⁴ Era hwamuñulira n'aloma ati mbo Yesu ow'e Nazaleesi aja husihiirisa Yekaalu n'ehifo hino ahene acuuse n'esambo ejí Musa gatusomesa."

¹⁵ Bosibosi abaali mu luhiiho olwo nga balengerera Sitefaano bamuhanjaasa era nga bamubona n'ameregenya mu moni oti hani malayika.

¹ Ng'ajo omuhulu w'abasengi abuusa Sitefaano ati, "Ebiitu bino ebi bahulomaho bituufu?"

² Nga Sitefaano agobolamo ati, "Aboluganda n'abaatu abahulu mu gwanga mutege amatwi mbalomere! Hatonda mu ejono lirye gabonehera sehulu yeefe Yibbulayimu ni gaali n'ahiiri mu hyalo hy'e Mesopotamya ko ahene atiine amenye mu habuga h'e Harani.

³ Ni gamubonehera gamuloma ati, 'Nwa mu hyalo hino omu omenyire ɳalala n'abolulyo lulwo otiine mu hyalo ehi nahahulage.'

⁴ "Olw'ehyo, nga Yibbulayimu aŋwa mu hyalo ehyo ehyo' Abakaludaaya ng'atiina amenya e Harani. Semwana ni gafa, nga nindi Hatonda aloma Yibbulayimu gaaje asenge mu hyalo hino omu enywe ni neese humenyire.

⁵ Mu hiseera ehyo, Hatonda sigamuŋa muŋuluko wayire ogunjera ohugulu hulala aye gamusuubisa ati olusaaye lulwe nj'olulirya ehyalo ehyo ate nga hu nyanga eyo Yibbulayimu gaali aŋuma mwana.

⁶ Hatonda galoma Yibbulayimu ati, 'Olusaaye lulwo lulinata mu hyalo ehitali hyalwo eyi lulihena emyaha bine ni bahola owiidu era ni bababisya bubi.'

⁷ Aye keesi ndiboneresa abaatu abo abalibahosa owiidu era oluvanyuma olusaaye lulwo lulinwayo banjumirihisya mu hifo hino nga Hatonda waawe.*

⁸ Ng'ajo Hatonda ahola endagaano ni Yibbulayimu. Era ehyali ehyo'ohunywania endagaano eyo haali habonero hahuhomola. Era

* **7:7 7:7** Huŋ 3:12

Yibbulayimu ni gasaala Yisaka ng'amuhomola ni ηabitireŋo endaalo munaana. Yisaka ng'asaala Yakobbo era yeesi ng'amuhomola. Yakobbo oyo ng'asaala abasehulu beefe ehumi n'ababiri era bosibosi babahomola.

⁹ “Abasehulu beefe abo nga baŋambira mulebe yaawe Yosefu egongi olwohuba saawe gamugoosanga. Hino hyabaleetera ohumutunda mu wiidu eyiri abaatu b'e Misiri. Aye Hatonda gaaba ni Yosefu,

¹⁰ gamuhuumu mu bigosi byosibyosi ebyamwolangaho era gaamuŋa amagesi era gamuleetera ohuba muhoda mu moni ja Falaawo habaha w'e Misiri. Nga Falaawo amufuula munjugi mu Misiri era gaamuŋa n'ogwohulabirira ebiit u bibye.*

¹¹ Ng'ano enjala yigwa mu hyalo hy'e Misiri hyosihyosi nomu hyalo hy'e Kanani abaatu baŋata ni bahaya ehyohulya. Sehulu yeefe Yakobbo n'abasaani boosi enjala yabaluma mu mago gaawe ni baŋuma hy'ohulya.

¹² Yakobbo ni ganjulira ati mu hyalo hy'e Misiri eriyo emere ng'atumaayo abasaani abahulu baje basahe. Ni boola nga mulebe yaawe Yosefu abasahira emere aye sibamufaania.

¹³ Ni baagamayo omulundi ogwohubiri nga Yosefu ko gebuula eyiri abalebe babe era nga ni Falaawo yeesi ko amanya obusaale buwe.

¹⁴ Ebyo ni byanwa nga Yosefu atuma abalebe babe abo baleete saawe Yakobbo n'abomu mago gage abaali ni basigaayeyo. Abaatu abo bosibosi

* **7:10 7:10** Tand 41:39-41

ŋalala baali sanvu n'abataanu.

¹⁵ Abasaani ni bamulomera, Yakobbo n'abomu mago gage batiina e Misiri era eyo abasehulu beefe abo peyi baafiira.

¹⁶ Aye amagumba gaawe nga bagaleeta bagasi-
ha e Sekemu mu hifo hy'amassiihiro ehi Yibbu-
layimu gagula hu bejuhulu ba Hamoli.

¹⁷ "Aye ehiseera ni hyola ehi Hatonda gasu-
ubisa Yibbulayimu ati alibatusa eyi banjatira,
omunjendo gw'abasehulu beefe abo abaali mu
Misiri gwali gweyongeeye bugali.

¹⁸ Mu hiseera ehyo, nga Falaawo omunyaaha,
ataamanya hyosihyosi ehiŋamba hu Yosefu
gehala hu tebe y'obuŋugi w'e Misiri.

¹⁹ Era ng'agudya abasehulu beefe abaali
mu Misiri ehiseera ehyo gabasalira n'olugesi
olw'ohwita abaana babwe abeebo nabalagira
babadanye.

²⁰ Mu hiseera ehyene ehyo paŋa basaalira
Musa. Musa gaali mwana aboneha obulanj
era hyaleetera abasaaye babe ohumuhweha
ohuhena emyesi edatu.

²¹ Ehiseera ni hyola ni bataŋanga hweyongera
ohumuhweha, ng'omwana oyo bamuŋira ba-
muta hwigenya ly'olwabi eyi omuhaana wa
Falaawo gamwageene ng'amwangala amuŋira
amuhusa hy'omwana wuwe omwene.

²² Nga Musa geega era ng'agunjuha mu magesi
gosigosi n'obusomi bw'Abamisiri nga sigeŋeeha
mu huloma nomu biitu ebi gaholanga.

²³ "Musa ni gaŋesa emyaha amahumi ane
ej'obuhulu ng'aŋwa mu lubiri atiina alambuula

abalebe babe Abayisirayiri hu mirimo ejи baali ni babatambisa.

²⁴ Ni goola eyo gaabona Omumisiri n'agudya mulala hu Bayisirayiri ng'amubeera era nga geeta Omumisiri owaali n'amugudya.

²⁵ Mu huhola hino ganeega ati abalebe babe banafaanie baati Hatonda gaali aja hubita mu niye ohubanunula cooka nibo sibahifaania.

²⁶ Oludaalo olwalondaho Musa gaageene Abayisirayiri babiri ni basoola ng'agesyaho ohubagaya. Ng'abaloma ati, 'Lwahiina musoola ate muli balebe?'

²⁷ "Aye ola owaali n'anogia owahye ng'asindiha era Musa ng'ahena amuloma ati, 'Nj'ani owahufuala omunjugi era omulamuzi weefe?

²⁸ Keesi wenda hunjita ng'olu weetire Omumisiri olwejo?"

²⁹ Musa ni gañulira ebibono ebyo nga olw'ohutya anyalagataño atiina amenya mu hyalo hy'e Midiyaani ng'omubuli ng'asaalirayo abaana abasinde babiri.

³⁰ "Lwali lulala, ni gaali ni gahahena mu hyalo hy'e Midiyaani emyaha amahumi ane, nga malayika wa Hatonda amubonehera mu hifaananyi hy'ahadeño ahaali ni haaduha omuliro mu lulafu ohuupi n'olusozi Sinaayi.

³¹ Musa ni gabona omuliro ogwali ni gwaduha aye n'ahadeño ni hataguhuliha nga gejunja ng'ahanda gesenda getegerese. Naweene anjo paña gañulirira ejanjaasi lya MUSENGWA n'amuloma ati,

32 ‘Ndiise Hatonda wa Yibbulayimu ni Yisaka ni Yakobbo.’ Musa ni gañulira ng’ateetema olw’obuti n’atenda n’ohuhejayo nindi.

33 “Ng’ajo MUSENGWA amuloma ati, ‘Tusamo engayito jijo olwohuba ehifo aña wemereeye, hyawufu.

34 Mbwene engeri eyi Abamisiri bali hugudyamo abaatu bange era puliiye ohubinda hwawe olw’obulumi obu balimo. Olw’ehyo njire ohubanunula mbatuse mu hunjata ohwo. Ale ḥaaħani hola kutume waagameyo e Misiri.’

35 “Musa ono nj’oyu bala bageene ni baloma baati, ‘Nj’ani owahufuala omuñugi era omulamuñzi weefe?’ Era Musa ono nj’oyu Hatonda gatuma n’abita mu malayika owamubonehera mu hadenjo ahaali ni haaduha omuliro, aje abe mutangirisi waawe abanunule mu wiidu.

36 Era ng’abatangirira ohubatusa mu hyalo hy’e Misiri. Ng’ahola ebyamaliholiho mu moni j’Abamisiri, hwigenya ly’enyanja enando nomu lulafu ohuhena emyaha amahumi ane.

37 “Musa omwene oyo nj’owaloma Abayisirayiri ati, ‘Hatonda alibatumira naabbi ohuñwa mu balebe benywe ng’olu gaatuma ese eyi muli yeesi gabalomera ehibono hihye.’*

38 Era omwene oyo nj’owaali omutangirisi w’abasehulu beefe mu lulafu olu bahumbaana hu lusozi Sinaayi malayika ko ahene amunjambye ehibono ebi galomera abasehulu beefe. Ehibono ebyo ebireeta obulamu mbebi hwesi gatunjambya.

* **7:37 7:37** Mag 18:15

39 “Cooka abasehulu beefe abo bagaana ohumuŋulira era nga begomba bagameeyo e Misiri.

40 Ehyanjwamo nga baloma Alooni mulebewe baati, ‘Ewe tubbotere abahatonda abanatutan-girire olwohuba sihumanyire ehiguuye hu Musa owatutusa mu hyalo hy'e Misiri.’

41 Aŋo paŋa babbotera ehifaananyi hy'enyana y'enjombe nga bahijongera era nga bembə ni bahijumiryia mu hifo hya Hatonda ni beejaga olw'ehiit u ehi abeene bebbotera.

42 Hatonda yeesi abaŋwaho bahole ehi benda nga bajumiryanga ebyaduha ŋamugulu mu bbanga ohwoheresa ebibono ebi mulala hu ba-naabbi gaŋandiiha Hatonda n'aloma ati,

“ ‘Enywe Abayisirayiri,

mu myaha amahumi ane eji mwali mu lulafu ebisolo ebi mwetanga ni muŋayo ng'enongo mwapanga ndiise?

43 Mwagegeruhananga eweema

y'ekuni eyi balanga baati Moleki,

n'ehifaananyi hy'emunyeenye eyi balanga baati

Refani

ni biri mbebi mujumiryia.

Olw'ehyo ndibanjaayo eyiri abalugendwa

babanira mu buŋaŋanguse engereha wa Babbulooni.’ ”

44 Nga Sitefaano atiina mu moni abaloma ati, “Abasehulu beefe ni baali mu lulafu baali n'eweema ni hali habonero ahalaga haati Hatonda ali ni nabo. Eweema eyo bayibbota ni beema hu ngeri eyi Hatonda galoma Musa era eyi gaali naweene.

45 Oluvanyuma abasehulu beefe abomugigi ogundi aba Yoswa gatangirira nga baaja n'eweema eyo mu hyalo muno omu huli omu Hatonda gabbinga amawanga agaalimo. Eweema eyo yaali mu hyalo muno ohwolerera erala mu biseera bya Habaha Dawudi

46 owaali omuhoda mu moni ja Hatonda. Nga Dawudi asunga ehiyale Hatonda aganye amutongolere enyumba omu ye omwene ko n'Abayisirayiri bosibosi bali n'ohumujumirihisyanga.

47 Aye Hatonda sigamufugiirira, ohutusaho omusaani wa Dawudi Sulemaani nj'owatongola Yekaalu eyo."

48 "Aye Oyo ali Namugulu Obugali, saamenya mu nyumba eji baatu batongola. Hiri ng'olu mulala hu banaabbi ganjandiiha ebi galoma ati,

49 " 'Egulu nj'etebe ey'obuñugi ohu nihala
ehyalo pohu ta amagulu gange.

Nyumba ya ngeri hi eyo eyi mulitongolera menyemo?

50 Ese samwene sindiise owatonda ebiitu byosi-byosi?"

51 "Baatu nywe muuli n'emeyoyo migumu hy'abatamanyire Hatonda! Muli basinja abatenda huñulira ebibono bibye! Muli hy'abasehulu benywe bala olwohuba mwesi hiisi obuhya munahania ebi Omwoyo Omutukuvu aloma!"

52 Nalino naabbi oyu basehulu benywe batahiyania? Obanga beeta ni nabo abalagula ohuuja hw'Oyo Omwawufu oyu enywe mwalyamo oluhwe bamwita!

⁵³ Enywe abeene husuna amagambi aga Hatonda gaña abamalayika bagañambya abasehulu beefe, nindi ndinywe abagajeemera mwagabbwaga.”

Beeta Sitefaano ni bamuhubba amabaale

⁵⁴ Ab’oluhihiho lw’Abayudaaya Olubbala ni banjulira ebibono bya Sitefaano ebyo, ng’obusungu bubañamba beninala oti bamulye bulye.

⁵⁵ Aye Omwoyo Omutukuvu gaali amaamiye Sitefaano n’amuñaaye obugumu era ni gacheja ñamugulu mwigulu ng’abona Hatonda mu ejono lirye ni Yesu ni gemereeye mu hifo ehy’ejono hu lubega olw’omuhono omulungi ogwa Hatonda.

⁵⁶ Ng’aloma abaali ni bamujosesya ati, “Bona! Egulu nderyo libwihuhire era mbona Omwana w’Omuutu ni gemereeye mu hifo ehy’ejono hu lubega olw’omuhono omulungi ogwa Hatonda!”

⁵⁷ Abahahiiho ni banjulira ebibono ebyo nga basemba amatwi n’engalo jaawe ni bahubba n’oluboyoo boyo batanjulira ebi gaali n’aloma. Nga ko bosibosi bamuyabuluhiraho,

⁵⁸ bamujalundula bamutusa ebulafu w’ehibuga batandiiha ohumuhubba amabaale bamwite. Nga bala abeene humutaho obujulizi ow’obudulingi befihulamo ebyambalo byawe ebyohu mugulu babiñambya omuseere oyu balanga baati Sawulo abibañambire ko banjange ohumuhubba bulanji amabaale.

59 Ni baali ni bahubba Sitefaano amabaale, ng'asaba ati, "Yesu Musengwa kulomba onaanje obulamu wange."

60 Ng'ango ahoma ekumbo aloma n'ejanjaasi ery'amaani ati, "O Musengwa basinje ehibi hino." Ni gahena ohuloma ebibono ebyo ng'afa.

8

1 Era Sawulo gaalino gaawagira ehikolwa hy'ohwita Sitefaano.

Ohuhiyaania abafugiirira Kurisito

Hu ludaalo olwene olwo ohuhiyaania abafugiirira Kurisito ohw'amaani hwatandiha mu Yerusaalemu. Ng'abafugiirira abahira obungi mu hibuga ehyo n'otuhii seho abahwenda badulumanjo basasanira mu bitundu by'e Buyudaaya ni Samaliya.

2 Aye ng'ebaayo abasinde abanadiini abaja basiiha omulambo gwa Sitefaano era ohufa huhwe hwabaluma bugali.

3 Aye Sawulo niye gagesyaho ohusihii risa ehibbubbu hy'abafugiirira era gatiinanga nyumba hu nyumba n'ajasa abafugiirira abasinde n'abahasi gabadyedyesa gabadaanya mu komera.

Filipo abuulira mu Samaliya

4 Ng'ango abafugiirira bala abasasaana olw'ohubahiyaania batiina ni balomera abaatu ehibono hya Hatonda eyi hiisi mulala hu bo gajanga.

5 Mulala hu bo oyu balanganga baati Filipo nga gehirira atiina mu hirala hu bibuga byomu twale

ly'e Samaliya alomera abaatu baayo ati Yesu* nj'oyu Hatonda gafuujaho amate gaaje anojole abaatu.

⁶ Abaatu abeene abangi nga bañulira ebi Filipo gabalomeranga era nga babona n'ebiyamaliholiho ebi gaholanga. Ehyo nga hireetera bangi ohutaayo omwoyo hubi gabalomanga.

⁷ Ng'emisambwa jinwanga hu baatu abeene abangi ni jaana hwana n'ejanjaasi ery'amaani. Era bangi aba hyali ni hisanyalahiise ni batajanga n'ohwecuusa ko n'abaleme nga banjona.

⁸ Nga ñabaanjo esangaalo ebitirifu mu hibuga ehyo.

⁹ Naahani ñaalijo mu hibuga ehyo omusinde oyu balanganga baati Simooni owaali omuñerja hanjunye era ni geñunjisa abaatu bosibosi mu Samaliya. Era ni gepaaha ng'olu ali wa hitalo.

¹⁰ Abaatu abeene abangi mu Samaliya ohuñwa hu bañaasi ohwolera erala hu beginghiriri baali bamufugiiriramo ni baloma mbo omuutu oyo gaali nje "Maani ga Hatonda" era mbo nj'ahihenaho.

¹¹ Abaatu bomu hibuga ehyo bamufugiirirangamo olwohuba gabeñunjisanga n'ebiyobuñerja buwe.

¹² Aye ni bañulira obuhwenda ow'Amañuliro Amalanji aganjamba hu Yesu Kurisito ko n'obuñugi wa Hatonda obu Filipo gabalomera nga bafugiirira bababatiza, abasinde n'abahasi.

* **8:5 8:5** Oba Yesu Kurisito.

13 Ni Simooni omwene yeesi ng'afugiirira bamubatiza. Ni gabatiziwa ng'alonderesanga Filipo hiisi eyi gajanga era geñunjanga ebyamali-holiho eby'amaani ebi gabonanga Filipo n'ahola.

14 Abahwenda abaali e Yerusaalemu ni banjulira baati abaatu b'e Samaliya baali bafugiiriye ehibono hya Hatonda, nga banjindihayo Peetero ni Yowaane.

15 Ni boola e Samaliya nga basabira abafugiirira Omwoyo Omutukuvuabeeheho,

16 olwohuba yaali ejuma wayire mulala hu bafugiirira abo owaali n'asunire Omwoyo Omutukuvu. Baali bababatihize hubababatiza mu siina lya Yesu Musengwa.

17 Ng'ano Peetero ni Yowaane bata emihono hu hiisi mulala hu bafugiirira abo ng'amaani g'Omwoyo Omutukuvu gabamaamira.

18 Simooni ni gabona ati abahwenda abo ni bata emihono hu baatu amaani g'Omwoyo Omutukuvu gabamaamira, gagesyaho ohunja abahwenda abo ebbeesa,

19 n'abaloma ati, "Keesi mupeho amaani ago hiisi oyu natengaho emihono Omwoyo Omutukuvu amumaamirenga."

20 Aye nga Peetero amuloma ati, "Hihuñire era osihiirihire eyo n'ebbeesa jijo! Olwohuba ojeega oti Omwoyo wa Hatonda bamugula bugule n'ebbeesa!

21 Oñuma n'omugabo gwosigwosi mu bunjeeresa buno olwohuba omwoyo gugwo simuluñamu mu moni ja Hatonda.

22 Olw'ehyo webbwage weñunderere Hatonda Musengwa ahusoniñe olw'ohunjeega otyo mu

mwoyo gugwo;

²³ olwohuba mbona nga wijuuye egongi era oguuye mwironjo ery'ehibi."

²⁴ Simooni ng'aloma Peetero ni Yowaane ati, "Musabire Hatonda Musengwa ganjede ηανjume wayire hirala hu bibono ebyo ehi njolaho."

²⁵ Peetero ni Yowaane ni bahena ohulomera abaatu baayo ebijamba hu Yesu n'ohubabuulira ehibono hya Hatonda Musengwa, nga baagamayo e Yerusaalemu. Ni baali ni baagama batiinanga balomera abaatu abomu bitahere by'e Samaliya Amanjuliro Amalani aganjamba hu Yesu.

Filipo n'omuhulu Omwesopiya

²⁶ Naahani lulala malayika wa Hatonda Musengwa galoma Filipo ati, "Yehirira mu mehiriro οηαjambe engira ebitira mu lulafu n'eŋwa e Yerusaalemu n'etiina mu hibuga hy'e Gaaza."

²⁷ Ng'ajo Filipo genyoheramo atiina. Ni gaali n'agenda nga gagaanana n'omusinde Omwesopiya owaali mulala hu begingihiriri abanjeeresanga Kandake, habaha omuhasi owaali n'aŋuga ehyalo ehi balanga baati Esopiya. Omusinde oyo gaali mulaanje era n'ali nj'omujanika wa Kandake. Omusinde oyo gaali mu lugendo ni gaagamayo engo n'aŋwa e Yerusaalemu eyi gaali n'atiinire ohusaba.

²⁸ Mu lugendo lulwe luno gaali gehaaye mu hi-

gaali hihye n'asoma ehitabo hya naabbi Yisaaya.

²⁹ Ng'ajo Omwoyo Omutukuvu aloma Filipo ati,

"Tiina ogendere ηαapi n'ehigaali ehyo."

³⁰ Nga Filipo asesera goola hu higaali hy'omusinde ola. Ni gahyolaho ng'amujulira n'asoma ehitabo hya naabbi Yisaaya, nga ko amubuusa ati, "Ebi osoma obitegeera?"

³¹ Ng'ola amugobolamo ati, "Kadi! Sipanga hubitegeera ohutusaho ni ɳalijo obunyonyooye amahulu." Ni gahena ohuloma atyo ng'asunga Filipo aniine mu higaali hihye gehale ɳalala ni naye amunyonyole amahulu gabyo.

³² Omusinde oyo gaali asoma ehyanandiihiwa ehiroma hiiti,
"Gaali hy'etaama eyi banjira ohusala;
era hy'enyana y'etaama eyitabbaalaala ni bay-
isalaho amooya,
yeesi sigasimula abo abamubonyabonya.

³³ Abaatu bamujerega,
era sibaganya abobunjangi ohumulamula ni
batehubbira.

Ejuma owanyonyola hu lulyo lulwe,
olwohuba obulamu wuwe waali buŋooyeño."

³⁴ Omusinde ola ng'abuusa Filipo ati,
"Ndomereho. Naabbi oyo gaali aloma hu nj'ani?
Gaali geromaho omwene oba gaali aloma hu
muutu wundi?"

³⁵ Nga Filipo atagihira hu hyanandiihiwa
ehyene ehyo amulomera Amaŋuliro Amalanji
aganjamba hu Yesu.

³⁶ Baali bahitiina nga boola aŋali ehidiba
hy'amaaji. Ng'omusinde oyo aloma Filipo ati,
"Bona! Ehidiba hy'amaaji kehino! Hola bum-
batize."

³⁷ Ng'ano Filipo amuloma ati, "N'oba
n'ofuguirira n'omwoyo mulala, onjanga

ohubatiziwa." Ng'omusinde ola amugobolamo ati, "Fugiirira ti Yesu Kurisito Mwana wa Hatonda."[†]

³⁸ Ng'ano omusinde oyo omwegingihiriri alagira bemeerese ehigaali. Nga Filipo n'omusinde oyo beeha mu maaji, Filipo amubatiza.

³⁹ Ni bañwa mu maaji, ng'ano ni naajo Omwoyo wa Musengwa atusaño Filipo mu moni j'omusinde ola ndagobolayo humubona nindi. Cooka niye ng'atiina mu moni n'olugendo lulwe ni gejuuye esangaalo.

⁴⁰ Aye Filipo niye gaja ohweyagaana Omwoyo n'amunjirire mu hibuga Azooto. Ni gaali eyo ng'agenda ñano ni nanjala n'atiina n'alomera abaatu Amañuliro Amalanji mu bibuga byosibyosi ohwola olu goola mu hibuga hy'e Kayisaaliya.

9

Sawulo afugiirira Kurisito

(Bik 22:6-16; 26:12-18)

¹ Naahani mu ndaalo enyene ejo Sawulo gaali anjera hunjera ohwita abafugiirira Yesu Musengwa. Hino hyamuleetera ohutiina eyiri Omuhulu w'Abasengi,

² gaamusunga amuñe ebbaluña eyimwanjula mu mahumbaaniro g'Abayudaaya agomu hibuga Damasiko aje abone hanye eriyo abasinde n'abahasi, abagendera mu Ngira ya Musengwa, abanjambe ahene abahoolomye abanjire e Yerusaalemu babasalire omusango.

† **8:37 8:37** Ebbayibbuli ejindi jibula lunyiriri luno.

³ Sawulo n'aba gaali ni nabo ni baali ni batiina ko ni banatere ohwola e Damasiko, ng'ano ni naajo enjase ey'amaani ohuṇwa mwigulu emuhubba yimweswanigirisa.

⁴ Ng'agwa ḥaaasi aŋulira ejanjaasi ni ḥaliṇo aloma ati, "Sawulo, Sawulo, Iwahiina bukiyaa-nia?"

⁵ Nga Sawulo abuusa ati, "Ndiiwe ani Musengwa?" Ng'omuutu oyo owaloma amugobolamo ati, "Ndiise Yesu oyu ohiyaania."

⁶ Ale yinyoha otiine mu hibuga, eyo peyi banahahulomere ehyohuhola."

⁷ Ng'abasinde abaali ni Sawulo bibatangaliha ni baṇuma hy'ohuloma olwohuba baṇulira ejanjaasi aye ndibabona muutu yesiyesi.

⁸ Ng'ano Sawulo genyoha aye ni galimbula geyageene n'atabona era ng'abahye ba-muṇamba hu muhono bamugeesya bengira mu Damasiko.

⁹ Eyo gahenayo endaalo edatu n'atabona era n'atalya wayire ohunywa ehiit u hyosihyosi.

¹⁰ Naahani mu hibuga hy'e Damasiko yaaliyo omuutu afugiirira Kurisito ni bamulanga baati Ananiya. Ananiya oyo mu hwolesewa gaṇulira Musengwa n'amulanga ati, "Ananiya." Nga niye agobolamo ati, "Ndiise ono Musengwa."

¹¹ Nga Yesu Musengwa amuloma ati, "Yinyoha otiine mu mago g'omusinde oyu balanga baati Yuda. Amago ago gali hu luguudo olu balanga baati 'Oluguudo olulunjamu,' era n'onooleyo obuuse bahulage omusinde ow'e Taruso oyu balanga baati Sawulo olwohuba mu hiseera ehyene hino ali husaba.

¹² Omusinde oyo aweene mu hwolesewa omuutu oyu balanga baati Ananiya ni gengira mu nyumba omu ali n'amwisaho emihono jije ohumusabira atandihe ohubona nindi.”

¹³ Ng'Ananiya aloma ati, “Musengwa, puliiye abaatu bangi ni baloma ebiitu ebyene ebingi hu musinde oyo n'ebigosi ebi gohiise hu baatu babo abagwalaafu abali mu Yerusaalemu.

¹⁴ Era ni ɣano gaajire n'ebbaluŋa ohunŋwa eyiri abatangirisi b'abasengi ba Hatonda ni bamufugiirira ohuuja ajase abahufugiirira bosibosi.”

¹⁵ Aye nga Musengwa amuloma ati, “Ewe tiina ohole ehi kuloma, olwohuba oyo nj'oyu tobooye ohuja ohulomera Abatali Bayudaaya n'abahabaha baawe ko n'abaatu ba Yisirayiri ebipambaho.

¹⁶ Era samwene nahamulage ng'olu asaniyiye ohubonaabona bugali hu lwange.”

¹⁷ Ng'anko Ananiya atiina gengira mu nyumba ya Yuda. Ni gabona Sawulo ng'amutaho emihono amuloma ati, “Omulebe Sawulo, Yesu Musengwa owahubonehera mu ngira ni wuŋuja ɣano gaatumire niije kuŋambeho otagiithe ohubona nindi era n'Omwoyo Omutukuvu ohwiheeho ahumaamire.”

¹⁸ Ni gagwisa ebibono ebyo ng'anko ni naanko hu moni ja Sawulo huŋwaho ebiitu ebyali oti hani magalagambwa g'enyeeni era ng'atandiha ohubona. Ng'anko genyoha bamubatiza.

¹⁹ Era ni galyaho ebiryo, ng'agobolamo amaani.

Sawulo abuulira mu Damasiko

Ng'año Sawulo ahena endaalo ndidiri naali n'abafugiirira Kurisito mu Damasiko.

²⁰ Era sigalwa nga gengiranga mu mahumbaaniro g'Abayudaaya n'alomera abaatu ati Yesu Mwana wa Hatonda.

²¹ Abaatu bosibosi abamuñulira nga benunja ni baloma baati, "Ono sinje owahiyaanianga abafugiirira Kurisito mu Yerusaalemu? Era ehyo sinje ehyamuleetire ni ḥano ḥoosi abajase ahene abanjire eyiri abatangirisi b'abasengi ba Hatonda?"

²² Cooka Sawulo niye geyongera hweyongera amaani mu husomesa goola ohunjoleeresu Abayudaaya abaali mu Damasiko n'abahahasa ati Yesu Kurisito nj'oyu Hatonda gafujaho amate anonojole abaatu.

²³ Ni ḥabitano endaalo ejinera ng'Abayudaaya bateesa bamwite,

²⁴ aye nga Sawulo ategeera oluhwe lwawe. Nga bala beemanga ḥa mulyango ogwingira mu hibuga omuusi n'owiire ni betegeerresa hiisi abita olw'ohwenda bamuñambe baje bamwite.

²⁵ Aye Sawulo ni gañayiraho abafugiirira nga nibo bagera ehire ḥagati bamuta mu gunaaba bamwibano bamubisyu mu ḥundu eryali mu hiteepe ehyeswanigirisa ehibuga bamwiisa ebulafu geeyiba aŋwa mu Damasiko.

Sawulo abuulira e Yerusaalemu

²⁶ Sawulo ni goola e Yerusaalemu, ng'agesyaho ohweñimba hu bafugiirira Kurisito aye nibo ni bamutya olwohuba baali babuuusabuusa hanye dala Sawulo gaali afugiiriiye Kurisito.

²⁷ Aye ḥaalinjo owahyawe oyu balanganga baati Bbalunaba oyo nj'owanjira Sawulo ng'amwanjula eyiri abahwenda. Era nj'owabalomera ng'olu Musengwa gabonehera Sawulo era gaaloma ni naye olu gaali mu ngira n'atiina e Damasiko. Era gabalomera ng'olu Sawulo gaali n'abuuliiye n'obugumu hu binjamba hu Yesu Musengwa mu Damasiko.

²⁸ Hino hyabaleetera ohufugiirira Sawulo gaa-menya ni nabo era getaaya n'abafugiirira bahye mu Yerusaalemu n'alomera abaatu n'obugumu ebinjamba hu Yesu Musengwa.

²⁹ Ng'alomanga n'Abayudaaya abaloma Oluy-onani ebinjamba hu Yesu era ganjahananga ni nabo aye nibo ni banjeeganga hu ngeri y'ohumwita.

³⁰ Abafugiirira bahye ni bahitegeera nga bamusaaajo bamunjira hu mwalo gw'e Kay-isaaliya gambuhe atiine e Taruso.

³¹ Ng'ano abafugiirira Kurisito mu matwale g'e Buyudaaya ni Galilaaya ko ni Samaliya baba n'emirembe olwohuba mu hiseera ehyo ḥaaли ḥabula abahiyaania. Ng'omunjendo gw'abafugiirira gweyongera obungi era ng'Omwoyo Omutukuvu abaleetera ohweyongera ohuba n'amaani mu hufugiirira hwawe n'ohuta mu Hatonda Musengwa ejono.

Ayineeya ni Doloka

³² ḅaahani Peetero gatiinanga ḥano ni naṣala mu matwale g'eyo n'ahyalira abafugiirira Kurisito. Era lulala gatiina aje ahylireho abaatu ba Hatonda abomu hitehere hy'e Liida.

³³ Eyo gagaanayo omusinde oyu balanga baati Ayineeya oyu hyali ni hisanyalahiise omubiri era n'anjotoheeye hu buliri ohuhena emyaha munaana.

³⁴ Ng'ajo Peetero amuloma ati, "Ayineeya, Yesu Kurisito ahunjonisye. Yinyoha ofumbeno obuliri buwo." Ng'ajo ni naaŋo Ayineeya genyoha gemeerera.

³⁵ Bangi hu baali ni bamenyire mu hitehere hy'e Liida ni Saroni ni bamubona n'anjonire nga bafugiirira Yesu Musengwa.

³⁶ Naahani mu hibuga ehi balanganga baati Yoopa mwalimo omwagi wa Yesu oyu balanganga baati Tabbisa ate mu Luyonaani ni bamulanga baati Doloka. Amahulu g'amasiina gano gombi gaali ti "enjobe." Habuhyabuhya Tabbisa gaholanga ebiranji era n'ayeeda abagadi.

³⁷ Mu hiseera ehyo ehi Peetero gabeeramo e Liida, Tabbisa galwala ng'afa. Ni bahena ohwoga omulambo gugwe nga baguta mu hisenge ehyajanamugulu mu nyumba eya kalina.

³⁸ Liida hyali hupi n'ehibuga hy'e Yoopa olw'ehyo abafugiirira b'e Yoopa ni baŋulira baati Peetero gaali ahiiri mu Liida, nga bamutumira abasinde babiri. Ni boola nga bamuloma baati, "Huhwegalihiye, yinyoheramo hutinne e Yoopa."

³⁹ Ng'ajo Peetero genyoheramo atiina ni nabo. Ni goola nga bamujira mu hisenge ehyajanamugulu omu mulambo gwali. Abanamwandu bangi nga bamweswanigirisa ni balira era ni bamulaga n'engoye ejì Doloka gaali n'atungiiye abaatu n'ahiiri mulamu.

⁴⁰ Ng'ano Peetero abaloma bosibosi batule ebulafu, nga ko ahubba amafuha asaba. Ni gahena ng'acuuha aheja eyiri omulambo aloma ati, "Tabbisa, yinyoha." Ng'ano Tabbisa alimbula. Ni gabona Peetero nga genyoha gehala.

⁴¹ Nga Peetero amunjamba hu muhono amwinyosa gemeerera ng'ahena alanga abanamwandu n'abafugiirira abandi, ng'amubañambya n'ali mulamu.

⁴² Ng'efuma yehyo ejulirihana mu Yoopa mwosimwosi era nga hireetera bangi hu baatu baayo ohufugiirira Yesu Musengwa.

⁴³ Nga Peetero ahena ahamanga e Yoopa n'amenyire ewa Simooni omubambi w'ebyanjo.

10

Ohwolesewa ohu Koloneriyo gasuna

¹ E Kayisaaliya yaaliyo omusinde oyu balanganga baati Koloneriyo. Koloneriyo gaali muhulu w'ehibbubbu hy'amañe g'Abarooma cikumi ehi balanganga baati, "Ehibbubbu hy'abasirkale Abayitale."

² Omusinde oyo n'abomu mago gage bosibosi baali banja Hatonda ejono era ye omwene n'asabanga habuhyabuhya era n'ali wahyere eyiri abagadi.

³ Lulala hu nyanga nga mwenda ej'egulo Koloneriyo gasuna ohwolesewa. Mu hwolesewa ohwo gabona malayika wa Hatonda owatiina aja gaali gaamulanga ati, "Koloneriyo!"

⁴ Nga Koloneriyo amuhanasa ni gejuuye obuti. Ng'ano amuloma ati, "Musengwa, hiina?"

Nga malayika amugobolamo ati, "Hatonda asiima ehyere ehi oli ni nahyo eyiri abagadi era anjuliiye ohusaba huhwo.

⁵ Olw'ehyo hu nyanga enyene yino tuma abaatu batiine e Yoopa bahulangire omuutu oyu balanga baati Simooni Peetero.

⁶ Omuutu oyo ali ewa Simooni omubambi w'ebyanjo. Enyumba yiye yiri huupi n'enyanja."

⁷ Malayika owaloma ni naye ni gaagamayo eyi ganjwera, nga Koloneriyo alanga babiri hu beedu babe, n'omulala hu basirikale abamuhuumanga owaali yeesi n'anja Hatonda ejono.

⁸ Ni batina eyi ali ng'abanjayira byosibyosi ebi malayika gamuloma nga ko ahena abatuma e Yoopa.

Ohwolesewa ohu Peetero gasuna

⁹ Ni wahya, esaawa jaali oti jija ohwola omukaaga ejomu muusi abaatu bala aba Koloneriyo gatuma ni banatere ohwola e Yoopa. Hu nyanga enyene eyo, nj'eyi Peetero ganiiniraho ηamugulu hu nyumba atiine asabe.

¹⁰ Ni gaali eyo ng'anjulira enjala n'emuluma era nga gegomba abeho n'ehi alya. Ni baali ni bahiitegeha ebiryo ng'asuna ohwolesewa.

¹¹ Mu hwolesewa ohwo gabona egulu oti lib-wihuhire era ni beesa hu hyalo ehiitu ehyali oti hani lusuuka olwene olubba ni balunjambire hu esonda jaalwo ene.

¹² Hu lusuuka ohwo hwaliho hiisi solo ey'amagulu ane, ebyenjalula ebya hiisi ngeri ko n'enyunie ejah ihiha.

¹³ Gaali aheja anjulira ejanjaasi ni ŋalijo aloma ati, “Peetero yinyoha wiite ohene olye.”

¹⁴ Ng’ajo Peetero amugobolamo ati, “Bbe, Musengwa sipanga, olwohuba kiiri hulyangaho ehiitu ehy’embihio wayire ehitali higwalaafu.”

¹⁵ Nga nindi omwene janjaasi lira amuloma ati, “Ehiitu ehi Hatonda ahenire ohugwalaasa otahiranga oti sihigwalaafu.”

¹⁶ Nga Peetero anjulira ebibono ebyo ni babigobolamo emigigi edatu nga ko aŋo ni naaŋo ehiitu hira ehyali oti hani lusuuka balyagamyayo mwigulu.

¹⁷ Peetero gaali ahyeŋunja era ni gebuusa amahulu g’ehi aweene ng’abasinde bala aba Koloneriyo gatuma boosi boola hu nyumba ya Simooni bemeerera ŋa mulyango.

¹⁸ Ni bahubba koodi nga babuusa hanye aŋo paŋa omugeni oyu balanga baati Simooni Peetero gaali.

¹⁹ Peetero ni gaali n’ahiŋeega hu bi aweene, ng’Omwoyo Omutukuvu amuloma ati, “Simooni, ŋalijo abasinde badatu abali huhwendula.

²⁰ Olw’ehyo ninuha otiine eyi bali. Otegania hutiina ni nabo olwohuba Ndiise abatumire.”

²¹ Ng’ajo Peetero aninuha atiina eyiri abasinde abo abaloma ati, “Ndiise ono oyu mwendula. Songa hiina ebaleetire?”

²² Ng’ajo bamugobolamo baati, “Koloneriyo Omurooma era omuduumisi w’ehibbubbuh y’abasirikale ecikumi nj’atutumire eyi oli. Omusinde oyo mugwalaafu era aŋa Hatonda eŋono n’Abayudaaya bosibosi abamumanyire bamutamo eŋono. Malayika omugwalaafu

gamuloma ahutumise otiine ewuwe obeho n'ebi omulomera.”

²³ Ng’anko Peetero abasangalira abengisa mu nyumba.

Peetero ni Koloneriyo

Ni wahya, nga Peetero genyoha atiina ni nabo era nga balala hu bafugiirira bomu Yoopa bamunjereheraho.

²⁴ Oludaalo olwagobolaho nj’olu booleraho e Kayisaaliya. Ni boola eyo bagaana Koloneriyo n’abalindiriiye era n’ahumbanisye n’abalebe babe ko n’abemihago.

²⁵ Peetero ko gaali gengira ati mu nju nga Koloneriyo gaaja amusangalira era ng’ahubbba amafuha ohulaga ejono eri gaali namuña.

²⁶ Aye nga Peetero amwinyosa aloma ati, “A-a! Yinyoha! Ese keesi ndi muutu buutu hy’ewe.”

²⁷ Peetero gamulomanga ebibono ebyo eno gengira n’aba gaali ni nabo mu nju era nga gagaanamo ehiñindi hy’abaatu ni bahumbeene.

²⁸ Ng’abaloma ati, “Muhimanyire bulani muuti hy’embihio Omuyudaaya ohuhyalira Atali Muyudaaya wayire ohuholagana ni naye. Aye Hattonda gandagire mu hwolesewa ati sihiranji ohuloma omuutu yesiyesi ti simugwalaafu era ti hy’embihio ohuholagana ni naye.

²⁹ Olw’ehyo ni wandangire, nijire ni mbula ehi nemota. Ale ḥaahani mundomere. Wandangiyye hiina?”

³⁰ Ng’anko Koloneriyo amugobolamo ati, “Endaalo edatu ejahabita olwa leero lwahune ohunwa olu naali mu nyumba yange hu nyanga

mwenda hya jino, ni saba. Ni naali ni saba ng'ano ni naaño mbona omuutu ni gambaaye engoye ejimeregenya ni ganjemereeye emutwe.

³¹ Ng'omuutu oyo gandoma ati, 'Hatonda asiima ehyere ehi oli ni nahyo eyiri abagadi era anjuliiye ohusaba huhwo.

³² Olw'ehyo tumisa bahulangire omuutu oyu balanga baati Simooni Peetero ali e Yoopa. Omuutu oyo ali ewa Simooni omubambi w'ebyanjo amenyire ohuupi n'enyanja.'

³³ Kale keesi nj'ohuhutumira abaatu bahulange era oholire bulangi waaja. Hwesi ñaahani huumbeene ñano mu moni ja Hatonda ohunjulirisa byosibyosi ebi Musengwa ahulagiyye ohutulomera."

Endomaloma ya Peetero ewa Koloneriyo

³⁴ Ng'ano Peetero atandiha ohuloma ati, "Naahani tegeeye ti Hatonda samomola mu baatu,

³⁵ wabula ganirisa hiisi muutu amuña ejono era ahola ebiruñamu n'atamubalira gwanga omu aنجwa.

³⁶ Mumanyire ng'olu Hatonda gatuňa efe Abayisirayiri Amaňuliro Amalanji agaleeta emiyaaya n'abita mu Yesu Kurisito Musengwa w'abaatu bosibosi.

³⁷ Era mumanyire n'ebyalijo mu Buyudaaya, ebyatandihira mu twale ly'e Galilaaya Yowaane n'ahenire ohubuulira ati abaatu bebbwage bale-heňo ebibi byawe babatiziwe;

³⁸ ng'olu Hatonda gaňa Yesu Omunazaleesi Omwoyo Omutukuvu era n'amaani agenjabulo. Yesu oyo gagendanga ñosinjosi, n'ahola ebiranji

era n'ajonia bosibosi aba amaani ga Sitaani gaali ni gafutire, olwohuba Hatonda gaali ni naye.

³⁹ “Efe abahwenda babe huhahasa ebyo byosibyosi ebi gahola mu hyalo hy'Abayudaaya nomu Yerusaalemu. Abaatu ababi bamuhomerera hu musalabba nga bamwita.

⁴⁰ Aye ni ηabitano endaalo edatu Hatonda ng'amulamusa era abaatu bamubona naali mulamu.

⁴¹ Abaatu bosibosi sibamubona ohutusaho efe aba Hatonda gaali n'ahenire ohutoboola ohuhola omulimo guno ogw'ohulomera abaatu ebimuñambaho. Efe hwalya era hwanywa ni naye n'ahenire ohulamuha.

⁴² Gatulagira hulomere abaatu ng'olu ali nj'oyo oyu Hatonda gaña obuñangi ow'ohulamula abalamu n'abafu.

⁴³ Abanaabbi bosibosi baloma hu Yesu baati hiisi muutu amufugiirira balimusoniña ebibi bibye olw'obuñangi obuli mu siina liryे.”

⁴⁴ Peetero gaali ahiroma ng'Omwoyo Omutukuvu geha hu baatu abo bosibosi abaali ni bamuñulirisa nga batandiiha ohuloma endimi ejí baali ni batamanyire ni bajumiryा Hatonda.

⁴⁵ Abayudaaya abafugiirira Kurisito abaali ni banjereheeyeho Peetero ohunjwa e Yoopa ni baabona Hatonda n'anyaaye Abatali Bayudaaya boosi ehirabo ehy'Omwoyo Omutukuvu, nga benjunja.

⁴⁶ Babañulira ni baloma mu ndimi ni bajumiryा Hatonda. Nga Peetero niye aloma ati,

⁴⁷ “Abaatu bano ng'olu bahanire ohusuna ehirabo hy'Omwoyo Omutukuvu hyefe olu hwa-

suna ኃልነዚ ማንጂ በሁባገኘና በሁባባትiza
n’amaaji?”

⁴⁸ Olw’ehyo ng’alagira bababatiza mu siina lya Yesu Kurisito. Ni bahena ohubabatisa ng’abaatu abo basunga Peetero ohuhola n’abaho ni nabo ohuhena ahamanga.

11

Peetero anyonyola hu hwolesewa ohu gasuna

¹ Ng’ano abahwenda abasigalaño ko n’abafugiirira Kurisito abomu Buyudaaya yosiyosi bañulira baati abaatu Abatali Bayudaaya boosi baali bafugiiriye ehibono hya Hatonda.

² Olw’ehyo Peetero ni gañwa e Kayisaaliya gagamayo e Yerusaalemu, Abayudaaya bahye abaali ni bawagira ehy’Abatali Bayudaaya ohuhomola nga bamwoloobya baati,

³ “Otiina otye mu mago g’Abatali Bayudaaya era walyamo n’ebiryo?”

⁴ Ng’ano Peetero abaloohesa byosibyosi ng’olu byali ati,

⁵ “Ni naali mu hibuga e Yoopa ni ndi husaba nasuna ohwolesewa. Mu hwolesewa ohwo nabona ehiitu ehyali oti hani lusuuka olubba ni balunjambire hu mbega jalwo ene ni balwisa aña naali ohunjwa mwigulu.

⁶ Ni netegeeresa nga mbonaaho esolo ej’amagulu ane eja hiisi hiha n’ebyenjalula ko n’enyuni.

⁷ Ng’ano pulira ejanjaasi omuutu ni gandoma ati, ‘Peetero, yinyoha wiite, ohene olye.’

⁸ Ng'ese mugobolamo ti, 'Bbe, Musengwa sipanga, olwohuba kiiri hulyangaho ehiitu ehy'embihio wayire ehitali higwalaafu.' "

⁹ Nga nindi pulira ejanjaasi lira eri naŋulira ni liŋwa mwigulu omuutu oyo ni gandoma ati, "Ehiitu ehi Hatonda ahenire ohugwalaasa otahiranga oti sihigwalaafu."

¹⁰ Ebibono ebyo babigobolamo emirundi edatu, ng'aŋo bagobosayo olusuuka olwo mwigulu.

¹¹ "Mu hiseera ehyene ehyo abasinde badatu aba baali ni batumire eyi ndi ohunŋwa e Kayisaaliya nga boola mu mago omu naali.

¹² Era Omwoyo Omutukuvu nga gandoma tegania hutiiina ni nabo eyiri owaali n'abatumire. Abalebe bano omukaaga boosi batiina ni nange era hwesihwesi hwengira mu nyumba yomwene hunanga.

¹³ Ni hwali eyo nga Koluneriyoo omwene hunanga atuloohesa ng'olu malayika gamubonehera mu nyumba yiye era malayika oyo ng'olu gamuloma ati, 'Tumisa e Yoopa, bahulangire omuutu oyu balanga baati Simooni Peetero,

¹⁴ nj'anahulomere ebibono ebinahuleetere ewe omwene n'abomu mago gago bosibosi ohunoŋoha.'

¹⁵ "Ni natandiha ohuloma, Omwoyo Omutukuvu ng'abeehaho ng'olu hwesi oludaayi gatwihaaho hu ludaalo lwa Petekoote.

¹⁶ Ehyo ni hyalino nga kebulira ehi Musengwa galoma ati, 'Yowaane gabatiza n'amaaji

aye enywe muja hubatiziwa mu Omwoyo Om tutukuvu.'

¹⁷ Olwo ḥaahani Hatonda n'aba n'anjaaye abaatu abo Abatali Bayudaaya ehirabo ehyene ehyo ehi gatuṇa efe ni hwafugiirira Musengwa Yesu Kurisito, naahali ndiise ani ohunjahania Hatonda mu hi aholire?"

¹⁸ Ni baŋulira ebibono ebyo, baŋuma hindi hya huloma wabula bajumiryā hujumiryā Hatonda ni baloma baati, "E-e! ḩaahani Hatonda anjaaye n'Abatali Bayudaaya ekabi ey'ohwebbwaga n'ohufugiirira Yesu basune obulamu obutanjwano!"

Abafugiirira Kurisito mu Atiyokiya

¹⁹ ḩaahani balala hu bafugiirira Kurisito bala abasaasaana ohunjwa mu Yerusaalem olw'ohuhiyaania ohwalinjo ni beetire Sitefaano, bagenda nga boola mu twale ly'e Foyinikiya abandi hu hizinga Kipuro n'abandi mu hibuga hy'Atiyokiya. Hiisi eyi babitanga batiianga ni balomera Bayudaaya bojene Amaŋuliro Amalanji aganjamba hu Yesu.

²⁰ Aye abandi hu bafugiirira abo baali basinde abaali ni basimuha hu hizinga Kipuro nomu hibuga Kireene. Abo ni batiina mu Atiyokiya, nga batandiiha ohulomera Abayonaani* boosi Amaŋuliro Amalanji aganjamba hu Yesu Musengwa.

²¹ Nga Hatonda Musengwa abanjambiraho era nga bangi hu bo bacuuha bafugiirira Yesu Musengwa.

* **11:20 11:20** Oba Abatali Bayudaaya.

22 Amañuliro ago ni gagwa mu matwi gabafugiirira Kurisito abaali mu Yerusaalemu nga batuma Bbalunaba mu Atiyokiya.

23 Bbalunaba ni goola gaabona ng'olu Hatonda ganjambira abaatu abo ehisasabirisi ng'asangaala era ng'abahubbirisa bosibosi ohusigala ni bali beheneerefu mu myoyo jaawe ohwesiga Yesu Musengwa.

24 Bbalunaba gaali musinde mulanji era Omwoyo Omutukuvu n'ali nj'amutangirira mu byosibyosi ebi gaholanga era ni gesigira erala Hatonda. Abaatu bangi nga boola ohufugiirira Yesu Musengwa hulwa Bbalunaba.

25 Naahani olwola nga Bbalunaba atiina mu Taruso ohuheja Sawulo.

26 Ni gamubona ng'atiina ni naye mu Atiyokiya aje amuyeedeho omulimo gw'ohusomesa abafugiirira Kurisito. Eyo nga bahanayo omwaha omuhwiye ni bali n'ehibbubbuh y'abafugiirira ehyomu hibuga ehyo nga basomesa abaatu abeene abangi. Eyo mu Atiyokiya peyi basookera ohuguliha abafugiirira Kurisito esiina baati, "Abakurisitaayo."

27 Mu hiseera ehyo ng'ebaayo abanaabbi abanjwa e Yerusaalemu beehirira batiina mu Atiyokiya.

28 Ni baali eyo, nga mulala hu bo oyu balanganga baati Agabbo gemeerera mu baatu ohubaaho n'ehi aloma. Ng'año Omwoyo Omutukuvu amulomeramo ng'olu enjala ey'amaani yaali neja hugwa mu hyalo hyosihyosi ehi Abarooma baali ni banjuga (Enjala eyo yagwanjo

mu mulembe gwa habaha w'Abarooma oyu balanganga baati Kulawudiyo).

²⁹ Ehyo ni hyalino, ng'abafugiirira bomu Atiyokiya basalaŋo ohwesondamo obuyeedi ni beema hu pamba ya hiisi mulala hu bo babunjeerese abahyawe abaali mu twale lya Buyudaaya.

³⁰ Ni bahena ohwesonda nga batuma Bbalunaba ni Sawulo banjire obuyeedi owo babuŋambye abatangirisi ab'ehibbubbu hy'abafugiirira Kurisito babuŋe abo abaali ni banuma hyahweŋambaho.

12

Ohuhiyaania hwa bafugiirira hweyongera

¹ Naahani mu hiseera ehyo habaha Herode gatandiha ohuhiyaania abafugiirira Kurisito era galagira bajase balala hu bo babadanye mu komera.

² Nga habaha oyo alagira beeta n'epiima omuhwenda oyu balanganga baati Yakobbo mulebe wa Yowaane omuhwenda.

³ Ni gabona ehi aholire ni hisangahise abatangirisi b'Abayudaaya ng'alagira bajasa ni Peetero yeesi bamudanya mu komera. Ehyo gahihola mu hiseera hy'Embaga y'Abayudaaya eyi baliiraho emigaati eji batatayemo ehisimbulusa.

⁴ Ni bahena ohuŋamba Peetero nga Herode alagira bamudanye mu komera era ng'alagira bayungule ebibbubbu bine eby'abasirikale bane bane bamuhuumē butiribiri ni batamuŋa simire.

Herode gaali genda ajoysesye Peetero mu lwiju-
uye oludaalo lw'Embaga ey'Ohuhebuliraho Ohu-
bihisya ni lubitire.

⁵ Ng'ano bajasa Peetero bamuboña mu komera
aye abafugiirira bahye nga begumya ohumu-
lombera Hatonda amuyeede.

Malayika ayeeda Peetero ohuñwa mu komera

⁶ Ko buhene buhye hu ludaalo olu Herode
gaali n'ategehire ohulagira baleete Peetero ba-
muysesye mu lwijuuya lw'abaatu, Peetero
gaali ajenyuhire njagati w'abasirikale babiri, ni
bamuhadire n'enjegere* ebiri era n'abasirikale
abandi ni bahuumire hu lwigi lw'ekomera.

⁷ Ni gaali mwiro ng'ano ni naanjo malayika
wa Musengwa gaaja, ng'ehimyas ohiwana
ehisenge hyosihyosi omu gaali. Nga Malayika
oyo ahoonya Peetero mu mbafu amwinyosa
mwiro ahena amuloma ati, "Yinyoha mangu-
mangu!" Ng'ano enjegere eji bali ni basidihire
Peetero jinwa hu mihono jigwa ḥaasi.

⁸ Nga malayika oyo amuloma ati, "Yambala
ebyambalo n'ebirayito bibyo." Nga Peetero
ahola ng'olu bamuloma. Nga malayika amu-
loma ehindi ati, "Yeboñe olugoye lulwo ohene
wunonde."

⁹ Nga Peetero atula mu komera alonda
malayika cooka n'atahahasa ati ebi malayika
gaali n'amuholera dala bituufu era byali biri
hubaño. Niye gaali ajeega ati gaali alihwole-
sewa.

* **12:6 12:6** Huñ 12:1-27

10 Ng'ano bagenda baabita hu hibbubble ehidaayi ehy'abasirikale abaali ni bahuumah ekomera. Nga babita nohu hyohubiri boola hu lwigi olw'ehyoma olwali hu mulyango ogwiguhira mu ngira eyija mu hibuga. Ni balwolaho nga lweyigula olwene batula boola mu luguudo. Ni bagenda ni balunama lulala hu nguudo baluheenaho ng'ano ni naajo malayika amugotaho.

11 Nga mu hiseera ehyo Peetero ko afaania ati ebyali ni bibaayeno dala byali bituufu ng'aloma ati, "Naahani tegeeye ti Musengwa atmire malayika wuwe gaaje gaatuse mu meeno ga nasanya omu Herode abaaye ni gataaye ni n'ebyo byosibyosi ebi batangirisi b'Abayudaaya babaaye ni banjeega ohukola."

12 Ni gahena ohuhifaania ng'agenda atiina ewa Malyamu nyina wa Yowaane oyu balanganga erindi baati Mariko. Eyo abafugiirira baali bahumbaaniiyeyo ohumusabira, Hatonda amuyeede.

13 Peetero ni goola gakookona hu lwigi ng'omuhaana oyu balanganga baati Rooda owaali n'atamba mu mago ago, atiina aje abone nj'ani akookona.

14 Omuhaana ni gafaania ati ejanjaasi ly'owaali n'akookona lyali lya Peetero gadulumah n'esangaalo ni lyenda humwita wiite nga gaagamayo n'atamwiguliiyeno. Ng'alomera abaali mu nyumba ati, "Peetero nj'ali ebulafu gemereeye hu mulyango!"

15 Nga bala bamubuusa baati, "Oguuye eralu?" Omuhaana ni gabahahasa ati hituufu, nga ba-

handabalamabaati, "Oyo anabe malayika wuwe amuhuuma."

¹⁶ Aye Peetero niye gaali geyongera ohukookona. Ni beegulaŋo bamubona nga beŋunja.

¹⁷ Nga Peetero abaŋuubira omuhono ohubaŋoleresa ng'abalomera ng'olu Musengwa gaali n'amutuhiise mu komera. Era ng'abaloma ati, "Bino mubiromereho Yakobbo n'abalebe abandi." Ng'ahena aŋwayo atiina aŋaatu aŋandi.

¹⁸ Ni wahya mu mugamba nga ŋabaŋo ohutabuha ohw'amaani mu basirikale abaali ni bahuumaa Peetero ni bebuusa abeene n'abeene ehyali ni himwolireho.

¹⁹ Ni byagwa habaha Herode mu hutwi ng'alagira bamuŋenje aye ndibamubona. Ehyawamo ng'abuusa abasirikale abaali ni bamuhuuma ohubiroosa ng'olu gabeyibaho ko agote. Ni byabahaya ng'alagira babeete.

Ohufa hwa Herode

Ebyo ni byanwa, nga habaha Herode aŋwa mu twale ly'e Buyudaaya gehirira atiina mu hibuga hy'e Kayisaaliya abeho eyo ohuhena ahamanga.

²⁰ Mu hiseera ehyo habaha Herode gaali asuleene n'abaatu bomu bibuga ehy'e Tiilo ko ni Sidoni. Balala hu baatu bomu bibuga ebyo nga beŋimba batiina eyi ali baje bamubone basyane. Ni boola nga banjooyanjooya Bulasito omunjeereswa habaha oyu gasiganga ohwesiga ni bamusunga abateereyo ahabega habaha Herode aganye ŋabeŋo ekolagana ŋagati waawe n'egwanga lirye olwohuba nj'eryabaliisanga.

²¹ Hu ludaalo olu Herode gabalaga ati ndolu anababone, gambala ebyambalo bibye eby'obunjigi nga gehala hu tebe yiye ey'obunjigi ng'aloma eyiri abaatu bosibosi abaali ni bahumbeeene.

²² Ng'ano abaatu abo bamupaaha ni baloma baati, "Ono aloma eyi huli simuutu wabula hatonda!"

²³ Olwohuba Herode sigaŋa Hatonda eŋono aye galeha abaatu bamupaaha ni bamulanga hatonda, ŋaweeene aŋo malayika wa Hatonda Musengwa ng'amudanyaho olumbe era nga enyende jimulya mulamu ahena afa.

²⁴ Aye ehibono hya Hatonda nihyo nga hyeyongera ohuhwana mu baatu era n'omunjendo gw'abafugiirira nga gweyongera.

²⁵ Bbalunaba ni Sawulo ni boosa obuyeedi obu bafugiirira bomu Atiyokiya babaŋa ohuŋirira abahyawe abomu Yerusaalemu, nga baagamayo mu Atiyokiya ni Yowaane oyu balanganga erindi baati Mariko.

13

Baabula Bbalunaba ni Sawulo banjeereese Hatonda

¹ Naahani mu hibbubbu hy'abafugiirira Kurisito mu Atiyokiya mwalimo abanaabbi ko n'abasomesa abasomesanga ebinjamba hu Hatonda. Abaatu abo baali nje Bbalunaba ni Simyoni oyu balanganga erindi baati Mumali ni Lukiyoo ow'e Kireene ni Sawulo ni Manayeeni owaali ow'omuboolo gwa habaha Herode.

² Lulala abaatu abo ni baali mu husaba n'ohusiiba, Omwoyo Omutukuvu ng'abaloma ati, "Muutobolere Bbalunaba ni Sawulo baakolere omulimo ogu nabalangira."

³ Ng'ano bosibosi beyongera ohusiiba n'ohulombera Sawulo ni Bbalunaba. Ni bahena nga babataho emihono ohubaabula ohuholanga emirimo eji babalangira nga bahena babaseebula batiine bahole emirimo ejo.

Bbalunaba ni Sawulo batiina hu hizinga Kipuro

⁴ Ng'ano Omwoyo Omutukuvu atangirira Bbalunaba ni Sawulo nga batiina ηano ni naŋala ni babuulira Amaŋuliro Amalanji. Ni baŋwa mu Atiyokiya beehirira nga batiina hu mwalo gw'e Selewukiya eyi baŋwa nga basomoha batiina hu hizinga Kipuro. ⁵ Hu hizinga hino boolera hu mwalo gw'e Salamisi. Ni baali eyo nga babuuliranga ehibono hya Hatonda mu mahumbaaniro g'Abayudaaya. Yowaane oyu balanga baati Mariko gaali ni nabo era gabayeedanga mu mulimo guno.

⁶ Ng'abaatu abo bondatu bagenda ohuŋwa eyi ehizinga ehyo hitandihira ohwola eyi hyagama mu hibuga ehi balanganga baati Paafo. Eyo baaganayo omuŋeja Omuyudaaya era naabbi ow'obudulingi oyu baali ni balanga baati Bari Yesu.

⁷ Omuŋija oyo gaali meeri y'omuŋugi ow'ehizinga ehyo oyu balanganga baati Serugiyo Pawulo. Serugiyo Pawulo gaali muŋugi owaali omulabuhi era gatumisa

bamulangire Bbalunaba ni Sawulo ni genda yeesi bamulomere ehibono hya Hatonda.

⁸ Aye omuṇiṇja oyo oyu balanganga baati Eluma olwohuba c'ehi esiina lirye lira lyali ni litegeesa, ng'aṇahania ebya Bbalunaba ni Sawulo n'atenda omuṇjugi oyo afugiirire Kurisito.

⁹ Ng'aṇo Omwoyo Omutukuvu amaamira Sawulo oyu balanganga erindi baati Pawulo ng'asimba Eluma emoni,

¹⁰ ahena amuloma ati, "Musinde ewe, oli muṇeeresa wa Sitaani. Oli wamahiribbania era owijuuye obudulingi. Onjahania hiisi hiitu ehiranji mu moni ja Hatonda. Soolirehera aṇo ohubbaamya abaatu ohuṇwa hu bibono ebitufu ebiṇjamba hu Musengwa?

¹¹ Ale ni ḡaahani ḡano Hatonda Musengwa genda huhuboneresa era genda huhwigala emoni ohene ahamanga n'oli muṇofu n'otabona njase y'eryuba." Ng'aṇo ni naaṇo emoni j'omusinde oyo omuṇiṇja jjijaho olubooha ng'ehyalo himalinja ndanjanga hubona. Ng'atandiha ohumamaata humamaata ni gendula omuutu ow'ohumuṇjamba hu muhono amutangirire.

¹² Omuṇjugi Serugiyō Pawulo ni gabona ebyolire hu muṇiṇja oyo nga geṇunja bugali esomesa eyinjamba hu Yesu Musengwa era ng'ahena amufugiirira.

Pawulo abuulira mu Atiyokiya nomu Pisidiya

¹³ Ebyo ni byaṇwa nga Pawulo n'abahye ababiri basomoha ohuṇwa e Paafø bambuha

boola e Peruga mu twale ly'e Pafiliya eyi Yowaane oyu balanganga erindi baati Mariko gabaleha geeyagamirayo e Yerusaalemu.

14 Nga Pawulo ni Bbalunaba nibo banjwa e Peruga batiina mu hibuga Atiyokiya mu hitundu ehi balanga baati Pisidiya. Oludaalo olwa Sabbaato ni lwola nga batiina mu humbaaniro ly'Abayudaaya beehala.

15 Nga ηabaano ow'asomera abaatu Ebyanjandihwa ohunjwa mu bitabo by'amagambi ebi Musa ganjandiiha nomu bitabo by'abanaabbi. Ni gahena ng'abatangiris b'ehumbaaniro eryo batuma omuutu alome Pawulo n'owahye ati, "Aboluganda ni muba n'ehibono ehy'ohugumya abaatu, esaawa nj'eyino."

16 Ni baloma Pawulo baatyo, nga genyoha aja ahabonero n'ahola omuhono beetegé bamuñjurise ng'ahena aloma ati, "Bayisirayiri bahyange ni nenywe Abatali Bayudaaya aye ni mujumiryia Hatonda, mutege ohutwi mbalomere.

17 Hatonda oyu efe Abayisirayiri hujumiryia gatobola abasehulu beefe ni baali babuli mu hyalo hy'e Misiri babe baatu babe era ng'abaasa basaalagana bafuuha egwanga ery'abaatu oluhulende. Ehiseera hyola ng'abatusa eyi baali ni banjatiyiye n'atambisa obuñangi buwe ow'amaani.*

18 Nga gahena abalabirira mu lulafu ohuhena emyaha ng'amahumi ane ni gehalirihire obuha-

* **13:17 13:17** Huŋ 1:7; 12:51

hadafu waawe.*

¹⁹ Ng'abanjambiraho asihirisa amawanga omusanvu agaali ni gamenyire mu hyalo hy'e Kanani. Ni gahena ohugasihiirisa ng'abanja ehyalo ehyo ohuba obutaka waawe.*

²⁰ Ehyo hyanjira emyaha ng'ebihumi bine n'ataanu. Ebyo ni byanjwa nga Hatonda abateeraño abalamuzi ohubalamulanga era omugigi ogwo gwaliño ohwolera erala mu biseera bya naabbi Samwiri.*

²¹ Ehiseera hyola Samwiri n'ahiramula ng'ano basunga babaje habaha abe nj'abañuga. Nga Hatonda abaña Sawulo omusaani wa Kiisi ow'ehiha hya Bbenjamini ow'abañuga ohuhena emyaha amahumi ane.*

²² Hatonda ni gatusa hu Sawulo owahabaha ng'ataño Dawudi ohuba habaha waawe. Dawudi oyo Hatonda gamulomaho ati, 'Paaye Dawudi omwana wa Yese nj'omusinde owoleene n'ebijeeego byange era anaholenga byosibyosi ebinjolera hu mwoyo.' "

²³ Hatonda gooheresa ehi gasuubisa abasehulu beefe n'ahibisyu mu lulyo lwa Dawudi ni gaña Yisirayiri Yesu ohuba Omunoñosi.

²⁴ Yesu ni gaali n'ahiiri hutagiiha omulimo gugwe, Yowaane omubatiza geheerera galoma abaatu bosibosi mu Yisirayiri bebbwage batabiziwe.

²⁵ Era Yowaane ni gaali n'aheneresa omulimo gugwe gabuusa abaatu ati, "Mujeega muuti

* **13:18 13:18** Hub 14:34 * **13:19 13:19** Yos 14:1 * **13:20 13:20**

1 Sam 3:20 * **13:21 13:21** 1 Sam 8:5; 10:21

ndiise ani? Mutanjeega muuti ndiise Omunojosi oyu babasuubisa. Niye anahanondeho egongo, ese ni poyeeno era oyo gaakira obunjangi sipoomera wayire n'ohubonjolola ekoba j'engayito jije."

²⁶ Ale Aboluganda Abayisirayiri abomu lulyo lwa Yibbulayimu ko ni nenywe Abatali Bayudaaya aye ni mujumirya Hatonda mulehe mbalomere. Hatonda gajeeresa ebibono bino ebiñamba hu Munojosi hu lwefe.

²⁷ Abaatu bomu Yerusaalemu ko n'abatangiris baawe sibafaania baati Yesu nj'Omunojosi, cooka mu hutamufaania ohwo hyabanjeramo ohumusalira omusango ogw'ohufa boheresa ebibono by'abanaabbi ebi basomanga hii si ludaalo lwa Sabbaato.

²⁸ Wayire bañuma songa etuufu eyitisa Yesu, basunga Pilaato alagire bamuhomerere hu musalabba.

²⁹ Ni bahena ohwoheresa byosibyosi ebi Ebyanjandihwa bimulomaho, nga ñabaanjo abamutusa hu musalabba bamusiiha.

³⁰ Aye Hatonda ng'amulamus.

³¹ Yesu ng'ahena hu hyalo endaalo enyene enyingi n'atiina n'abonehera abaloobera babe aba gañwa ni nabo e Galilaaya ohutiina e Yerusaalemu. Hatyane abaatu abo nj'abanja obujulizi obumujambaho.

³² "Naahani Amanjuliro Amalanji aga hubalom-era gali gaati ehi Hatonda gasuubisa abasehulu b'efe,

³³ ahyoherehiise mu mulembe guno eyiri efe abaana baawe n'alamusa Yesu. Ehyo era hy-

oheresa ehyanjandiihiwa mu Zabbuli eyohubiri
ehiroma hiiti,

“ ‘Oli Mwana wange,
olwa leero kusaaye.’*

³⁴ “Olwohuba Hatonda galamusa Yesu era nga
saligobolayo hufa nindi, c’ehigira aloma ati,
‘Ng’olu n’asuubisa Dawudi, mwesi ajanjuma
hubuuusabuusa ndibaña ekabi.’

³⁵ Nomu Zabbuli eyindi Dawudi aloma ati,

“ ‘Solireha Omwawufu wuwo ohubolerayo.’

³⁶ “Dawudi ni gahena ohuhola emirimo eji Ha-
tonda gendire ahole, gafa era bamusiiha mu
masihiro g’abasehulu babe.

³⁷ Aye Yesu oyo oyu Hatonda galamusa ohuñwa
e magombe sigabola.

³⁸ “Olw’ehyo balebe, muhitegeere muuti Ha-
tonda asoniña ebibi byenywe olw’ehyo ehi
Yesu gahola sosi olw’ohuhuumma amagambi aga
baña Musa. Hatonda ajanja ohusoniña ebibi
byenywe.

³⁹ Hatonda asoniña ebibi bya hiisi muutu
afugiirira Yesu, ehi amagambi ga Musa
gatanjanga huhola.

⁴⁰ Olw’ehyo mumanya ebi banaabbi baloma
bitaboolaho. Olwohuba baloma baati,

⁴¹ “ ‘Ale enywe abatala ebindoma ohuhola,
mutiine mu moni n’ohweñunja muhene
musihiirire,
olwohuba ñalino ehi ndi huhola mu mulembe
gwenywe,
cooka ehi mutajanja hufugiirira,

* **13:33 13:33** Zab 2:7

wayire nolu ηabaajo abanyonyola.' ”*

⁴² Pawulo ni gahena ohuloma ebibono ebyo, n'ehiseera ni hyola ehy'ohunjwa mu humbaaniro, Pawulo ni Bbalunaba ni baali ni batiina ng'abaatu babasunga baagameyo mu humbaaniro olwa Sabbaato olulondaho bongere ohubasomesa ebibono ebyo.

⁴³ Abahulu b'ehumbaaniro ni baseebula abaali ni bahumbeene, abaatu abanjeraho omwali Abayudaaya n'Abatali Bayudaaya abaali ni bacuuhire ni bengira ediini ly'Ehiyudaaya, nga banjerehera Pawulo ni Bbalunaba. Mu hunjaya ni nabo, Pawulo ni Bbalunaba babahubbirisa begumye ohufugiirira baati Hatonda abanojola lwa hisasabirisi hihye.

⁴⁴ Hu lwa Sabbaato olwalonderaho, abaatu bomu hibuga ehyo banjwerehereramo n'ebiana baje banjulire ehibono hya Hatonda Musengwa.

⁴⁵ Abatangirisi b'abayudaaya ni babona abaatu ni bali bangi baatyo, nga bagongeera era nga batandiiha ohuloma lubona ni batala ebi Pawulo gaali n'alomera abaatu.

⁴⁶ Pawulo ni Bbalunaba ni babona baatyo nga babaloma ni banjuma hutya baati, “Enywe Abayudaaya ndiinywe aba hubaaye n'ohweherera ohulomera ehibono hya Hatonda. Aye ng'olu mugeene, nga mulaga mwabeene ng'olu mutenda husuna bulamu obutanjwajo ale leha hwesi hubalehe hutiine hulomere Abatali Bayudaaya,

⁴⁷ olwohuba ehyo ni Musengwa omwene c'ehi gatulagira ohuhola ni galoma ati, ‘Kutayeno

* **13:41 13:41** Hab 1:5

obe hy'enjase eyiri Abatali Bayudaaya era oje olomere abaatu bosibosi mu hyalo ebinjamba hu bunonojosi.' ”*

48 Abatali Bayudaaya ni bañulira ebibono ebyo, nga basangaala era nga baña ehibono hya Musengwa ejono. Abo aba Hatonda gategehera ohusuna obulamu obutanwaño nga bafugiirira Kurisito.

49 Mu hiseera ehyo ehibono hya Musengwa nga higenda hihwana mu twale eryo lyosiryosi.

50 Cooka ng'abatangirisi b'Abayudaaya basendasenda abasinde ab'ejono ko n'abalala hu bahasi abaali ni bajumirya Hatonda ate ni bali begingihiriri mu hibuga ehyo batandiiha ohuhiyaania Pawulo ni Bbalunaba era nga bahena bababbinga nomu twale lyawe.

51 Nga Pawulo ni Bbalunaba bañahania ehi babahola ni bakukumulira abaatu abo efuuhe ly'omu magulu gaawe. Ng'ano bañwa mu hibuga ehyo batina mu hibuga ehi balanganga baati Yikoniyo.

52 Ne Omwoyo Omutukuvu nga geyongera ohumaamira abafugiirira mu Atiyokiya n'abatangirira mu bibaholanga beeyongera ohusanjalyanga olw'obunojosi.

14

Pawulo ni Bbalunaba babuulira mu hibuga Yikoniyo

* **13:47 13:47** Yis 42:6; 49:6

¹ Pawulo ni Bbalunaba ni boola mu hibuga ehi balanganga baati Yikoniyo, nga batiina mu humbaaniro ly'Abayudaaya ng'olu esambo yaawe yaali. Ni batiina nga batandiiha ohulomera abaatu ebinjamba hu Yesu. Ohumanya nga baloma bulanj Abayudaaya n'Abatali Bayudaaya abeene abangi nga bafugiirira Kurisito.

² Aye nga ηabaajo Abayudaaya abandi abagaana ohufugiirira ebya Pawulo ni Bbalunaba era nga batabula ebinjeego by'Abatali Bayudaaya ni babaloma baati baali babadulinga era nga hibaleetera ohucaawa abalebe abo.

³ Ng'ano Pawulo ni Bbalunaba bahanayo ahamanga ahanjeraho ni balomera abaatu n'obugumu ebinjamba hu Musengwa. Era Musengwa yeesi ng'abanjambirangaho bahola ebyamaliholiho ohuhahasa ebi basomesanga baati abaatu banonjoha olw'ehisasbirisi hihye.

⁴ Ng'eduuli ly'Abaatu bomu hibuga ehyo begabulamo ebibbubbu bibiri olw'obuhwenda obunjamba hu Yesu. Hirala hu byo mwalimo abafugiirira ebi Bayudaaya baloma, ng'abandi baba hu lubega olwafugiirira eby'abahwenda abo ababiri.

⁵ Ng'ano abaali ni banjahania eby'abahwenda ni mulimo Abatali Bayudaaya ko n'Abayudaaya ηalala n'abatangirisi baawe beehoba ohuwaa-gala abahwenda abo babahubbe amabaale bafe.

⁶ Aye abahwenda nga bahitegeera banwa mu hibuga ehyo batiina mu bibuga Lisitura ni Derube mu hitundu hy'e Likawooniya ko nomu bitahere eby'omulirano,

⁷ eyi batiina mu moni n'omulimo gw'ohulomera abaatu Amanjuliro Amalanji aganjamba hu Yesu.

Pawulo ni Bbalunaba babuulira mu Lisitura ni Derube

⁸ Naahani mu hibuga Lisitura mwalimo omusinde omuteje owanjwa mu hida hya nyina ni hyamutolyonga amagulu.

⁹ Lulala Pawulo ni gaali n'abuulira, omusinde oyo omuteje yeesi gaali ajo n'aŋulirisa ebi gaali n'aloma. Pawulo ni gasimba omusinde oyo emoni ng'ahifaania ati gaali n'ohufugiirira ati Yesu aŋanga ohumuŋonia.

¹⁰ Olw'ehyo Pawulo gamuloma ati, "Yinyoha wemeerere." Ng'ajo ni naaŋo omusinde oyo ahutuha gemeerera atandiha ohugenda.

¹¹ Ng'ajo ehiŋindi hy'abaatu ahyali ajo hyabona ehyamaliholiho ehi Pawulo gahola banjeega baati abahwenda abo ababiri mbabagasani aba bajumiryanga mu gwanga lyawe. Nga bayaalira ŋalala ni baloma n'ejanjaasi ery'amaani mu Lulikoniyo baati, "Muuje mwebonere! Abahulu batuhyaliiye mu hifaananyi hy'abaatu!"

¹² Nga Bbalunaba bamulanga ohuba nje Zeewo, Pawulo niye bamulanga Erume olwohuba mbo nj'owali omuhwenda wa Zeewo namulomerera.

¹³ Ng'ajo omusengi wa Zeewo owaali n'esabo ebulaful w'ehibuga, aleeta ebunwa j'eŋombe ŋa mulyango gw'ehibuga ni bajambahiise amabombwe ni genda geŋimbe hu hiŋindi

hy'abaatu abaali ajo bañongere Pawulo ni Bbalunaba.

¹⁴ Aye abahwenda abo bombi, Bbalunaba ni Pawulo ni bahifaania nga bahanula ebyambalo byawe ohulaga baati sibasangaafu olw'ehyo ehi baatu baali ni benda ohuhola. Era nga baja babehubbamo ni besasaagala ni baloma baati,

¹⁵ "Bahyefe hiina ehiboosa ohuhola ehyo? Efe hwesi huli baatu buutu hyenywe. Huujire ohubalomera Amajuliro Amalanji mulehe ohujumirya ebinambulamo mucuuhe mugobole eyiri Hatonda Omwene Bulamu owatonda egulu n'ehyalo n'enyanja n'ebiit u byosibyosi ebibirimo.*

¹⁶ "Ahalehale Hatonda galeha enywe abaatu Abatali Bayudaaya mwajumirya hiisi ehi emyoyo jenywe jabatumanga.

¹⁷ Cooka sigahaya hwebonesa eyi muli. Hino gahiholanga n'abita mu biranji ebi gabaholeranga omuli ohubatonyehesa efula hu birime, n'ohwamya gabyamya mwasuna ebiryo ebinjera emyoyo jenywe jejula esangaalo."

¹⁸ Wayire baloma ebibono ebyo, sihyali hyangu ohulobera abaatu abo ohubañongera.

¹⁹ Aye ebyo ni byanwa nga njabaanjo Abayudaaya abaanjwa mu bibuga Atiyokiya ni Yikoniyo batina basendasenda abaatu bañwa hu bi Pawulo gaali n'ababuuliiye. Ng'abaatu bafugirira eby'Abayudaaya bahubba Pawulo amabaale ohwola olu gagwa gaafaho olweso. Nga bala bamudyedyesa bamutusa ebulafu

* ^{14:15 14:15} Huŋ 20:11; Zab 146:6

w'ehibuga bamuleha eyo ni banjeega baati afu-
uye.

²⁰ Aye abafugiirira Kurisito abaali mu hibuga
ehyo nga batiina bemeerera ohumweswani-
girisa. Ni gagobosa nga genyoha gaagamayo
mu hibuga ni nabo. Ni wahya nga Pawulo ni
Bbalunaba banjamba engira batiina mu hibuga
hy'e Derube.

*Pawulo ni Bbalunaba bagamayo mu Atiyokiya
ehya Siriya*

²¹ Ni boola e Derube, nga Pawulo ni Bbalunaba
balomera abaatu bomu hibuga ehyo Amañuliro
Amalañi era nga bangi hu bo bafugiirira Kurisito.
Ebyo ni byanwa banjamba olugendo nga baaga-
mayo e Lisitura mbabo e Yikoniyo ohwola mu
Atiyokiya mu twale ly'e Pisidiya.

²² Hiisi eyi boolanga, batiinanga bagumya
abafugiirira Kurisito ni babahubbirisa ohuba
abamazima mu hufugiirira hwawe mu Hatonda.
Hino bahihola ni babaloma baati, "Huli
n'ohugumira ebigosi ebingi ebitwolaho Hatonda
ko atwingise mu buñugi wuwe."

²³ Hiisi eyi Pawulo ni Bbalunaba
banjwanga, balehangang ni bangaaye abatangirisi
abohutangirira ehibbubbu ehyo. Era ni
bahenanga ohubangala nga bahumbaania
abafugiirira babaaho n'ehiseera ni babasabira
era ni basiiba nga ko bahena babañambya
Musengwa oyu baali ni bafugiiriye abahuume.

²⁴ Pawulo ni Bbalunaba ni banjwa mu hitundu
hy'e Pisidiya nga boola mu hy'e Pafiliya.

25 Ni boola mu hitundu ehyo batiina mu hibuga ehi balanga baati Peruga nga balomera abaatu baamo ehibono hya Hatonda eyo peyi banjwa nga batiina hu mwalo Ataliya.

26 Ni boola hu mwalo ogwo nga basomoха baagamayo mu Atiyokiya eyi bafugiirira balyawе basaba abe ni nabo ni batandiiha omulimo ogw'ohulomera abaatu Amanjuliro Amalanji ogu naahani baali ni babbubuuye.

27 Pawulo ni Bbalunaba ni boola nga bahumbaania abafugiirira Kurisito babanjulira byosi-byosi ebi Hatonda gabatambisa era ng'olu ganja Abatali Bayudaaya ehiyale boosi baafugiirira Kurisito.

28 Ng'ano abahwenda abo bahena mu Atiyokiya ahamanga ni bali n'abafugiirira balyawе.

15

*Ehibuuso ehiŋamba hu huhomola
n'ohunoŋoha*

1 Naahani ኃልነዥ abasinde abaaንwa e Buyudaaya batiina mu Atiyokiya nga batandiiha ohusomesa abafugiirira Kurisito baati, “Ohutusaho nga enywe Abatali Bayudaaya mwesi muhmooye ng'olu amagambi ga Musa galagira, Hatonda saaja hubanoንjola.”*

2 Hino hyaleetera Pawulo ni Bbalunaba ohunjahanan ni nabo ebyembaha ebyene hu songa yino, ehyanwamo ng'abafugiirira basalaንjо baati Pawulo ni Bbalunaba n'abafugiirira abandi hu

* **15:1 15:1** Leev 12:3

bo batiine e Yerusaalemu eyiri abahwenda n'abatangirisi babafugiirira babebuuseho hu songa eyo.

³ Abafugiirira Kurisito ni babaseebula, ng'abahwenda basimbuha batiina mu lugendo lwawe ni babitira mu twale ery'e Foyinikiya n'erye Samaliya. Hiisi eyi boolanga balomeranga abafugiirira baayo ng'olu Abatali Bayudaaya boosi bafugiirira Hatonda. Amañuliro gano gaasangaasa bugali abafugiirira balyawwe abomu bifo ebyo.

⁴ Pawulo ni Bbalunaba ni boola e Yerusaalemu ng'abafugiirira Kurisito, abahwenda n'abatangirisi abahulu aba babafugiirira babasangaalira. Boosi nga babanjulira hiisi hiitu ehi Hatonda abatambiiise.

⁵ Aye abandi hu bafugiirira abaali abomu hibina hy'Abafalisaayo nga baloma baati, "Abatali Bayudaaya ni baba ni benda ohufuuha abafugiirira Kurisito, bali n'ohuhomola era bahole ebi magambi aga Hatonda gaña Musa galagira konyo."

⁶ Ng'ajo abahwenda n'abatangirisi babafugiirira abahulu bahumbaana ohunjeega hu songa eyo.

⁷ Ahamanga ni hañeraño ni bahubbagania ebiñeego, Peetero genyoha ng'aloma Oluhihi ati, "Aboluganda, muhimanyire muuti ehiseera exhibitireho ñanyuma ajo Hatonda gaatobola ese samwene nje ndomere Abatali Bayudaaya Amañuliro Amalanji bahafugiirira.

⁸ Hatonda amanyire ebiri mu myoyo j'abaatu gafugiirira abaatu abo era gahena gaabanja

ehirabo hy'Omwoyo Omutukuvu ng'olu gatuña efe.

⁹ Sigataño njabulo ḥagati weefe ni nabo olwohuba gagwalaasa obulamu waawe olw'ohufugiirira Kurisito.

¹⁰ Olwo ni hiba hiityo, lwahiina hwahendire ohuhema Hatonda ni hutwiha abafugiirira Kurisito abo omugugu gw'amagambi ogu efeabeeene wayire abasehulu beefe batañanga hwetwiha?

¹¹ Huhimanyire bulanji huuti efe hwesi Hatonda atunonjola olw'ehisasabirisi hya Musengwa weefe Yesu, ng'olu Abatali Bayudaaya boosi abanojola."

¹² Ebibono ebyo nga binoleeresa abaali ni bahumbeene era nga banjulirisa Pawulo ni Bbalunaba ni babaloohesa ebyenjunjisa n'ebiyamaliholiho ebi Hatonda gabatambisa ḥagati mu Abatali Bayudaaya.

¹³ Ni bahena ohuloosa ebyo, nga Yakobbo owaali omutangirisi w'abafugiirira mu Yerusaalemu aloma ati, "Aboluganda mutege ohutwi mbalomere.

¹⁴ Simooni Peetero atunyonyooye ng'olu Hatonda omwene mu hutandiha galaga ati abalumirwa ni gaali n'aba getoboleeye mu baatu abo Abatali Bayudaaya gabafuula abaatu babe.

¹⁵ Ehyo hinjambagana bulanji n'ebi banaabbi banjandiiha baati,

¹⁶ " 'Ebyo ni binjooye ndigobola,
n'agobosa bunyaaha obunjugi wa Dawudi.

Ndibuhosiira,

nabugobosajo ng'olu waali oludaayi.*

¹⁷ Ehyo ndihihola abaatu banyendule,
Abatali Bayudaaya bosibosi aba nalanga
ohuba abaatu bange, banyendule.

Bino binahabeno olwohuba ese MUSENGWA
omwene hubiroma nahabyohereze.

¹⁸ Ebyo samwene nabimanyisa eyiri abaatu
ohunwa ahale nahale.' ”

¹⁹ Nga Yakobbo geyongera aloma ati,
“Olw’ehyo, hu lwange ndoma ti hutahalubya
bulamu w’Abatali Bayudaaya hihande
hibalobeerese ohucuuha ohugobola eyiri
Hatonda.

²⁰ Aye hubaŋandiihire ni hubaloma benjalame
ohulya ebiryo ebi baŋongire eyiri emisambwa,
n’obuhwedi n’ohulya enyama ey’ehyayo ehifuye
ni batahisalireho wayire ohulya amalasire.*

²¹ Olwohuba ahamanga hajerire abaatu abo
ni baŋulira ebibono by’amagambi ga Hatonda
ebi Musa gaŋandiiha ni babisoma hiisi ludaalo
lwa Sabbaato mu mahumbaaniro gomu bibuga
byawe.”

Ebbaluŋa eyi oluhiiko lw’ajandiiha

²² Ng’arjo abahwenda n’abatangirisi abahulu
n’ehibbubbu hy’abafugiirira Kurisito hyosihyosi
behirisa ebya Yakobbo. Nga basalaŋo ohweyan-
galamo abasinde babiri babatumé batiine ni
Pawulo ni Bbalunaba mu Atiyokiya. Nga bangala
Yuda oyu balanganga erindi baati Barusabba ko

* **15:16 15:16** Amo 9:11-12 * **15:20 15:20** Huŋ 34:15-17; Leev
17:10-16; 18:6-23

ni Silaasi. Abaatu bano bombi baali batangirisi babafugiirira bahyawe.

²³ Nga babatuma n'ebbaluja eyaali ni yiroma yiiti,

"Ndiife abalebe benywe abahwenda n'abatangirisi abahulu ababafugiirira. Hunjandiihira enywe abafugiirira Kurisito Abatali Bayudaaya abali mu hibuga Atiyokiya nomu bifo ebindi mu twale ly'e Siriya ko n'erye Kilikiya. Mutye eyo?

²⁴ Hwañulira huuti ɳaliŋo abaatu abaŋwa eno beŋagula baaja eyo nga betambagania n'ebibono ebitabuyetabuuye ebiŋeego byenywe.

²⁵ Olw'ehyo efe hwesihwesi eno husalireŋo ohwetobolamo abaatu hubatumē eyi muli ɳalala n'abameeri beeſe abahoda Bbalunaba ni Pawulo,

²⁶ abeŋayo baasinga obulamu waawe ohuhola emirimo ja Yesu Kurisito Musengwa weefe.

²⁷ Olw'ehyo huli hutuma Yuda ni Silaasi ohubahahasa ni babalomera n'omunwa ebi hubanjandiihiye mu bbaluŋa yino.

²⁸ Omwoyo Omutukuvu atutangiriye mu hiŋeego hino era husalireŋo ohutabatwiha mugugu gw'amagambi g'Abayudaaya ohutusaho ohubaloma muhole bino,

²⁹ mweŋalame ohulya ebiryo ebi baŋongire eyiri emisambwa, n'obuhwedi era n'ohulya enyama ey'ehyayo ehifuuye ni batahisalireho wayire ohulya amalasire. Singa simunaholenga biitū ebyo munaabenga muholire bulanji. Mwer-aba."

³⁰ Ng'ajo babaseebula baŋire obuhwenda owo

eyiri abafugiirira mu Atiyokiya. Ni boola nga bahumbaania abafugiirira Kurisito bahena babanjamba ebbaluňa eyo.

³¹ Abafugiirira ni basoma ebbaluňa eyo nga basangaala olw'obuhwenda owo owabagobosamo amaani.

³² Nga Yuda ni Silaasi abaali n'ehirabo hy'obunaabbi baloma ebibono bingi ebigobosamo amaani era ebyagumya abalebe abo.

³³ Oluvanyuma lw'ohuhenayo ahamanga, abafugiirira bomu Atiyokiya babasabira ekabi, nga babaseebula baagamayo e Yerusaalemu eyiri aba batuma.

³⁴ Aye Silaasi niiye gasalajo ohusigalayo.*

³⁵ Aye Pawulo ni Bbalunaba nga basigala mu Atiyokiya ni basomesa abaatu ehibono hya Musengwa n'abahyawe abandi.

Pawulo ni Bbalunaba babuhana

³⁶ Ni ɻabitajo ehiseera nga Pawulo aloma Bbalunaba ati, "Hutiine hulambuule abafugiirira Kurisito mu bibuga eyi hwabulira ehibono hya Musengwa hubone ng'olu beemire mu hufugirira Musengwa." ³⁷ Bbalunaba gaali genda batine ni Yowaane oyu balanganga baati Mariko,

³⁸ aye Pawulo ndahisiima n'atahibonamo mahulu ohutiina ni Mariko olwohuba gabadulumaho ni bali mu twale ly'e Pafiliya gabaleha ni baahihola obujeeresa.

³⁹ Hino hyabaleetera obuyoga ɻagati waawe era boola n'ohwabuhana amabitire. Bbalunaba

* ^{15:34} ^{15:34} Ebyajandihowi ebindi ebyahale biňuma lunyiriri luno.

ng'asalaanjo atiine ni Mariko era nga basomoha batiina hu hizinga Kipuro.

⁴⁰ Aye Pawulo gangala nje Silaasi abe nj'oyu atiina ni naye. Abafugiirira Kurisito ni babasabira ekabi ja Hatonda Musengwa, nga batiina.

⁴¹ Nga Pawulo agendanga ni Silaasi betoloola mu Siriya nomu Kilikiya n'agumya ebibbubbu by'abafugiirira Kurisito.

16

Temuseewo geñimba hu Pawulo ni Silaasi

¹ Ng'ajo Pawulo ni Silaasi boola mu hibuga hy'e Derube abonaho abafugiirira bayo ng'ahena atiina mu hibuga hy'e Lisitura. Eyo yaaliyo omuloobera wa Yesu oyu balanganga baati Temuseewo. Nyina ya Temuseewo gaali muhaana Muyudaaya era n'afugiirira Kurisito aye semwana niiye gaali Muyonaani.

² Abafugiirira Kurisito bosibosi mu Lisitura ni Yikoniyo balomanga biranji byereere hu Temuseewo.

³ Pawulo gendire ohutiina ni Temuseewo mu lugendo lulwe. Hino hyamuleetera ohumuholmola olwohuba Abayudaaya abaali mu hitundu ehyo bosibosi baali bamanyire ng'olu semwana gaali Muyonaani.

⁴ Ng'ajo Temuseewo ni Pawulo ni Silaasi baagenda batiina hibuga hu hibuga ni balomera abafugiirira ebi bahwenda n'abatangirisu abahulu mu Yerusaalemu basalaanjo abafugiirira Abatali Bayudaaya ohunjamba.

5 Ebibbubbu by'abafugiirira Kurisito nga binjangala mu hufugiirira hwabyo era nga hisi ludaalo omuñendo gw'abafugiirira gweyongerangaho.

Ohwolesewa ohu Pawulo gasuna

6 Pawulo n'abahye baali bendire ohutiina ohulomera abaatu bomu twale ly'Asiya Amañuliro Amalanji aye Omwoyo Omutukuvu gabagaana. Ehyanjwamo nga batiina ni betoloola mu twale ly'e Fulugya n'e Galatiya ni balomera abaatu Amañuliro Amalanji.

7 Ni boola hu salosalo n'etwale lya Misiya nga bagesyaho ohutiina mu twale ly'e Bbisiniya aye Omwoyo wa Yesu sigabaganya hutiina.

8 Olw'ehyo babita hubita e Misiya bee-hirira batiina hu mwalo gw'e Turoowa eyi nabejimbiraho.

9 Ni boola eyo mu wiire oweene owo nga Pawulo goolesewa abona omusinde owomu twale ly'e Makedoniya ni gemeereye era namwegalihira ati, "Nja e Makedoniya otuyeede."

10 Ni wahya Pawulo ko n'ahenire ohusuna ohwolesewa, ni gatuñayira hwasalaŋo aŋo ni naaŋo hutegehe hutiine e Makedoniya, ni huli n'obuhahafu huuti Hatonda gaali atulanga huje hulomere abaatu ab'e Makedoniya Amañuliro Amalanji.

Ohucuuha hwa Lidiya

11 Ng'ano husomoha ohuñwa e Turoowa hutiina hu hizinga ehi balanga Samoturakiya era peyi hwajenyuha. Ni wahya nga nindi husomoha hwola hu mwalo gw'e Niyapooli.

12 Ni hwaŋwayo nga hutiina mu hibuga hy'e Filipi. Ehibuga hino nj'ehyali ehihulu mu twale ly'Abarooma ery'e Makedoniya. Eyo hwa menyayo endaalo ejinera.

13 Oludaalo lwa Sabbaato ni lwola hwatula ehibuga nga hutiina hu lwabi eyi hwasubira huuti hunjanga ohwagaanayo ehifo ehiranji hy'ohulomberamo. Ni hwola eyo hwagaanayo abahasi abaali ni bahumbeene nga hwiha hutandiha ohubalomera ehibono hya Hatonda.

14 Mu bahasi abo abaali ni batutegeeye amatwi mwalimo oyu balanganga baati Lidiya. Lidiya gaali musubuuzi w'engoye ej'erangi lya namasyoma n'anwera mu hibuga Siyatira. Omuhasi oyo gaali Muyonaani aye ni gacuuha gen gira ediini y'Abayudaaya. Hatonda Musengwa ng'agegula omwoyo gugwe afugiirira obuh wenda obu Pawulo gabuulira.

15 Niiye n'abomu mago gage ni bahena ohu batiziwa, ng'atusunga ohutiina ewuwe n'aloma ati, "Ni muba ni mukahaha ohuba omuutu afugi irira Musengwa, muganye muuje mumenyeho ewange." Nga huganya hutiina humenyaho ni naye.

Pawulo ni Silaasi mu komera e Filipi

16 Lulala ni hwali ni hutiina mu hifo ehi baatu beeoyo bahumbaanirangamo ohusaba nga hwaganana n'omuhaana owaali omwidu wom ulala hu baatu bohwo. Omuhaana oyo gaali ho omusambwa ogwamuleeteranga ohulagula ebyabanga ni bija hubaño. Musengwawe gamusunirangamo hibbala olw'ohulagula ohu galagulanga abaatu n'abalomera ebinahabeño.

¹⁷ Ng'Omuhanaa oyo alonderesa Pawulo ko ni neefe abaali ni naye n'alomera ɣamugulu ati, "Abasinde bano banjeeresa ba Hatonda owomwigulu ahira bosibosi obuŋangi. Bali hubalomera baati Hatonda oyo nj'anonjola."

¹⁸ Hino gahihola ohuhena endaalo ejinjera. Ehyo hyaleetera Pawulo ehabyo ehyawamo ng'acuuha aheja eyiri omuhaana oyo ng'aloma omusambwa ogwamulihi ati, "Kulagira mu siina lyu Yesu Kurisito, muŋweho!" Ng'aŋo ni naaŋo omusambwa gumuŋwaho.

¹⁹ Abeene muhaana oyo ni babona baati esuubi lyabwe ery'ohwingisa obuŋinda lihomire, nga baŋamba Pawulo ni Silaasi babadyedyesa babaŋira mu nabiŋwera mu moni j'abobuŋangi.

²⁰ Ni baboosa nga babemeha mu moni j'abalamuzi babaŋaabira ni baloma baati, "Abaatu bano Bayudaaya ne basasamahise abaatu mu ehibuga muno

²¹ ni babaleegera esambo eji efe Abarooma hutaŋanga hufugiirira wayire ohugenderamo."

²² Ng'aŋo oguŋindi gw'abaatu abaali aŋo gweŋimba hu bala abaali ni baŋaabira Pawulo ni Silaasi gubejulira. Ng'Abalamuzi balagira bambula Pawulo ni Silaasi babafaduula efaalu.

²³ Ni bahena ohubafaduula nga babadanya mu komera bahena balagira omuhuumi w'ekomera ohubahuumma butiribiri.

²⁴ Omuhuumi w'ekomera yeesi ni bamuŋa ehiragi ehyo ng'abata mu hisenge ehyomugati ng'abasidiha amagulu n'ebijofu.

²⁵ Mu wiire ɣagati Pawulo ni Silaasi ni baali ni basaba era ni bembu n'enjembo

ej'ohumujumiryा, abasibe bahyawe baali banjulirisa.

²⁶ Ng'ajo ni naanjo ηabaanjo ohuteetema hw'ehyalo ohw'amaani ohwatengesya omusingi gw'ekomera. Ng'ejigi j'ekomera josijosi jiiguha nga n'enjegere ejí baali ni basidihiyiye abasibe bosibosi jibonjoloha.

²⁷ Omuhuumi w'ekomera ni gasisimuha mwiro gaabona enjigi j'ekomera ni jiri njigule ng'aneega ati abasibe beyibire. Ng'asonjolayo epiima yiye ni genda geeyite.

²⁸ Aye Pawulo ng'amuhayuhira ati, "Leha oteyita! Hwesihwesi hulimo!"

²⁹ Ng'ajo omuhuumi w'ekomera atumisa baleete etaala. Ni bamuleetera etaala nga enggira mangu mu komera ahubba amafuha ohupi ni Pawulo ni Silaasi n'ateetema huteetema olw'obuti.

³⁰ Ng'ajo atusa abasibe abo ebulafu ahena ababuusa ati, "Bahulu, kole hi ko nahanojoha?"

³¹ Ng'ajo bala bamuloma baati, "Fugiirira Yesu Musengwa oja hunonjoha ewe omwene n'abomu mago gago bosibosi."

³² Ng'ajo Pawulo ni Silaasi balomera omuhuumi w'ekomera n'abomu mago gage bosibosi ehibono hya Musengwa.

³³ Owiire owo ng'omuhuumi w'ekomera ajira Pawulo ni Silaasi ajali amaaji abamitya amabbwa g'ebihubbe. Ni gahena ng'ajo ni naanjo omuhuumi w'ekomera abatiziwa ko n'abomu mago gage bosibosi.

³⁴ Ni bahena ng'omuhuumi w'ekomera ajira Pawulo ni Silaasi ewuwe abaña ehigeni ni geju-

uye esangaalo olwohuba niye omwene n'abomu mago gage bosibosi baali bafugiiriye Hatonda.

³⁵ Owiire ni wahya ng'abalamuzi batuma abasirikale eyiri omuhuumi w'ekomera bamulome baati, "Lehula abasinde abo."

³⁶ Ng'ajo omuhuumi w'ekomera aloma Pawulo ati, "Abalamuzi bandagiye mbalehule, ewe ni Silaasi. Olw'ehyo mweyagamireyo engo era mwole bulanji."

³⁷ Aye nga Pawulo aloma aba balamuzi batuma ati, "Batuhubbire mu lwijuuye ni batehereeye hutuñosesya ate nga ko huli Barooma. Naahani olwo batulehula batye mu ngiso? Kadi! Hugeene. Muje mubalome abeene baaje batulehule."

³⁸ Nga bala batiina balomera abalamuzi ebi Pawulo gabaloma. Ni hyabagwa mu hutwi hiti Pawulo ni Silaasi Barooma nga balebera ekoba.

³⁹ Ng'ajo baja babebbwagira olw'ebi baali ni babaholire nga babanjerehera babatusa ebulafu w'ekomera ni babegalihira batiine bañwe mu hibuga ehyo.

⁴⁰ Pawulo ni Silaasi ni bañwa mu komera nga batiina ewa Lidiya. Ni boola nga babonana n'abafugiirira nga babahubbirisa ohwegumuya hu Yesu nga bahena basimbuha batiina.

17

Pawulo ni Silaasi batiina e Sesalonika

¹ Ng'ajo Pawulo ni Silaasi batiina babita mu hibuga ehy'Afipooli n'ehya Apolooniya nga boola mu hibuga hy'e Sesalonika. Eyo yaaliyo ehumbaaniro ly'Abayudaaya.

² Oludaalo lwa Sabbaato ni lwola, nga Pawulo atiina mu humbaaniro ng'olu esambo yiye yaali era ng'alondhehania Sabbaato edatu n'atiinanga mu humbaaniro n'anyonyola abaatu abaaling-amo Ebyanjandihiwa,

³ ohulaga ati Oyo oyu Hatonda gafuujaho amate ohunonjola abaatu gaali n'ohubonaabona, bamwite aye ahene alamuhe. Ng'era abaloma ati, "Yesu ono oyu mbalomera nj'omwene oyo oyu Hatonda gafuujaho amate ohunonjola abaatu."

⁴ Nga ηabano Abayudaaya abafugiirira Kurisito beeñimba hu Pawulo ni Silaasi era n'Abatali Bayudaaya abeene abangi abaali ni baña Hatonda ejono ko n'abahasi abegingihiriri abatali batono boosi bafugiirira Kurisito.

⁵ Aye balala hu batangirisi b'Abayudaaya nga bagongeera olw'abaatu bomu Sesalonika ohufugiirira ebi Pawulo gabasomesa. Ehyañwamo nga batiina mu nabiñwera bahumbaania balala hu baatu ababi abaalimo ni berereesa nga banjesa ogubbubbu gw'abaatu batagiha ohwegugunga mu ehibuga. Nga balumba amago g'omusinde oyu balanganga baati Yasoni ni baheja Pawulo ni Silaasi babañire mu bobunjabangi babañohesye.

⁶ Ni batabagaanayo nga banjamba Yasoni bamydyedyeso ko n'abafugiirira abandi abaaliyo babañira eyiri abobuñangi mu hibuga ehyo. Ni baboosa nga baloma abobuñangi ni bahayuha baati, "Abasinde nago ababiri abatabuuyetabu-uye abaatu mu hyalo hyosihyosi bajire ni nañano mu hibuga hyefe.

⁷ Era omusinde ono Yasoni, nj'abahuumire mu mago gage. Abaatu bosibosi abomu hibbubbu hyawe bajeemera amagambi ga Kayisaali ni baloma mbo ɣalino habaha owundi atali Kayisaali. Mbo bamulanga baati Yesu."

⁸ Ehijindi hy'abaatu abaalijo n'abatangirisi b'ehibuga ni banjulira ebibono ebyo nga batawuha.

⁹ Baali benda hu danya Yasoni n'abafugiirira aba gaali ni nabo mu komera aye nga basasula endinji nga abatangirisi b'ehibuga babalehula.

Pawulo atiina mu hibuga hy'e Bberoya

¹⁰ Ni wiira ng'abafugiirira baseebula Pawulo ni Silaasi batiine e Bberoya. Ni boola eyo ng'olu esambo yaawe yaali, batiina mu humbaaniro ly'Abayudaaya.

¹¹ Abayudaaya abaali mu Bberoya nibo baali balanji ohuhira ab'e Sesalonika olwohuba baafugiirira ehibono hya Hatonda n'omwoyo mulala era baatayo omwoyo hiisi ludaalo ohwendulirisa mu Byanjandiihiwa ohubona hanye ebi Pawulo ni Silaasi baali ni babasomesa dala bituufu.

¹² Ehyanwamo, Abayudaaya bangi nga bafugiirira Kurisito era balala hu bahasi abegingihiriri n'abasinde abeene bangi Abatali Bayudaaya nga boosi bafugiirira.

¹³ Aye ni hyagwa Abayudaaya bomu Sesalonika mu hutwi ti Pawulo gaali abuulira ehibono hya Hatonda e Bberoya, nga yoosi batinayo baja basasamasa abaatu baayo ni ba-

baloma baati ebi Pawulo gaali n'abasomesa byabudulingi.

¹⁴ Olw'ehyo, balala hu bafugiirira nga banjamba Pawulo bamujereha hu mwalo aye Silaasi ni Temuseewo nibo nga basigala e Bberoya.

¹⁵ Abanjerehera Pawulo ni bamwosa hu mwalo nga basomoha ni naye bamwosa mu hibuga Asene nga ko baagamayo. Ni baali ni baagama nga Pawulo abalagiirisa balome Silaasi ni Temuseewo batere bamulondeho.

Pawulo abuulira mu hibuga Asene

¹⁶ Pawulo ni gaali mu Asene n'ahumiriye Silaasi ni Temuseewo ohutiina ohumweñimbaho ng'anjulira ohulumwa mu mwoyo olw'ehibuga ohwijulamo ebiitu ebibbote ebi bajumiryanga.

¹⁷ Hino hyamuleetera ohutiinanga habuhyabuhya mu humbaaniro nomu nabinjwera mu hibuga ehyo ohulomera Abayudaaya n'Abatali Bayudaaya abaali ni banja Hatonda ejono, ebiñamba hu Yesu.

¹⁸ Nga ñabango abasomesa aba balanganga baati Abeepikuro ko n'Abasitoyiki abanjahanianga ebya Pawulo. Nga mubaamo abaalomma ni bamujerega baati, "Ko ono yeesi adafaaya hi?" Abandi nga baloma baati, "Hinaabe ti emisambwa emigeni nj'ejimulomereraho." Abaatu abo baalomma batyo olwohuba Pawulo gaali abuulira Amanjuliro Amalanji aganjamba hu Yesu ng'olu gafa gaahena gaalamuha.

19 Ng'ajo bamuŋira mu hifo omu bahihiranga ehi balanganga baati Arewopagaawo. Ni boola nga bamuloma baati, "Ale ɳaahani tulomereho ebinjamba hu buhwenda buno obunyaaha obu oli hulomeranga abaatu.

20 Ebi oloma binyaaha mu matwi geefe era hwenda humanye ehi bitegeesa."

21 Ehyo bahiroma olwohuba abasaale bomu Asene ko n'abaali ni bamenyire mu hibuga ehyo bosibosi, bahananga ebiseera byawe ni baŋulirisa aba balomeranga amanjuilo amanyaaha.

22 Ng'ajo Pawulo gemeerera mu moni j'oluhihi lw'Arewopagaawo aloma ati, "Bataka bomu Asene, mbwene ng'olu muli banadiini ehibitiriye.

23 Hiri hiityo olwohuba ni mbaaye ni genda mu hibuga hyenywe, hiisi aŋa kubbirenga emoni nga mbonaŋo ehirorero era kenire naabona n'ehindi ehi banjandiihaho baati:

HINO HYA HATONDA ATATEGEREHEHA
"Naahani oyo oyu mujumirya ni mutamutegeera nj'oyu nenda hubalomera ebimufaho.

24 "Hatonda oyo nj'owatonda ehyalo ni neebyo byosibyosi ebirimo era nje Musengwa aŋuga egulu n'ehyalo era saamenya mu masabo aga abaatu batongola n'engalo jaawe.*

25 Hatonda oyo anuma ehi getaaga abaatu ohumuhihiitanira olwohuba niye nj'aŋa abaatu bosibosi omuuya ogw'obulamu n'ebiit u byosibyosi ebi benda.

* **17:24 17:24** 1 Bah 8:27; Yis 42:5

26 Mu hutandiha, Hatonda gawumba omuutu mulala era mu oyo nga muñwamo amawanga g'abaatu bosibosi abahwene ehyalo hyosihyosi. Ni gahena ng'ateeraño hiisi baatu ehifo omu banamenyenga n'ebiseera ebi banahenenga.

27 Ehyo Hatonda gahihola olw'ohwenda abaatu bamwendule hamunga bahamubona wayire saali ñaleenji ni hiisi mulala hu fe.

28 Ng'olu baloma, 'Hatonda oyo nj'agema hwagenda era hwabaño balamu,' era ng'olu balala hu bahirimagesi benywe baloma baati, 'Huli baana babe.'

29 Olw'ehyo, ng'olu huli baana ba Hatonda, sihiba hiranji hunjeega huuti Hatonda ali mu hifaananyi hy'ehiitu ehi baatu bahola mu magesi gaawe og'obuutu buutu mu zaabbu oba mu feeza.

30 "Ahalehale Hatonda sigafangayo hu ebyo ebi baatu baholanga olw'obunjaayi ni batamumanyire. Aye ñaahani alagira abaatu bosibosi hiisi eyi bali bebbwage bacuuse emyoyo,

31 olwohuba gataño oludaalo olu alisalira abaatu bosibosi omusango n'atehubbiria n'atambisa omuutu oyo oyu omwene gahena ohweyangalira. Hino gahihahasa eyiri abaatu bosibosi ni galamusa omuutu oyo mu bafu."

32 Ni bañulira Pawulo n'aloma hu hulamuha nga ñabaano abesiniola aye abandi nga baloma baati, "Hunahende wongere ohutulomera hu songa eyo oludaalo olundi."

33 Ng'anjo Pawulo aña wa mu luhiiho atiina.

34 Nga ñabaano abaatu bageregere abehirisa ebi Pawulo galoma nga bafugiirira Yesu. Mu

baatu abo mwalimo mulala hu b'Oluhiiho oyu balanganga baati Diyoniziyo, n'omuhasi oyu balanganga baati Damari ko n'abandi.

18

Pawulo abuulira mu hibuga Koriiso

¹ Ebyo ni byaŋwa, nga Pawulo aŋwa mu hibuga Asene atiina e Koriiso.

² Eyo gagaanayo Omuyudaaya owaali omusaale womu twale ly'e Pooto ni bamulanga baati Akwila ko n'omuhasi wuwe Pulisikira. Abaatu abo baali bahasenguha ohuŋwa e Rooma mu Yitale ohuuja mu hibuga ehyo olwohuba Kulawudiyo owaali omuŋugi w'obwahabaha w'Abarooma mu hiseera ehyo gaali alagiiye Abayudaaya bosibosi bahinjwemo. Nga Pawulo atiina abahyalira.

³ Olwohuba Akwila ni Pulisikira baali babboti b'eweema, Pawulo owaali yeesi n'amanyire omulimo nj'omwene gasalaŋo ohumenya ni nabo batambire ŋalala.

⁴ Hiisi ludaalo lwa Sabbaato Pawulo gatiinanga mu humbaaniro ly'Abayudaaya gagesyaho ohunyonyola Abayudaaya n'Abatali Bayudaaya bafaanie baati Yesu nj'oyu Hatonda gafuujaho amate ohunoŋola abaatu.

⁵ Silaasi ni Temuseewo ni baŋwa e Makedoniya bamweŋimbaho nga Pawulo ahenera amaani gosigosi hu hubuulira ehibono hya Hatonda n'alomera Abayudaaya ati Yesu nj'oyu Hatonda gafuujaho amate ohunoŋola abaatu.

⁶ Aye Abayudaaya abo ni batandiiha ohumuŋahania n'ohumulomaho ebyakalebule

ng'abakukumulira efuuhe lyomu ngoye jije ng'ahena abaloma ati, "Ni musihiihanganga, musango gwenywe mwabeene! Ese kenire ogwange era ohuŋwa ḥaahani nja hutiina hulomera Abatali Bayudaaya Amaŋuliro Amalaŋi."

⁷ Ng'aŋo Pawulo aŋwa mu humbaaniro eryo atiina mu mago agaali ni galireene ng'aja abeeyo n'abuulira. Amago ago gaali g'omusinde Atali Muyudaaya aye owaali n'aŋa Hatonda eŋono ni bamulanga baati Tito Yusito.

⁸ Oluvanyuma, Omuhulu w'ehumbaaniro ly'Abayudaaya oyu balanganga baati Kurisipo n'abomu mago gaage bosibosi nga bafugiirira Musengwa. Era abaatu b'e Koriiso bangi abanjulira ebibono ebi Pawulo gabuulira nga bafugiirira Kurisito bababatiza.

⁹ Lwali lulala mu wiire nga Musengwa aloma ni Pawulo mu holesebwa ati, "Otatyā, wegumye ohulomera abaatu ehibono hyange otahihalaho,

¹⁰ olwohuba ese samwene ndi ḥalala ni neewe. Eŋuma muutu yesiyesi aja huhwosaho ehigosi. Yegumye olwohuba ndi n'abaatu bangi mu hibuga hino abaja hufugiirira."

¹¹ Nga Pawulo ahenayo omwaha muhwiye n'ehimesu n'asomesa abaatu baayo ehibono hya Hatonda.

¹² Naahani olwola Galiyo ni gaali n'aŋuga e twale eri balanganga baati Akaya, ng'abatangirisi b'Abayudaaya beehobana banjamba Pawulo bamuhubba mu mbuga.

¹³ Nga bamuŋanjabira ni baloma baati, "Omusinde ono ali husendasenda abaatu

bajumirye Hatonda mu ngeri eyi bbwaga amagambi g'Ehiyudaaya."

¹⁴ Pawulo gaali ko genda hwenjosyaho, nga Galiyo aloma Abayudaaya abo ati, "Omusinde ono abanga n'aholire esobi oba n'asaaye omusango ogw'ohubbwaga amagambi nahaguñulirihise,

¹⁵ aye ng'olu ebi mufa bijamba hu bibono n'amasiina ko n'amagambi genywe ag'Ehiyudaaya, mwabeeene mubiholeho ese sinabyeyingisemo."

¹⁶ Ni galoma ebyo ng'ahena ababbinga nomu kooti.

¹⁷ Nga njawene ajo bala banjamba omuhulu w'ehumbaaniro ly'Abayudaaya oyu baali ni balanga baati Sosinesi nga batandiha ohumu Hubbard ajo mu moni ja Galiyo. Cooka Galiyo niye sigabefiraho.

Pawulo gaagama mu Atiyokiya

¹⁸ Nga Pawulo amenya mu hibuga Koriiso ohuhena endaalo enyene enyingi. Oluvanyuma ng'aseebula abafugiirira asomoha n'Akwila ni Pulisikira omuhasi wuwe batiina e Siriya. Ne ni gaali n'ahiiri husomoha, gatiina hu mwalo gw'e Kekiriya nga bamubegeraho eyo efiri olw'ohweyama ohu gaali ni geeyamire.*

¹⁹ Ni boola mu hibuga Efeeso eyo peyi Pawulo galeha Akwila ni Pulisikira omuhasi wuwe. Aye n'ahiiriyo ye omwene gatiina mu humbaaniro ly'Abayudaaya ng'atandiha ohunyonyola Abayudaaya ebinjamba hu Yesu.

* **18:18 18:18** Hub 6:1

²⁰ Cooka ni bamusunga abongereyo ahamanga ah'ohuba ni nabo sigafugiirira,

²¹ aye ni gaali nabaseebula ng'abaloma ati, "Ni huba nj'ohusiima hwa Hatonda ndigobola." Ng'ahena asomoha aŋwa mu Efeeso.

²² Emeeri ni yoola hu mwalo gw'e Kayisaaliya ng'aŋwamo atiina ohuhesaho abafugiirira Kurisito nga ko gehirira atiina mu Atiyokiya.

²³ Oluvanyuma lw'ohubaho mu Atiyokiya ohuhena ahamanga, ganwayo ng'agenda atiina ŋano ni ŋala mu twale lya Galatiya n'erye Fulugija n'agumya abafugiirira bosibosi mu hufugiirira hwawe. ²⁴ Mu hiseera ehyene ehyo ŋaalijo Omuyudaaya oyu balanganga baati Apolo owaali omusaale womu hibuga Alekizandiriya owaŋwa ewaawe ng'atiina mu Efeeso. Apolo gaali mwegerese bulanji era n'amanyire bulanji Ebyaŋandihiwa.

²⁵ Gaali gegire bingi ebinjamba hu ngeri eyi Musengwa genda abafugiirira bebisyemo era n'abuulira bulanji ehyo ehi gaali n'amanyire hu Yesu wayire nga gaali ahoma hubi Yowaane omubatiza gasomesa abo aba gabatizanga.

²⁶ Ng'aŋo Apolo atandiha ohubuuliranga n'obugumu mu humbaaniro ly'Abayudaaya mu hibuga omwo. Akwila ni Pulisikira omuhasi wuwe ni baŋulira ebi gaali n'asomesa nga bamwanirisa mu mago gaawe bamunyonyola ebinjamba hu Ngira ya Hatonda.

²⁷ Ehiseera ni hyola Apolo gasalaŋo ohutiina mu twale ly'Akaya, Abafugiirira bamuwagira era nga baŋandiihira abafugiirira baayo bamusan-

gaalire. Ni goolayo gayeeda bugali abaatu aba Hatonda gaali n'aŋambiye ehisasabiris bafugirira Yesu.

²⁸ Era ŋagati mu baatu ng'asimyanga Abayudaaya mu hunjahana ye nahahaha n'ebyanjandiihiwa ati Yesu nj'oyu Hatonda gafuujaho amate ohunonola abaatu.

19

Pawulo abuulira mu hibuga Efeeso

¹ Apolo ni gaali n'ahiiri e Koriiso, Pawulo gaŋwa mu matwale g'e Fulugiya ni Galatiya eyi gaali ng'anjamba engira atina mu Efeeso. Eyo gagaanayo abaatu abamulomera baati baali bafugiirira Kurisito.

² Nga niye ababuusa ati, "Ni mwafugiirira mwasuna ehirabo hy'Omwoyo Omutukuvu?" Nga nibo bamugobolamo baati, "Kadi! N'ohuŋulira sihuŋulirangaho huuti ŋalijo Omwoyo Omutukuvu."

³ Nga Pawulo ababuusa ehindi ati, "Olwo ŋaahani ohubatiziwa hwenywe hwali hwa ngeri hi?" Nga bamugobolamo baati, "Ohubatiziwa ohwa Yowaane."

⁴ Nga Pawulo abaloma ati, "Ohubatiza ohwa Yowaane haali habonero ahalaga haati omuutu gebbwagire era gabalomanga bafugiirire owaali n'aja huuja niye n'aŋooyejo era oyo nje Yesu."

⁵ Ni banjulira ebibono ebyo, nga bababatiza mu siina lya Yesu Musengwa.

⁶ Pawulo ni gaata hu hiisi mulala emihono, ng'Omwoyo Omutukuvu abeehaho nga batandi-
iha ohuloma endimi eji baali ni batamanyire era
nga baloma ebibono ebi Omwoyo gabawiihulira.

⁷ Abaatu abo baali banjera abasinde ng'ehumi
n'ababiri.

⁸ Ebyo ni byanjwa, Pawulo gahena
emyesi edatu n'atiinanga mu humbaaniro
ly'Abayudaaya mu hibuga ehyo n'alomeranga
abaatu n'obugumu n'abahahasa ati ebi gaali
n'abalomera hu ngeri eyi Hatonda genda
anjugemo obulamu w'abaatu bituufu.

⁹ Aye balala hu Bayudaaya nga bagaana
ohufugiirira Kurisito era nga baduuliranga mu
lwijuuye abo abaali ni bagendera mu Ngira
ya Musengwa. Ehyo nga hireetera Pawulo
ohubanjwamo era ng'aŋamba abafugiirira atiina
ni nabo bahumbaaniranga mu somero lya Tu-
raano hiisi ludaalo ni bahubbagania ebinjeego
hu biŋamba hu buŋugi wa Hatonda.

¹⁰ Hino hyamuŋirira emyaha ebiri era
ng'Abayudaaya n'Abatali Bayudaaya bosibosi
abaali ni bamenyire mu Asiya baŋulira ehibono
hya Musengwa.

¹¹ Nga Hatonda ahola ebyamaliholiho bingi
n'abitira mu Pawulo.

¹² N'ebitambaala oba engoye eji
ganjambangaho ni bahajinjirire bajita hu
balwaye, obulwaye waawe waŋonanga.
N'ababangaho emisambwa ni jibaŋwaho.

¹³ Naahani ḥaalijo Abayudaaya abagendanga ni babbinga emisambwa hu baatu. Ehiseera hyola nga bagesyangaho ohujibbinga ni bajroma baati, "Kulagira mu siina lya Yesu Musengwa oyu Pawulo abuuliraho, ḥwa hu muutu ono."

¹⁴ Abaholanga ehiitu ehyo baali basinde musanvu abaali abasaani b'omutangirisi w'abasengi b'Abayudaaya oyu balanganga baati Slikeeva.

¹⁵ Aye lwali lulala nga ḥabaño omusambwa ogwabaloma guuti, "Yesu mumanyire ni Pawulo yeesi mumanyire, ne enywe ndinywe aba ani?"

¹⁶ Ng'ajo omusinde owaalihio omusambwa ogwo abatumiraho bosibosi abahubbiraño nga ko ababbutujula hifaabi ohwola olu beñunula baduluma majula n'abahanuuyehanuyeho ebyambalo ni batonya amafugi.

¹⁷ Ehiitu ehyo ni hyagenda hyahwana mu Bayudaaya n'Abatali Bayudaaya abamenyanga mu Efeeso, nga bosibosi obuti bubañamba era nga batagiha ohuña Yesu Musengwa ejono ery'amaani olwohuba bafaania baati ali n'obunjangi ow'amaani.

¹⁸ Era nga hireetera bangi hu bafugiirira ohubbutula ebibi byawe eyiri abahyawe mu lwijuuye.

¹⁹ Abanjeña bangi nga bahumbaania emifumbo j'ebitabo ebi batambisanga ohuhola obuñeja, babyohya mu lwijuuye abaatu bosibosi ni babona. Ebiitu ebyo ni babibalirira byali

biŋwamo ebbeesa buheehere.*

²⁰ Bino byaleetera ehibono hya Musengwa ohusasaana mu baatu abeene abangi era hyahola n'amaani mu bulamu waabo abahinjulira.

²¹ Ebyo ni byanwa, nga Pawulo asalanjo ohutiina e Yerusaalemu n'abita mu matwale ery'e Makedoniya n'erye Akaya ohulambuula abafugiirira Kurisito. N'aloma ati, "Ni ndihena ohwolayo, teehwa ohutiina n'e Rooma yoosi."

²² Nga geherera atuma abaloobera babe Temuseewo n'Erasito e Makedoniya bamwehererengayo niye n'ahiiriho mu twale ly'Asiya.

Ahagugumuho mu Efeso

²³ Huipi mu hiseera nj'ehyene, ḥaalijo abaatu abaleeta endibo hu abo abaali ni bagendera mu Ngira ya Musengwa.

²⁴ Naahani ḥaalijo omusinde omubbotti oyu balanganga baati Demetiriyo. Demetiriyo nj'owabboteranga abaatu mu byoma eby'efeeza obufaanani womu birorero by'omusambwa ogu balanganga baati Arutemi. Omulimo guno gwamwingihisanga ye omwene n'ababboti bahye ebbeesa ejitali tono.

²⁵ Ng'ango Demetiriyo ahumbaania ababboti bahye bosibosi abaloma ati, "Bahyange, muhimanyire bulangi weene ng'olu husunira hibbala mu mulimo gwefe guno.

²⁶ Cooka mubona era muŋulira ng'olu omusinde ono oyu balanga Pawulo abbamiisyé

* **19:19 19:19 buheehere** Ebbayibbuli mu ndimi ejindi jiroma jiiti durakima emitwalo etaanu. Edurakima ndala nj'eyabanga omuhemba ogu omuutu gapakasanga oludaalo lulala.

abaatu abeene abangi baaba ti sibahiigula biitu ebi hubbota, simu Efeeso muno mwonjene aye mu twale ly'Asiya lyosiryosi, n'aloma mbo bino ebi hubbota n'engalo sibahatonda kadi naŋatotono.

²⁷ Ehigosi hino sihinahagame hu mulimo gwefe, ahatale h'ebiit u byefe ni haguuye hyonyene aye n'abaatu boosi banahalehere anjo ohutiina mu yekaalu y'Arutemi. Era banahagosye obubbala n'enjono ebi Arutemi oyu baatu bosibosi mu twale ly'Asiya nomu hyalo hyosihyosi ohunjirira aŋalala bajumirya."

²⁸ Abahye ni banjura ebibono ebyo ng'etima libaŋamba batandiiha ohuhayaana ni baloma baati, "Arutemi ow'Abefeeso nj'ahihenaho!"

²⁹ Siŋabita etenjama ebbala ng'ehibuga hyosihyosi hihwana oluboyooboyo. Nga ŋabano abatu abaŋamba Gaayo n'Arisitaluuko ab'e Makedoniya abagendanga ni Pawulo. Ng'ehiŋindi hy'abaatu hyeyoola hitiina ni badyedyesa abasinde abo baja beejuha mu hifo ehi bagudulirangamo emigudulo.

³⁰ Pawulo gaali gendire gebonese eyiri ehiŋindi hy'abaatu abo aye abafugiirira bamugaana.

³¹ Balala hu b'obuŋangi mu hibuga ehyo abaali abameeri babe boosi bamutumira obuhwenda ni bamuloma atagesyaho hwemayo.

³² Abatu abaali ni bahumbeene baali mu huhubba luboyoboyo ni ŋabula anjulirisa ehy'owahye, hiisi muutu n'ahayaana n'aloma hihye. Era ŋaalijo bangi abaali ni batabona n'ehyabanirayo.

³³ Nga ɳabaajo Abayudaaya abaŋamba owahyawe oyu balanganga baati Alekizanda nga bamusindigirisa bamujira mu moni abahihirire alome eyiri ehiŋjindi hy'abaatu. Nga ɳaweeene aŋo Alekizanda aŋuubira ehiŋjindi hy'abaatu abo omuhono banoleere aŋoserehese Abayudaaya.

³⁴ Aye bala ni bahifaania baati Muyudaaya nga bosibosi bayaalira ɳalala bahayaana ni baloma baati, "Arutemi ow'Abefeeso nj'ahihenaho!" Hino bahihola ohuhena esaawa huupi ebiri kwieye.

³⁵ Ehiseera ni hyola omuŋandiihi w'abobuŋangi mu hibuga ehyo ganooleresa abaatu, ng'abaloma ati, "Bahyange abeehasi bomu Efeeso, nj'ani ɳano atamanyire ati mu hibuga Efeeso pomuli esabo ly'Arutemi ow'eŋono, ɳalala n'ehifaananyi hihye ehyaŋwa mwigulu hyagwa hu hyalo?

³⁶ Olw'ehyo, ng'olu ɳajuma aŋanga huiŋahania, muguuje mutanguŋirisa huhola hiiu hyosihyosi ehiŋjanga ehuhenajo emiyaaya.

³⁷ Abasinde bano aba muleetire ɳano ɳabula ehi banyagire ohuŋwa mu sabo ly'Arutemi wayire ohumufodogola.

³⁸ Ale hanye Demetiriyo n'ababboti bahye bali n'ehi bemulugunya hu muutu yesiyesi, emiryango j'ekooti j'abalamuzi miigule. Baŋire eyo esonga jaawe banajŋulirise.

³⁹ Ni ɳabaajo esonga yosiyosi eyi mwemulu-gunya, mutiine mwemulugunyihise mu kooti.

⁴⁰ Aye ɳaahani ebiitu ng'olu byemire singa

abaŋugi baŋulira oluboyooboyo luno olu muli huhubba, baŋanga ohutuboneresa ni batulan-gira ohwegugunga. Hunjuma songa kulu eyi hunjanga ohuŋa olw'oluhumbano luno.”

⁴¹ Ni gahena ohuloma ebibono ebyo ng'abaloma baagameyo mu mago gaawe.

20

Pawulo atiina mu matwale ly'e Makedoniya n'e Buyonaani

¹ Oluboyooboyo olwali mu hibuga hy'Efeeso ni lwasima nga Pawulo atumisa abafugiirira Kurisito. Ni gahena ohubaloma ebibono ebi bagumya ng'abaseebula atiina e Makedoniya.

² Ni goola eyo ng'ahyala mu hiisi hifo omwali abafugiirira n'atiina n'abagumya era ng'agenda goola nomu twale ly'e Buyonaani,

³ eyi gahena emyesi edatu. Ni gaali n'anatere ohusomoha ohutiina e Siriya ng'anjulira ati ḥaalijo Abayudaaya abaali ni bamwehobera ohumwitira mu ngira, ng'asalarjo ohubitira hu woomu e Makedoniya.

⁴ Mu lugendo luno, Sopateri omusaani wa Puuro ow'e Bberoya n'Arisitaluuko ni Sekundo abaali ni basimuha mu hibuga Sesalonika ni Gaayo ohuŋwa e Derube ni Temuseewo ko ni Tukikasi ni Turofimo ohuŋwa mu twale ly'Asiya bamuŋereheraho.

⁵ Abasinde bano omusanvu batangiramo nga baja batuhuumira e Turoowa, ese ni Pawulo.

⁶ Efe ababiri nga hugenda hwola mu hibuga Filipi. Oluvanyuma lw'embaga y'Abayudaaya

eyi baliiraho Emigaati Eji batatayemo Ehisimbulsu hwasomoha ohuṇwa e Filipi hutiiine e Tur-oowa. Mu ngira hwahenamo endaalo etaanu nga hwola hweṇimba hu bahyefe era nga huhenayo endaalo musanvu.

Pawulo alamusə Ewutuuko

⁷ Hu ludaalo olutagiiha mu wiiki* efe n'abafugiirira abandi mu hibuga ehyo hwahumbaana ohubbwaga n'ohulya emigaati ni huhebulira ehy'egulo ehyasembayo ehi Musengwa galya n'abaloobera babe. Ni hwahena, Pawulo ganjira ehiseera hireenji n'aloma eyiri abafugiirira olwohuba gaali ateghea ohuṇwa mu hibuga ehyo ni buhyeye. Galoma ohwola esaawa mukaaga ej'owiire.

⁸ Namugulu mu hisenge omu hwali mwalimo etaala enyene nytingi ni jaduha.

⁹ Mu baali ni baṇulirisa ebi Pawulo gaali n'aloma mwalimo omuseere oyu balanganga baati Ewutuuko. Omuseere oyo gaali gehaaye hu mwango gw'edinisa eryali erigule ery'ehisenge omu hwali mu nyumba eyohudatu ḥamugulu mu kalina. Ng'ero linjamba omuseere. Ni gaali n'afiriīye mwiro ng'aŋanuha ohuṇwa eyo ḥa mugulu eyi hwali ng'agwa ḥaasi era bamutusajo n'afuuye.

¹⁰ Pawulo ni ganiinuha gatiina aŋali omuseere oyo nga geeyala hu mulambo gugwe agufum-beerera ng'ahena aloma abaatu abaalijo ati, "Muteṇendeherera, Ewutuuko alijo mulamu."

* **20:7 20:7** Oludaalo olusooka mu wiiki nj'olwa Sabbiiti mu mbala y'Abayudaaya.

11 Pawulo ni gaagamayo ηamugulu eyi hwali ni huhumbaaniye ng'abbwaga mu migaaati hulya ni huhebulira ehi Musengwa gahola. Ni hwahena nga hunjaya huhyesa nga ko abaseebula asimbuha atiina mu lugendo lulwe.

12 Bala nga bagamya Ewutuuko ewaaawe emyoyo ni jibeehire olwohuba gaali mulamu.

Pawulo aseebula abatangirisi babafugiirira abomu Efeeso

13 Ni hwanjwa ajo efe abandi nga hutiina hunjamba emeeri husomoha hutiina mu hibuga Asosi eyi hwali ni huuja hwagaanana ni Pawulo, olwohuba niye gaali aholire etegeha ohutiinayo n'amagulu. Eyo peyi gaali n'aja hutwenjimbiraho mu meeri.

14 Ni gatwenjimbaho mu Asosi, nga husomoha hutiina mu hibuga hy'e Mituleene.

15 Ni wahya nga hunjwayo husomoha hutiina mu hifo ehyali ohuupi n'e hizinga hy'e Kiiyo. Hu ludaalo olwalondaho nga husomoha hutiina hu hizinga hy'e Samusi. Hu ludaalo olwalondaho nga husomoha hwola mu hibuga hy'e Mileto.

16 Ni hwali ni hutiina hwabita hubita hu hibuga Efeeso. Hino hwahihola olwohuba Pawulo gaali ahenire ohusalajo ati sigenda hulwa mu twale ly'Asiya. Gendire ni hiba ni hijangisha oludaalo lw'embaga eyi balanga Petekoote lwole ni goolire e Yerusaalemu.

17 Pawulo ni gaali n'ahiiri e Mileto ng'atumisa bamulangire abatangirisi abaali ni batangirira ehibbubbu hy'abafugiirira Kurisito mu Efeeso.

18 Abatangirisi abo ni boola ng'abaloma ati, "Mumanyire bulanji ng'olu mbaayenga ni nebisyahamanga hosihosi aha mbaaye ni nenywe ohujwera erala hu ludaalo olu noleraho mu twale ly'Asiya.

19 Mbaaye peeresa Yesu Musengwa n'ohwejomeha ohw'amaani era oluusi n'ohulira ni ndira amasiga olw'abaatu ohugaanira mu bibi byawe. Mumanyire ng'olu mbitire mu biseera ebigosi olw'Abayudaaya abatafugiirira Musengwa ohunesoomera.

20 Muhimanyire ng'olu mbaaye mwesigwa mu hubalomera obuhwenda wa Hatonda ni ηανjuma ehi ndehayo ehnjanga ohuba ehy'omugaso eyi muli. Aye mbayenga mbasomesa mu lwijuuye era ni tiina nyumba hu nyumba mu mago genywe.

21 Mbaayenga ndomera Abayudaaya n'Abatali Bayudaaya ti bateehwa ohwebbwaga bacuuhe banwe mu bibi byawe bagobole eyiri Hatonda era bafugiirire Musengwa weefe Yesu.

22 Ne ηaaahani mbalomeraho ti ndi hutiiina e Yerusaalemu eyi Omwoyo Omutukuvu ali hunumiirisa ohutiina cooka eyi tamanyire ebinahanjoleho ni noolireyo.

23 Ohutusaho ti mu hiisi hibuga ehi nooliremo Omwoyo Omutukuvu gandabula ati ekomera n'ohubonaabona nj'ebinindiirijiye.

24 Aye sifayo hu hinahanjoleho, nolu banjita banjite, kasita n'aba ni mbubuuye omulimo ogu Yesu Musengwa gapambya, ndomere abaatu Amaŋuliro Amalanji aganjamba hu ngeri eyi Hatonda atunonjolamo olw'ehisasabirisi hihye.

25 “Ehiitu hindomera hiiti ɳaahani ɳaŋuma kadi mulala hunywe aba mbaaye ni ndomera Amaŋuliro Amalaŋi agaŋambwa hu buŋugi wa Hatonda anahamboneho nindi.

26 Olw’ehyo, olwa leero hambalomere ti singa ɳaabano mu nywe omubaaye ni munjulira ebi mbuuilira afira mu bibi, simusango gwange.

27 Hiri hiityo olwohuba mbaaye sinekeka hubalomera byosibyosi ebi Hatonda genda mu-hole.

28 Enywe abatangirisi mwehuumenga ohutaŋwa hu hufugiirira era ni muyeeda n’abafugiirira abandi bosibosi ab’Omwoyo Omukutuvu gabaaŋambwa ohulabiriranga. Ng’olu omwayi alabirira ebyayo bibye, mwesi muutyo mulabirirenga ehibbubbū hy’abafugiirira aba Hatonda[†] gesunira omwene n’abita mu hufa hwa Yesu Kurisito hu musalabba.

29 “Manyire ti ni ndiba ni tiinire abaatu ababi abali hya nalaŋa aŋuma husasira balija babeŋimbaho badulingadulinga abafugiirira.

30 Nomu nywe mwabeeene muliŋwamo abaatu abalisomesa eby’obudulingi bagodamya abafugiirira babatusa hu hituufu olw’ohwenda babe baloobera baawe.

31 Olw’ehyo mwehuume ɳatabano aŋwa hu hufugiirira! Era muhebulire muuti mu myaha edatu ejì mbaaye ni nenywe mbaaye sindhera omuusi n’owiire ohubalabula mu hino n’amasiga nga pohu taaye.

32 “Naahani mbaseebula ni mbaŋambwa

[†] **20:28 20:28** Ebyanandihwa ebindi biri ni aba Musengwa.

Hatonda abahuume era abayeede mwegumye ohufugiirira obuhwenda obuloma buuti atunoŋola lw'ehisasabirisi hihye. Obuhwenda owo mbobuja hubanjangasa mu hufugiirira Musengwa era bubaleetere Hatonda ohubanja ebiranji ebi gasuubisa abaatu bosibosi aba gagwalaasa bafuuha abaatu babe."

³³ Ese mbula bbeesa y'omuutu, oba ebyambalo ebi mbaaye ni nduluhanira.

³⁴ Ohutusaho mumanyire muuti ese omwene mbaayenga nefululuhanira n'engalo jange jino n'ananga ohweyemeresaŋo era naahena nayeeda n'abahyange aba nabanga ni nabo.

³⁵ Ebyo byosibyosi nabiholanga ohubalaga ti pohuseene ohuholanga huutyo emirimo konyo huŋange ohuyeedenga abataŋanga hweyeeda. Habuhyabuhya huli n'ohuhebuliranga ebibono bya Yesu Musengwa ebi galoma ati, "Ohugaba hulimo ekabi ohuhira ohunaanja ebi baba ni batuŋaaye."

³⁶ Pawulo ni gahena ohuloma ebibono ebyo, ng'ahoma ekumbo n'abatangirisi abo bosibosi nga basaba.

³⁷ Ni bahena nga hiisi mulala hu batangirisi abo aseebula Pawulo n'amugwa mu hifuba n'ohulira ni balira amasiga.

³⁸ Ehyasinga ohubalisya amangi nj'ehibono ehi gabaloma ati baali sibaja humubonaho nindi. Ng'ano bamunjereheraho bamwosa hu mwalo aniina emeeri nga ko bagamayo.

Pawulo atiina e Yerusaalemu

¹ Ni hwaseebula abatangirisi bala nga hubere-heresa husomoha bulunamu hwola mu hibuga ehi balanga baati Koosi. Ni wahya nga hutiina hu hizinga ehi balanga baati Roodesi eyi hwañwa nindi ni buhyeye nga hutiina e Patara.

² Eyo hwagaanayo emeeri eyaali ni yitiina mu twale ly'e Foyinikiya nga huyiniina husomoha.

³ Ni hwalengera ehizinga Kipuro nga huhireha hu lubega huhibitira mu mehiriro gahyo hulunama e Siriya. Nga hugoba hu mwalo gw'e Tiiro olwohuba eyo peyi emeeri eyo yaali ni yija hutwihula emigugu ejaaлиho.

⁴ Eyo hwagaanayo abafugiirira bahyefe era nga humenya ni nabo ohuhena endaalo musanvu. Ng'abafugiirira abo baloma Pawulo atatiina e Yerusaalemu olwohuba Omwoyo Om tutukuvu gaali abahwehuliiye ati Pawulo gaali aja husunirayo ebigosi.

⁵ Aye ehiseera ehi hwali n'ohuhena ni nabo ni hyaňwaho nga hubaseebula hweyongereyo n'olugendo lwefe. Ng'abafugiirira abo bosibosi n'abahasi baawe ko n'abaana batujerehera batutumyaho aja hibuga hyagama batwosa hu mwalo. Ni hwola eyo nga hwesthwesi huhubba amafuha ohusaba.

⁶ Ni hwahena ohusaba nga husebulana efe huniina emeeri nga nibo baagamayo ewaawe.

⁷ Ni hweyongera n'olugendo lwefe ohuňwa e Tiiro nga hwola mu hibuga hy'e Putolemaayi. Eyo yoosi hwagaanayo abafugiirira aba hwaja hwaheesaho era nga hunjenyuhayo ehiire hirala ni nabo.

⁸ Ni wahya nga nindi huŋjamba olugendo hutiina e Kayisaaliya eyi hwamenya ewa Filipo ow'abuuliranga Amanjuliro Amalaŋi. Filipo gaali mulala hu baŋeeresu omusanvu aba batobola mu Yerusaalemu.

⁹ Filipo gaali n'abahaana abakabbamba bane abaali n'ehirabo hy'obunaabbi.

¹⁰ Ni hwali ni hwahahena ewuwe endaalo ejineraho naabbi oyu balanganga baati Agabbo nga gehirira gaaja n'aŋwa e Buyudaaya.

¹¹ Ni goola aŋa hwali ng'abonjolola hu Pawulo omusipi agwesidiha amagulu n'emihono ahena aloma ati, "Omwovo Omutukuvu aloma ati, 'Abatangirisu b'Abayudaaya mu Yerusaalemu po banahasidihe baati omwene musipi guno era baahena bamuŋjayo ng'omusibe eyiri Abatali Bayudaaya.' "

¹² Ehyo ni hyatugwa mu hutwi, efe ko n'abandi abaaliŋo nga hwegalihira Pawulo atatiina yi Yerusaalemu.

¹³ Aye nga Pawulo aloma ati, "Lwahiina mukename amoamaani muutyo n'amasiiga ni muli pohu mutaaye? Netegeheeye hiisi hiit u ehi bana-hakole. Sihumbonja hwoŋjene aye n'ohufiira mu Yerusaalemu olw'ohunjeeresu Yesu Musengwa."

¹⁴ Ni hwabona huuti sihunaŋange hu mucuusa huŋwa huhi gaaliho, nga humuleha humuloma huuti, "Leha Musengwa Omwene ahole ehi asi-imma."

¹⁵ Ehiseera ni hyola ebyo ni biŋooye nga hwetegeha hwehubba mu ngira hutiina e Yerusaalemu.

16 Balala hu bafugiirira Kurisito abomu Kayisaaliya nga batunjerehera batwosa mu mago g'omusinde oyu balanganga baati Munasoni. Munasoni gaali asimuha hu hizinga Kipuro era naali mulala hu baatu abaali abadaayi ohufugiirira Yesu.

Pawulo ahyalira Yakobbo e Yerusaalemu

17 Ni hwola e Yerusaalemu abafugiirira batusangaalira bulanji.

18 Ni wahya nga hutiiina ni Pawulo ewa Yakobbo. Abatangirisi abahulu ab'abafugiirira bosibosi, baaliyo.

19 Pawulo ni gahena ohubaheesa ng'abaloohesa mu wiijufu byosibyosi ebi Hatonda gaali n'amutambihiise mu bunjeeresa wuwe ηagati mu Batali Bayudaaya.

20 Yakobbo n'Abatangirisi abo abahulu ni banjulira ebibono ebyo nga bajumirya Hatonda. Nga baloma Pawulo baati, "Mulebe, ng'olu obona ηaliŋo Abayudaaya bangi bugali abacuhire bafugiirira Kurisito era bosibosi bahuumma butiribiri amagambi ga Hatonda.

21 Aye banjulira mbo ewe osomesa Abayudaaya bosibosi abamenyire eyo mu Batali Bayudaaya ohutaŋamba magambi aga Hatonda gaŋa Musa era mbo obaloma oti batahomola baana baawe wayire ohuŋamba esambo j'Ehiyudaaya.

22 Naahani huhole hutye ko hubatuseyo? Olwohuba aŋaŋuma hubuusabuusa bananjulire baati wuujire ηano bahuujira.

²³ Olw'ehyo, amagesi aga huhuṇa nga gano. Nano huliṇo n'abasinde bane abali n'ehi beeyama eyiri Hatonda.*

²⁴ Tiina ni nabo mu Yekaalu obeñimbeho hu mukolo g'ohwegwalaasa mu moni ja Hatonda era obe ndiiwe obasasulira ehi baṇaayo ng'enjongo ko bababegeho efiri.* Ehyo hinaleetere abaatu bosibosi abanahubone ohufaania baati ebi bahuṇuliraho si bituufu olw'ohuhubona ewe omwene n'oṇamba amagambi aga Hatonda gaṇa Musa.

²⁵ Ne Abatali Bayudaaya abafugiirira Kurisito, abo hwahena ohubaṇandiihira ni hubaloma ebyo ebi hwasalaṇo huuti beṇalame ohulya ebiryō ebi baṇongire eyiri emisambwa, n'obuhwedi era n'ohulya enyama ey'ehyayo ehifuyye ni batahisalireho wayire ohulya amalasire."

²⁶ Ni wahya nga Pawulo geenjimba hu basinde abo hu mukolo g'ohwegwalaasa mu moni ja Hatonda era nga batiina mu Yekaalu ohulom-era abasengi ba Hatonda ehiseera n'endaalo j'ohwegwalaasa aṇa jirinweraho era hiisi mulala hu bo gaṇayo eṇongo eyiri Hatonda.

Banjambira Pawulo mu Yekaalu

²⁷ Endaalo musanvu ej'ohwegwalaasa ni jaali ni jiri huupi huṇwaho, nga ḥabaanjo Abayudaaya abaali ni baṇooye mu twale ly'Asiya ababona Pawulo mu Yekaalu. Abayudaaya abo

* **21:23 21:23** Hub 6:13-21 * **21:24 21:24** Ohubega efiri haali habonero ahalaga haati baali boherehiise ehi beeyama.

nga basasamasa abaatu bosibosi abaaliŋo era
nga banjamba Pawulo

²⁸ ni bahayaanira ŋamugulu baati, “Bayisirayiri bahyefe, mutuyeede! Ono nj’omusinde nago atiinire n’asomesa abaatu bosibosi mu hiisi hitundu omu goolire banjwe hu magambi ga Musa n’ohufodogola Yekaalu. Nindi n’ehindi nj’ono ŋano aleetire n’abaatu Abatali Bayudaaya mu Yekaalu yeefe ehiit u ehy’embih mu hifo hino ehyawufu.”

²⁹ Ehyo bahiroma olwohuba ŋaliŋo olu baali ni baweene Pawulo n’ali ni Turofimo Omwefeeso mu hibuga Yerusaalemu olw’ehyo banjeega baati gaali gengiiye ni naye mu Yekaalu.

³⁰ Ebibono ebyo byaleetera abaatu bosibosi mu hibuga ehyo ohutabuha. Era nga banjindigana ohuŋwa enjuyi n’enjuyi bayabuluhira hu Pawulo bamunjamba bamudyedyesa bamutusa ebulafu w’e Yekaalu. Ng’anj o ni naaŋo ŋabaanjo abegalajo emiryango ja Yekaalu ehicaamu hitoolamo.

³¹ Bala ni baali ko ni bamimigania Pawulo ni benda bamwite, nga ŋabaanjo omuutu owanyanguha gatiina eyiri omuduumisi wamanje g’Abarooma ng’amulomera ati ehibuga Yerusaalemu hyosiyosi hyali higuuyemo ohutabuha.

³² Aŋo ni naaŋo ng’omuduumisi oyo aŋambə engira aduluma n’abasirikale ko n’abahulu baawe beehirira baatiina eyiri ehiŋindi hy’abaatu abo abaali ni batabuhire. Bala ni babona omuduumisi n’eduuli ly’abasirikale ni batina eyi bali nga balehera aŋo ohuhubba

Pawulo.

³³ Omuduumisi omuhulu ni goola ng'ajasa Pawulo ahena alagira bamusidihe n'enjegere ebiri. Nga ko abuusa abaatu ati, "Ono nj'ani era aholire hi?"

³⁴ Nga hiisi mulala mu hinjindi hy'abaatu abo amugobolamo n'ahayaana n'aloma hihye. Olw'oluboyoboyo ohuba lubitiirifu, omuduumisi sigabatusamo hituufu era ng'alagira bañire Pawulo mu kambi y'abasirikale.

³⁵ Ni bamwosa hu madaala aganiina ohwingira mu kambi, ng'abasirikale bamugegera ñamugulu mu bbanga ohumwingisa olwohuba abaatu baali batabuhire bugali ni benda bamubanyaguleho bamwite.

³⁶ Ogujindi gw'abaatu ogwali ni gulondaho gwatiinanga guhayaana guuti, "Oyo mwite hwita!"

Pawulo genosyaho

³⁷ Abasirikale ni baali ni banatere ohwingisa Pawulo mu bbarakisi, ng'aloma omuduumisi oyo mu Luyonaani ati, "Fugiirire mbeho n'ehindomaho eyi oli." Ng'omudumisi amubuusa ati, "Koni weesi omanyire Oluyonaani?

³⁸ Ewe, sindiiwe omusinde ola Omumisiri ñanyuma anjo ow'agesyaho ohuyeekera gavumeeti era owatangirira ehibbubbu hy'abatemu ekumi ene baaja behuhuma mu lulafu?"

³⁹ Nga Pawulo amugobolamo ati, "Bbe, ese ndi Muyudaaya omusaale womu hibuga Taruso

ehitutumufu mu twale ly'e Kilikiya. Fugiirire mbeho n'ehindoma eyiri abaatu."

⁴⁰ Omuduumisi ni gamufugiirira, nga Pawulo gemeerera hu madaala, agehesya ehiñindi hy'abaatu abo n'omuhono bañoleere. Bosibosi ni bahena ohunjoleera ng'abaloma mu lulimi olu Aramayiki[†] ati,

22

¹ "Aboluganda n'abaatu abahulu mu gwanga, muñulirise ohweñosyaho hwange hu songa eyi bafunaana."

² Ni bañulira Pawulo n'aloma eyi bali mu lulimi olu Aramayiki nga banoolera baati ce. Ng'año Pawulo atiina mu moni aloma ati,

³ "Ese ndi Muyudaaya omusaale womu hibuga Taruso mu twale ly'e Kilikiya aye nahulira ñano mu Yerusaalemu. Gamalyeli omusomesa hañunye mu hwegeresa amagambi geefe nj'owasomesa nakuguñihira erala era najumbiranga bugali ohunjeeresa Hatonda mu by'ediini lyefe ng'olu abandi hunywe muhola.

⁴ Nahiyaanianga abaatu abaali ni bagendera mu Ngira ya Musengwa ey'obunoñosi noola n'ohuleetera abandi hu bo ohufa. Nabanjambanga añañabula hubihisya, abasinde n'abahasi ni mbadanya mu komera olw'ohufugiirira hwawe.

⁵ "Omuhulu w'abasengi n'Aboluhiho Olubbala mu gwanga ly'efe basobola ohunjijulira mu hino. Era abahulu abo baapa n'ebbalunja ejinyanjula eyiri abahywae mu Damasiko tiine

[†] 21:40 21:40 Oba Olubbebbulanía.

pambe abafugiirira Yesuabeeyo mbaleete e
Yerusaalemu ng'abasibe bababonerese."

*Pawulo aloma hu hucuusiwa huhwe
(Bik 9:1-19; 22:12-18)*

⁶ "Ni naali ni tiina e Damasiko, esaawa jaali oti mukaaga ejomu muusi ni natere ohwola, ng'ano ni naajo enjase ey'amaani ohuŋwa mwigulu yikubba yineswanigirisa.

⁷ Ni yakubba nga ngwa ḥaasi pulira ejanjaasi ni ḥaliŋo owundoma ati, 'Sawulo, Sawulo! Lwahiina bukiyaania?'

⁸ Nga mbuusa omwene janjaasi eryo ti, 'Ndiiwe ani Musengwa?'

"Nga gangobolamo ati, 'Ndiiise Yesu Omunazaleesi oyu ohiyaania.

⁹ Abahyange aba naali ni nabo boosi babona enjase eyo era baŋulira n'ejanjaasi aye sibategeera ebi omuutu oyo gandoma.'

¹⁰ Ng'ano ese mubuusa ti, 'Musengwa, kole hi?' Nga niye gandoma ati, 'Yinyoha otiine mu hibuga Damasiko. Eyo peyi banahahulomere ehyohuhola.'

¹¹ Olwohuba naali sikiibona n'ohubona olw'ehimyaso ehyo ehy'amaani, abahyange aba naali ni nabo bapamba hu muhono baapira e Damasiko.

¹² "Naahani mu hibuga Damasiko mwalimo omusinde oyu balanganga baati Ananiya. Ananiya gaali musinde omuhenerefu owaju-miryanga Hatonda era n'agendera mu magambi aga banambya Musa n'Abayudaaya bosibosi abamenyanga eyo ni bamuŋa ejono.

13 Omusinde oyo nga gaaja geemeerera aŋa naali gandoma ati, 'Mulebe Sawulo, yiguha emoni otagihe ohubona nindi. Hu nyanga enyene eyo emoni jange nga jirimbulu tandiha ohubona.'

14 "Ng'ano omusinde oyo atiina mu moni gandoma ati, 'Hatonda ow'abasehulu beefe ahuto-booye obe ti omanya ehi genda ohole, obone Omwawufu wuwe era oŋulire ebibono ebiŋwa mu munwa gugwe.

15 Olw'ehyo oja huba mujulizi wuwe olomere abaatu bosibosi ebi oŋuliiye n'ebi oweene.

16 Era ŋaahani ŋwa mu by'ohugayala. Yinyoheramo weŋunderere Hatonda gahahusonija ebibi bibyo era ohene obatiziwe bahwogeho ebibi bibyo.'

17 "Ebyo ni byaŋwa nga ngobola ŋano mu Yerusaalemu. Lulala ni naali mu Yekaalu ni saba nga nolesebwa.

18 Mu hwolesewa ohwo Musengwa gandoma ati, 'Yinyoheramo oŋwe mu Yerusaalemu, olwohuba abaatu baamo sibaja hufugiirira n'obalomera ebipambaho.'

19 Ng'ese mugobolamo ti, 'Musengwa, bamanyire baati natiiinanga mu mahumbaaniro g'Abayudaaya ni pamba abahufugiirira ni mbafaduula efaalu ni kena ni mbandanya nomu komera.

20 Era ni baali ni beeta Sitefaano omuloobera wuwo, keesi naaliŋo nawagira ehikolwa hy'ohumwita era nahuumma n'engoye jaawe ko bala bamuhubbe bulanji amabaale.'

21 Ng'ano Musengwa gandoma ati, 'Nwa

mu Yerusaalemu, olwohuba nja huhutuma eyo anjaleenji mu baatu Abatali Bayudaaya.’ ”

²² Abaatu banjurisa ebi Pawulo gaali n’aloma ohwola olu galoma ebibono ebyo. Ng’ano batandiiha ohuhayanira ηamugulu ni baloma baati, “Mumwite, olwohuba omuutu hy’oyo sasaana huba hu hyalo!”

²³ Ni baali ni bahihayaana ni baholona engoye jaawe eji bewihiriranga, ni boona n’efuuhe mu bbanga ohulaga ehiruṇi ehi baali ni nahyo,

²⁴ ng’omudumisi omuhulu alagira bengisa Pawulo mu kambi. Ni bamwingisa ng’alagira bamufaduule efaalu era amubuuse abalomere ehyali ni higema Abayudaaya ni bamuhubbira oluboyobooyo batyo.

²⁵ Ni baali ko ni bamulambaasa, nga Pawulo abuusa omuduumisi w’ehibbubbū hy’abasirikale ecikumi owaali ni gemereeye anjaapi ajo ati, “Bahifugiirira ohuhubba Omurooma efaalu ni bahiiri humusalira musango ohumuhira?”

²⁶ Omuduumisi oyo ni ganjulira ati Pawulo Murooma ng’atiina eyiri omuduumisi omuhulu amuloma ati, “Omusinde ono Murooma, humuhole hutye?”

²⁷ Omuduumisi omuhulu ni ganjulira ebyo ng’atiina eyiri Pawulo amubuusa ati, “Hanye ndomereho. Mbo oli Murooma?” Nga Pawulo amugobolamo ati, “E-e ndi Murooma.”

²⁸ Ng’omudumisi omuhulu oyo amuloma ati, “Keesi ndi Murooma aye nasasula bbeesa enyene enyingi ohufuuha Omurooma.” Nga Pawulo niye amuloma ati, “Ese nasaaliwa ng’Omurooma.”

²⁹ Naweene ajo ehyo nga hireetera abaali ni bamwenuguna ohubuusa ebibuuso ohunyololohaño. Ng'omudumisi omuhulu omwene asigalaño n'alebera ekoba olw'ohunjamba era gadanya hu Pawulo Omurooma wahye ebijofu.

Pawulo genosyaho mu kooti y'Abayudaaya

³⁰ Olwohuba omuduumisi wamañe gendire ohumanya ehihulu ehyene ehi Abayudaaya baali ni bahaabya Pawulo, ni wahya gamulehula aye ng'alagira abatangirisi b'abasengi ba Hatonda n'Aboluhiiko lw'Abayudaaya olubbala bosibosi ohuhumbaana. Ni bahumbaana ng'anjira Pawulo amwemeha mu moni jaawe.

23

¹ Ni beemeha Pawulo mu moni j'Aboluhiiko lw'Abayudaaya Olubbala, ng'abasimba emoni ahena abaloma ati, "Aboluganda, mu bulamu wange wosisosi ohwolera erala hu ludaalo lwa ηaahani nehumire ohubona ti kola ebi Hatonda asiima."

² Ni galoma atyo, ng'Ananiya owaali omuhulu w'abasengi alagira abaali ohuupi ni Pawulo bamulasula olunji hu munwa.

³ Ng'ano Pawulo aloma Ananiya ati, "Oli wamahiribbania! Weesi Hatonda anahahusafule. Wihaaye mu tebe ohusalira omusango ni weema hu magambi gage aye olagira bakubbe ate nga amagambi ameene ago gahigaana."

⁴ Abaali ni bemereeye ohuupi ni Pawulo nga bamuloma baati, "N'ohutya sootya hudua omuhulu w'abasengi era omunjeeresa wa Hatonda?"

5 Nga Pawulo abaloma ati, “Aboluganda munasoninje, mbaaye simanyire ti nj’omuhulu w’abasengi, olwohuba Ebyanjandihiya biroma biiti, ‘Otalomanga bubi hu mutangirisi w’abaatu babo.’ ”*

6 Nga Pawulo abona balala hu baali mu luhihiho olwo baali bamu hibbubbu ehy’Abasadukaayo, n’abandi ni bali bomu hy’Abafalisaayo. Olw’ohwenda ohubatabula abeene n’abeene gaanjanihaho ejanjaasi ng’aloma ati, “Aboluganda, ese ndi Mufalisaayo era omwana w’Omufalisaayo. Ndi ηano ohuposesya olwohuba fugiirira ti Hatonda aliramusa abafu.”

7 Pawulo ni galoma atyo, ng’Oluhihiho lwe-salamo ηabiri, Abafalisaayo n’Abasadukaayo batandiiha ohunjahana abeene n’abene.

8 Hino hyaja olwohuba Abasadukaayo sibafugiirira baati abafu baliramuha ohunwa e magombe era sibafugiirira baati ηalino abamalayika wayire emiigu j’abaatu abafa. Aye ebyo byosibyosi Abafalisaayo nibo babifugiiriramo.*

9 Nga ηabaajo oluboyoboyo olw’amaani era balala hu basomesa b’amagambi ga Hatonda abomu hibbubbu hy’Abafalisaayo abeemeer-era banjahanira erala eby’amaani ebyene ni baloma baati, “Sihubona hibi mu muutu ono. Soomanya hamunga malayika oba omwigu gwaba nj’ogwalomire ni naye.”

* **23:5 23:5** Huŋ 22:28 * **23:8 23:8** Mat 22:23; Mar 12:18

10 Ohutabuha ohwali ḥagati waawe hwali hubitiirifu era hwaleetera omuduumisi wamanje ohutya ati abaatu abo banjanga ohugusula Pawulo mu bugusugusu ni bamuhaabira. Ehyanwamo ng'alaǵira abasirikale baje bamubatuseho hifuba, bamwagamyeyo mu kambi.

11 Owiire ni wiira nga Yesu Musengwa aloma Pawulo mu hwolesewa ati, "Otatya guma omwoyo! Ng'olu olomeeye abaatu bomu Yerusaalemu ebipambaho era otyo pooli n'ohulomera n'abe Rooma boosi."

Oluhwe lw'ohwita Pawulo

12 Ni wahya mu mugamba, ng'Abayudaaya abaali ni batenda Pawulo behumbaania bateesa basidiha ehyama beeyama baati sibaja huhomba hu hyomu tamu wayire ehy'ohunywa ohutusaho ni betire Pawulo.

13 Abasala oluhwe olwo baali batuuma abasinde amahumi ane.

14 Abasinde abo nga batiina eyiri abatangirisi b'abasengi ba Hatonda n'abaatu abahulu mu dinini y'Abayudaaya babaloma baati, "Hwejamire ohutahomba hu hyomu tamu ohutusaho ni huchenire ohwita Pawulo.

15 Olw'ehyo hubasunga enywe n'Aboluhihi olubbala mutumise ni musunga omuduumisi wamanje nindi abaleetere Pawulo mu mbuga yenewe ni mweromesa muuti ḥaliŋo ebi mwenda ohwetegeresa hu songa jije. N'efe hunaabe anaatu ni hweteegire humusimye n'ahiiri hwola ḥano mu luhiiho."

¹⁶ Aye nga ɳabaajo omwiñwa wa Pawulo owagwa mu luhwe lwawe ng'atiina mu kambi alabula Pawulo.

¹⁷ Pawulo ni gañulira ohulabula hw'omwiñwa wuwe, ng'alanga mulala hu baduumisi abadumiranga ehibubbu ehy'abasirikale ecikumi atiina eyi ali amuloma ati, "Nira omuseere ono eyiri omuduumisi omuhulu olwohuba ali n'ehi genda humulomera."

¹⁸ Ng'ajo ola aŋira omuseere oyo eyiri omuhulu amuloma ati, "Pawulo omusibe gasungire ndeete omuseere ono eyi oli, mbo ali n'ehi genda ohuhulomera."

¹⁹ Ng'omudumisi omuhulu aŋamba omuseere oyo hu muhono amunjira hu tulo amubuusa ati, "Hiina ehi wenda hundomera?"

²⁰ Ng'omuseere amugobolamo ati, "Eriyo Abayudaaya abeteehiise bafugiirisania ohuhusunga baati olwejo onire Pawulo mu luhiiho oluhulu, ni beholesa baati ɳaliŋo ebi benda hwetegeresa hu songa jije.

²¹ Aye kulomba otafugiirira olwohuba ɳaliŋo abasinde ababita mu mahumi ane abateehiise ohumweteega hu ngira. Abasinde abo banjera huŋera ohutahomba hu hyomu tamu wayire ehy'ohunywa ohutusaho ni bahanireño obulamu wa Pawulo. Era bahanire ohwetegeha bahumiri-iyē hubona ehi onabagobolemo."

²² Nga wange ewe omuduumisi omuhulu aseebula omuseere oyo, ahena amuhamiirisa ohutalomeraho muutu yesiyesi ati ɳaliŋo ehi amulomeeyeho.

Baŋindiha Pawulo ew'omuŋugi Filikisi

23 Njeweene aŋo ng'omudumisi omuhulu alanga babiri hu bahulu b'ebibbubbu by'abasirikale ecikumi abalagira ati, "Mutegehe abasirikale ebihumi bibiri, n'abembalaasi sanvu, ko n'abasoola n'amafumo ebihumi bibiri, betegehe batiine e Kayisaaliya hu nyanga edatu ej'owiire.

24 Era mutegehe n'embalaasi eji Pawulo n'abamunerehera banagendereho mumunjire mumwose bulanji eyiri omuŋugi Filikisi."

25 Ng'aŋo omuduumisi oyo aŋandiihira Lusyasi ebbaluŋa ati,

26 "Eyiri ow'eŋono omuŋugi Lusyasi,
Otye eyo sebo gavana Filikisi?

27 Abayudaaya baŋamba omusinde ono era baali benda humwita. Aye ni nategeera ti Murooma, nga tiina n'amaŋe gange nja mubataasulyaho.

28 Olw'ohwenda ohumanya ehi baali ni ba-muhaabya namuŋira namwemeha mu Luhiiho lw'Abayudaaya Olubbala.

29 Hino hyandeetera ohufaanis ti baali ba-muhaabya ebiŋamba hu magambi gaawe ehi-tawosa hu humwita wayire ohumuboŋa mu komera.

30 Oluvanyuma ni banjibiraho baati Abayudaaya baali basalire oluhwe ni benda bamwetegee hu ngira bamwite, aŋo ni naaŋo nj'ohusalanjo ohumuŋindiha eyi oli. Era ndagiyye ni naabo abali n'ehi bamuhaabya boosi baaje banje esonga jaawe eji bafa ni naye mu moni jijo.

Ndiise Kulawudiyo Lukiya."

³¹ Ng'ano abasirikale bahola ehi omuduumisi omuhulu gabalagira. Owiire owo nga banjira Pawulo bamwosa mu hibuga ehi balanga baati Atipatiri.

³² Ni wahya ng'abasirikale abaali ni bagenda n'amagulu bamulehera abasirikale abohu mbalaasi ohweyongerayo ni naye, nga nibo baagamayo mu kambi.

³³ Abasirikale abohu mbalaasi ni boola e Kayisaaliya, nga banja Filikisi ebbaluŋa bahena bamunjambya ni Pawulo, nga nibo baagamayo e Yerusaalemu.

³⁴ Filikisi ni gasoma ebbaluŋa eyo, ng'abuusa Pawulo ehitundu omu aŋwera. Ni gamugolobolamo ati yi Kilikiya,

³⁵ nga Filikisi amuloma ati, "Omusango gugwo ndiguŋulira abahunaŋabira ni baliŋo." Ng'ahena alagira abasirikale bahuŋire Pawulo mu lubiri olu habaha Herode gatongola.

24

Omusango ogu bahaabya Pawulo

¹ Ni ŋabitajo endaalo etaanu, ng'omuhulu w'abasengi oyu balanga baati Ananiya n'abalala hu baatu abahulu mu diini y'Abayudaaya ko ni puliida waawe oyu balanganga baati Terutuulo batiina e Kayisaaliya ohuŋaŋabira Pawulo mu kooti y'omuŋugi ola oyu balanga baati Filikisi.

² Filikisi ni galagira baaleeta Pawulo mu kooti nga Terutuulo ganja esonga ati,

"Oweŋono Filikisi, obutangirisi buwo n'ohulengera huhwo aŋale bituleeteeye emiyaaya n'ekulakulana mu gwanga lino.

³ “Olw’ehyo mubbala Filikisi, mu buli ngeri husiima bugali weene ebi otuholera mu hiisi hifo.

⁴ Aye ohutahudembya bugali, leha salire ni kulomba olw’ehyere hihyo wutegere ohutwi onjurise mu buupi ehi huhaabya omusinde ono.

⁵ “Huhyageene huuti Pawulo ono musinde wa mutawaana era ajeemesa Abayudaaya bosibosi hiisi naatu mu hyalo. N’ehindi nj’omutangirisi w’ehibbubbu hy’abaatu abasomesa eby’obudulingi aba balanga baati, ‘Abaloobera b’Omunazaleesi.’

⁶ Era n’ohugesya gagesyaho ohuhola ehiitu ehy’embihio mu Yekaalu, ehifo hyefe ehyawufu, nga ko humunjamba ni hwenda ohumusalira omusango.

⁷ Aye omuduumisi w’abasirikale oyu balanga baati Lusiya nga gaaja amutusaño lwa mbaha, ng’alagira abamuñajanabira baaje oyi oli.*

⁸ Ewe wamwene oluvanyuma lw’ohwendulirisa hu songa jino oja hunafaania oti ebyo byosibyosi ebi humuhaabya bituufu.”

⁹ Ni gagwisa ebibono ebyo, ng’abatangirisi b’Abayudaaya bosibosi nga bamusemba ni bahahaha baati ebi pulida galoma hu Pawulo byali bituufu.

Pawulo genosyaho mu moni ja Filikisi

¹⁰ Bala ni bahena ohwanja ebyawe, nga Filikisi agesya n’omuhono ohuña Pawulo ehiyale ohweñosyaho. Nga Pawulo aloma ati, “Mubbala, manyire ng’olu ohenire emyaha mingi

* **24:7 24:7** Ebyanandihawa ebindi ebyahale birjuma bibono eby’olunyiriri luno.

n'olamula abaatu b'egwanga lino. Olw'ehyo ndi n'esangaalo ohwenjosyaho mu moni jijo.

¹¹ "Ewe omwene ojanga ohwendulirisa era wahihahasa oti endaalo ejitatumahum n'ebiri egongo natiina e Yerusaalemu ohujumiryahatonda.

¹² Abo abapanjabira sibanjageeneho ni ọjaliọ oyu pahana ni naye oba ni sasamasa abaatu mu Yekaalu oba mu humbaaniro ly'Abayudaaya oba mu hifo hyosihyosi mu hibuga ehyo.

¹³ Era sibañanga hunja buhahafu eyi oli hu ebyo byosibyosi ebi bandumiirisa hu esaawa yino.

¹⁴ Ohutusaho hituufu era nihirisa ti njumiryahatonda oyu basehulu beefe bajumiryanga, ni nonderera Engira ya Yesu eyi bo balanga mbo yabudulingi. Era fugiirira ebyo byosibyosi ebiri mu magambi aga Hatonda gaña Musa n'ebi banaabbi banjandiiha.

¹⁵ Era keesi ndi n'esuubi hya nibo ti hu ludaalo olw'ekomerero, Hatonda aliramusa abagwalaafu n'ababi.

¹⁶ Ehyo c'ehigira habuhyahabuhyah ni fuba bugali ohugendera mu bulamu obugwalaafu mu moni ja Hatonda n'ejabaatu.

¹⁷ "Oluvanyuma lwohuba ebulafu ohuhena emyaha ejinera, naagamayo e Yerusaalemu ohunjirira abalebe bange Abayudaaya obuyeedi obw'ohugabira abahyawe abagadi n'ohunjayoenjongo eyiri Hatonda.

¹⁸ Mu hiseera ehyo ni banjagaana mu Yekaalu, naali kenire ohuhola omukolo og'ohwegwalaasa ng'olu efugiirira mu diini yeefe yiri. Sinaali

n'ehinjindi hy'abaatu era ɳajuma hutabulatabula ohu neñimbamo.

¹⁹ Aye ɳaalijo Abayudaaya abandi abaɳwa mu twale ly'Asiya nj'abaleetera abaatu ohutabuha. Abo hani mbabahabaaye mu moni jijo bandumirise hanye hituufu ndi n'ehibi ehi n'ahola.

²⁰ Ni hitaba hiityo, bano abali ɳano balome esobi eyi bapamba ni nayo olu neñosyaho mu Luhiijo lw'Abayudaaya Oluhulu.

²¹ Hamunga baloma baati bakaabya ehi na-hayaana mu moni jaawe ni ndoma ti, 'Posya mu moni jenywe olwohuba fugiirira ti Hatonda aliramusa abafu ohuɳwa e magombe.' "

²² Ng'ano Filikisi gemeeresa ohuɳulirisa omusango ogwo olwohuba gaali amanyire bulanji ehi abaatu abagendera mu Ngira ya Musengwa bafugiiriramo. Ng'abaloma ati, "Kulawudiyo Lusyasi omuduumisi wamañe n'aliija nga ko sala omusango gwenywe."

²³ Ng'alagira omuduumisi w'ehibbubbu hy'abasirikale ecikumi ohuhuuma Pawulo aye n'amuleheraho edembe era afugiirire abameeri babe bamuɳirirengaho obuyeedi.

²⁴ Ni ɳabitajo endaalo ejinjeraho, nga Filikisi atiina n'omuhasi wuwe Omuyudaaya oyu balanga baati Durusila. Ni goola ng'atumiisa Pawulo, ng'aɳulirisa n'amulomera hu by'ohufugiirira mu Yesu Kurisito.

²⁵ Aye Pawulo ni gaali n'ahimunyonyola hubi muutu ali n'ohuhola ko asangaase Hatonda, omuutu ng'olu ali n'ohuba n'ebbulegi mu ngeri eyi gebisyamo, n'ehya Hatonda ohusalira abaatu omusango ni geema hubi hiisi muutu ahola,

ng'obuti bumunjamba aloma Pawulo ati, "Ebi wundomeeyeho bikena! Onjanga ohwagamayo. Ni ndisunajo ahamanga ahalaŋi nindi ndihu-langa."

²⁶ N'ehindi, Filikisi gamulomanga ebyo mula n'asuubira ati Pawulo ajanga ohumunjaamo ahaatu amulehule. Hino hyaleetera Filikisi ohutumisanga Pawulo emigigi n'emigigi anayeho ni naye.

²⁷ Ni ŋabitaŋo emyaha ebiri, nga Porukiyo Fesito asikira Filikisi mu tebe oy'obuŋugi. Cooka olw'ohwenda ohusangaasa Abayudaaya, Filikisi galeha Pawulo mu komera.

25

Pawulo gejulira ewa Kayisaali

¹ Naahani ni ŋabitaŋo endaalo edatu, Porukiyo Fesito owaali omuŋugi omunyaaha ni gaahoola mu twale ly'e Buyudaaya gaŋamba olugendo ohunŋwa e Kayisaaliya gatiina e Yerusaalemu.

² Ni goola eyo ng'abatangirisi b'abasengi ba Hatonda ko n'abatangirisi b'Abayudaaya batiina eyi ali, banjanabira Pawulo emisango eji baali ni bamuhaaabya.

³ Nga basunga Fesito abayeede alagire bagobose Pawulo e Yerusaalemu amuŋohesye eyo. Cooka nibo ni bali hu luhwe lw'ohumweteega hu ngira bamwite.

⁴ Nga Fesito abagabolamo ati, "Pawulo musibe e Kayisaaliya era ese ndi hwagamayo mu biseera ebitali bya ŋale.

⁵ Olw'ehyo mweyangalemo balala hu abatan-girisi benywe batiine ni nange baje bamulumi-rise hanye ɳaliŋo emisango ejí gasaala."

⁶ Fesito ni gahena e Yerusaalemu endaalo munaana oba ehumi, nga gehirira gaagamayo e Kayisaaliya. Ni wahya nga geehasa ekooti alagira baleete Pawulo.

⁷ Ni boosa Pawulo mu kooti ng'Abayudaaya abanwa e Yerusaalemu bemeerera ohumweswanigirisa, nga ko batandiiha ohumuŋajabira emisango emyene emingi cooka ejí baali ni baŋumaho bujulizi.

⁸ Nga Pawulo niye genosyaho n'aloma ati, "Ese sikolangaho hiiitu ehibbwaga amagambi g'Abayudaaya oba ohufodogola Yekaalu wayire ohujeemera obunjugi wa Kayisaali."

⁹ Olw'ohwenda ohusangaasa Abayudaaya, nga Fesito abuusa Pawulo ati, "Wahendire ohutiina e Yerusaalemu oje onohesye eyo emisango jino ejí bahuhaabya?"

¹⁰ Nga Pawulo amugobolamo ati, "Bbe, aŋa ndi ɻano nemereeye mu kooti ya Kayisaali era paŋa ndi n'ohwenohesyaho. Puma musango ogu nasaaye hu Bayudaaya ng'olu ewe omwene weesi ohimanyire bulangi weene.

¹¹ Ne ni mba ni nasaala omusango ogunjosa ohusalira ogw'ohufa, singaana hunjita. Aye hanye ebi Bayudaaya bano bandumiirisa bya matamatama, ɻaŋuma muutu kadi mulala ali n'obunjangi ow'ohundyonjayo eyi bali. Era ne-julira ewa Kayisaali."

¹² Naweeene aŋo Fesito ni gahena ohwegeyamo n'abahahiiho hahe ahamuŋanga amagesi

ng'alomu Pawulo ati, "Wejuliiye eyiri Kayisaali, olw'ehyo keesi nganyire tiina."

Pawulo mu moni ja habaha Aguripa

¹³ Ebyo ni byaŋwa, nga ŋabitaŋo endaalo ndidiri nga habaha oyu balanga baati Aguripa ko ni Bberunike omuhasi wuwe batiina e Kayisaaliya ohusangaalira Fesito mu butongole.

¹⁴ Olwohuba bahanayo endaalo ejinera, Fesito gaŋayiraho habaha oyo esonga eyinjamba hu Pawulo. Gamuŋayira ati, "Nano ŋaliŋo omusinde oyu Filikisi galeha mu komera.

¹⁵ Ni natiina e Yerusaalemu, abatangirisi b'abasengi ba Hatonda n'abaatu abahulu mu gwanga ly'Abayudaaya bamuŋaŋabira emisango era basunga baati mbo musalire omusango ogw'ohufa.

¹⁶ Ne ese n'abaloma ti sikola y'Abarooma ohusalira omuutu omusango n'ahiiri huŋosya n'abamuŋaŋabira.

¹⁷ Ni baaja nano, keesi sinalwiſaŋo songa jaawe era ni wahya nehasa ekooti nalagira baleeta Pawulo nehala mu musango gwawe.

¹⁸ Abatangirisi b'Abayudaaya abaali ni bamuŋaŋabira ni batandiiha ohwanja esonga, sin-abonamo musango ogu naali ni suubira.

¹⁹ Ohutusaho ŋaliŋo biituutu ebinjamba hu diini yaawe ebi baali ni bamuhaabya n'ehindi mbo ŋaliŋo omusinde owafa oyu balanga baati Yesu oyu Pawulo aloma ati mbo galamuha.

²⁰ Ni hyakayisa engeri eyi n'endulirise ehitufu hu songa eyo era ni hiri higosи ohusala omusango ogwo, nga mbuusa Pawulo hanye gaali

genda hutiine e Yerusaalemu aje genjohesyeho eyo.

²¹ Aye nga niye gejulira ewa Kayisaali keesi nj'ohulagira bamuhuumire mu komera ohwola olu ndimuñindihayo.”

²² Ng'Aguripa aloma Fesito ati, “Keesi nahendire ohweñuliriraho ebi musinde oyo geromereraho.” Nga Fesito amuloma ati, “Onahamuñulirise olwejo.”

²³ Ni wahya ng'Aguripa ni Bberunike mu ñono ery'amaani batiina bengira mu gusenge omu baatu bahumbaaniranga. Abahulu bamanę n'abaatu abegingihiriri mu hibuga ehyo nga babanjereheraho. Ni bengira nga Fesito alagira baleeta Pawulo.

²⁴ Ni bamwosa nga Fesito aloma ati, “Habaha Aguripa ko ni nenywe mwesimwesi abali ñano, mubona omusinde oyo? Abayudaaya bosibosi ab'e Yerusaalemu n'aba ñano mu Kayisaaliya baasunga ni bahayaana baati mbo musalire ogw'ohufa olwohuba sasaana huba mulamu!

²⁵ Neese nabona mu songa eji bamuhaabya ti ñabula ehi gaali n'aholire ko musalire ogw'ohufa. Aye olwohuba omwene gejulira Kayisaali, keesi nasalaño ohumunjindiha e Rooma.

²⁶ Cooka puma hituufu ehimuñambaho ehi panga ohunjandiihira ow'enjono Kayisaali. Olw'ehyo muleetire mu moni jenywe mwesimwesi, ko weyite ewe habaha Aguripa, hamunga ni nema hubi munamusunemo, naasune esonga ey'ohunjandiihira Kayisaali.

²⁷ Olwohuba peega ti sihiranji ohunjindiha omusibe embuga n'oñuma songa etuufu

emuñambaho."

26

¹ Ng'ano Aguripa aloma Pawulo ati, "Ale yenjosyeho." Nga Pawulo agesya n'omuhono gugwe ohulaga ati aña habaha eñono ng'atagiha ohweñosyaho ati,

² "Habaha Aguripa, nesiimire bugali ohweñosyaho mu moni jijo olwa leero luno hu songa josijosi ejí Abayudaaya bakaabya.

³ Hiri hiityo olwohuba ewe omanyire bulanjı esambo j'Abayudaaya josijosi ko ni n'ebyo ebitera ohubanjahania. Olw'ehyo kusunga wupulirise n'ohwehaliriha kuloheese ebi hufa.

⁴ "abayudaaya bahyange abahira obungi mu gwanga ly'efe, ohwemera hu hyalo ohu baasaala era nomu hibuga Yerusaalemu bamanyire engeri eyi nahulamo.

⁵ Baamanyire ohuhena ebbanga ereenji era singa baba bendire banjanga abeene boosi ohuhulomera baati ohuñwa obujere wange nahuumanga butiribiri obulombolombo w'ediini lyefe ng'Omufalisaayo.

⁶ Era ñaahani ndi ñano ohunjosya olwohuba fugiirira ti Hatonda aja hwoseresa ehi gasuubisa abasehulu beefe ati ñalibaño ohulamuha hw'abafu.

⁷ Ehisuubiso ehyene ehye c'ehi ebiha ehumi nabibiri ebya Yisirayiri birindiriye era ni bajumirya Hatonda omuusi n'owiire. Oweñono habaha, esuubi eryo nd'erinjwaho abatangirisi b'Abayudaaya ohupañabira.

8 Baatu nywe, lwahiina muhibona muuti sihinjangiha Hatonda ohulamusa abafu?

9 “Ese keesi nanjeeganga ti ndi n’ohuhola hyosihyosi ehi sobola ohuhiyaania Yesu omusaale womu hibuga Nazaleesi.

10 Era ehyo c’ehi naholanga ni naali mu Yerusaalemu. Nasunanga olukusa ohujwa eyiri abatangirisi b’abasengi ba Hatonda, nga pamba era ndanya abafugiirira bangi mu komera. Era abatangirisi ni bendanga baati ɣabeño abafugiirira aba beeta keesi nahiwigiranga.

11 Efunda nyingi natiinanga mu hiisi humbaaniro ly’Abayudaaya ohwendula abafugiirira mbabonerese era ni mbañalirisa begaane Yesu. Olw’ehabyo eri naali ni nalyo hu baatu, natiinanga nomu bibuga ebyañaleenji nje mbahiyaanie.”

*Pawulo aloma hu hucuha huhwe
(Bik 9:1-19; 22:6-16)*

12 “Lulala naali mu lugendo hy’olwo ni tiina e Damasiko, abatangirisi b’abasengi ba Hatonda ni bapaaye obunjangi era ni batumire nje pambe abafugiirira abaaliyo.

13 Ni naali ni kiiri mu lugendo, oweñono habaha, ng’ano hu nyanga nga mukaaga ejomu muusi, nga mbona enjase eyaali ni yaduha n’ohuhiraho eryuba n’ejwa mwigulu. Enjase eyo nga yikubba yineswanigirisa ɣalala ni naabo aba naali ni nabo.

14 Ni yatuhubba yatweswanigirisa, nga hwe-sihwesi huñwera hwiroba nga pulira ejanjaasi

ni ɳaliŋo owundoma mu lulimi olu Aramayiki* ati, ‘Sawulo, Sawulo! Lwahiina bukiyaania? Ohukiyaania oba werumya ewe omwene.’

¹⁵ Ng’ano ese mbuusa ti, ‘Ndiwe ani Musengwa?’ Nga Musengwa gangobolamo ati, ‘Ndiise Yesu oyu oli huhiyaania.

¹⁶ Ale ɳaahani yinyoha wemeerere. Kubone-heeye olw’ohwenda kufuule omunjeereswa wange era oje olomere abaatu ebi onwa hubona n’ebi nja huhulaga mu biseera ebyomu moni.

¹⁷ Nja huhununulanga mu bigosi ebi Abayudaaya bahyo n’Abatali Bayudaaya balihwosaho. Ndi huhutuma eyi bali,

¹⁸ obeegule emoni bafaanie ehituufu baŋwe mu bikolwa eby’ehiirema bagobole mu butangaaful, baŋwe mu buŋugi wa Sitaani bagobole eyiri Hatonda abasoniŋe ebibi era abagwalaase olw’ohunefugiirira.’ ”

Pawulo aloma hu mulimo gugwe

¹⁹ “Olw’ehyo habaha Aguripa, Musengwa ni geema mwigulu galoma ni neese mu janjaasi eryo, keesi sinamutenguna.

²⁰ Natagihiyyeŋo ohulomera Abayudaaya ni tagihira hu bomu hibuga Damasiko, nga ndoosaho abomu Yerusaalemu n’abomu twale ly’e Buyudaaya lyosiryosi ko n’Abatali Bayudaaya boosi ni mbahubbirisa ohwebbwaga bacuuse emyoyo bagobole eyiri Hatonda. Era ni mbaloma bahole ebikolwa ebiraga biiti bebbwagire.

* **26:14 26:14** Oba Olubbebbulaniya.

21 Ehyo nj'ehyanjwaho Abayudaaya ohupambira mu lunya lwa Yekaalu baagesyaho ohunjita.

22 Aye Hatonda gaakuumire ohwola hu ludaalo lwa ɳaahani era olw'ehyo nemeereeye ɳano ohulomera abegingihiriri n'abanaasi ebiŋamba hu Yesu. Puma hyange ehi meedaho ohutusaho ebyene n'ebylene ebi Musa n'abanaabbi baloma baati nj'ebija hu mwolaho.

23 Olwohuba banjandiiha baati abaatu baja hugudya Kurisito oyu Hatonda gafuujaham amate ohunoŋola abaatu bahene bamwite era abe omudaayi mu hulamuha, alomere abaatu babe Abayudaaya ko n'Abatali Bayudaaya obuhwenda obuli hy'enjase bubenonjole."*

24 Ebyo ni byagwa Fesito mu hutwi, ng'amuhabuhira n'amuloma ati, "Ewe Pawulo oguuye eralu! Owegerese obungi obu oli ni nawo buhulaluhiise."

25 Nga Pawulo amugobolamo ati, "Bbe! Oweŋono Fesito, sindi mulalu. Ebibono ebindoma bya mazima era by'amagesi.

26 Bino ebindoma ni habaha Aguripa abi-manyire era puma ehi panga ohwehweherera ni ndoma ni naye hu ebyo. Era nehahaha ti ebula ehi atamanyire olwohuba sibyal mu ngiso era abaatu bosibosi babinjulira."

27 Nga Pawulo abuusa ati, "Habaha Aguripa, ofugiirira ebi banaabbi banjandiiha? N'olu otagogbolemo manyire ti obifugiirira."

28 Ng'Aguripa aloma Pawulo ati, "Olwo mu hiseera ehidiidiri hino ko onjeega

* **26:23 26:23** Yis 42:6; 49:6; 1 Kor 15:20

oti ojanga ohusendasenda keesi nafuuha Omukurisitaayo?”

²⁹ Nga Pawulo amugobolamo ati, “Mbo hipirira ehiseera hireenji oba hipi sifayo. Ehihulu hiri hiiti saba otaba ndiiwe weñene afugiirira ohufuuha omuloobera wa Kurisito aye ni nabo bosisbosí abali hupulirisa bahole c’ehyene ohutusaho ni batali basibe ng’olu ese ndi.”

³⁰ Ng’arjo habaha Aguripa ni Fesito omutangirisi w’etwale eryo, ni Bberunike ko n’abandi aba baali ni nabo mu luhiiho benyoha.

³¹ Ni benyoha nga batula. Batiinanga hiisi muutu n’aloma owahye ati, “Nano ḥaṇjuma musango ogwitisa omusinde ono wayire ogumusidihisa.”

³² Ng’Aguripa niye aloma Fesito ati, “Taleha omusinde ono ni gejuliiye ewa Kayisaali, hwa-hamulehuuye.”

27

Banjira Pawulo e Rooma

¹ Fesito n’abaatu babe ni basalaño baati ehiseera hyali hyolire ehy’ohuniina emeeri ohusomoha ohutiina e Rooma mu Yitale, gañambya Yuliyo omuhulu w’ehibbubbu hy’abasirikale cikumi Pawulo n’abasibe bahye abandi abahuume mu lugendo olwo. Yuliyo gaali womu gubbubbu gw’abasirikale ba Kayisaali abenjawulo.

² Ohunwa e Kayisaaliya hwaniina emeeri eyaali ni yagama hu mwalo gw’Aduramitiyo, yitiine n’egoba hu hiisi mwalo mu twale ly’Asiya. Mu lugendo luno hwali n’Arisitaluuko ohunwa

mu hibuga Sesalonika mu twale ly'e Makedoniya.

³ Nga husimbuha husabaala. Ni wahya nga hwola hu mwalo gw'e Sidoni. Ni hwola, Yuliyo gaali mulanji eyiri Pawulo gamufugiirira ohutina eyiri abameeri babe mu hibuga ehyo bamuñeho obuyeedi.

⁴ Ni hwanja eyo nga nindi husabaala aye enyanja n'etali ndańi olw'ogupunga ogwali ni gutuňwa emutwe. Ehyo hyatuleetera ohufuga luhiriji ni hulonderera ehizinga Kipuro hituhingirire epunga eyo eyaali ni tuňwa emutwe.

⁵ Ni hwola aŋaduleere nga husomoha ni hulonderera olubalama olw'e twale ery'e Kilikiya n'erye Pafiliya, nga hwola hu mwalo ogw'e hibuga Miira mu twale ly'e Lusiya.

⁶ Ni hwola eyo, nga hwagaanayo emeeri eyaali n'enja Alekizandiriya ni yitiina e Yitale, nga Yuliyo atwingisa omwo husomoha hutiiна.

⁷ Ni hwengira omwo, nga husabaala era hwanjesa endaalo ni hutiiна pola era hwabita mu bugosi ohwola chuupi n'olubalama olw'omwalo gw'e Kuniido. Epunga ni yatuloberesa ohulunjama eyi hwendire nga huyisala hubita luhiriji hulunjama ni hwihiirira, nga huňamba hu muhono omugooda hulonderera ehizinga Kureete ohulengera e Salumooni.

⁸ Nga huňirinjana n'epunga husabaala ni hulonderera olubalama lw'ehizinga Kureete ohwola olu hwola mu hifo ehi balanga baati Omwalo Omulańi ohuupi n'ehibuga Laseya.

⁹ Endaalo nyangi jaali jihenire ohubitano era ohweyongera ohusomoha ni hijanga

ohutuŋweramo endibo olwohuba epunga n'obuŋololohi byali bibitiirifu mu hiseera ehyo.* Ehyo hyaleetera Pawulo ohulabula abaali mu meeri ati,

10 “Bahyange, mbona ti singa hwegumya n'olugendo luno, luja hutubera lugosi luhene lutuŋweremo ohufirwa, sibiit u n'emeeri byoŋjene aye n'obulamu weefe abeene.”

11 Aye Omuduumisi w'ehibbubbu hy'abasirikale ecikumi owaali n'abahuuma sigaŋulirisa bya Pawulo, wabula gatiinira hu magesi g'omufugi w'emeeri ko n'omweneyo abendire hweyongere n'olugendo.

12 Engeri eyi omwalo ogwo aja hwali ni hweŋogomire siŋaali ŋalanji ŋohuba mu biseera eby'obuŋololohi n'epunga enyingi, abaatu abahira obungi mu meeri bateesa baati husimbuhe husabaale hwahoola hu mwalo gw'e Foyiniiki, hube peyi huba mu biseera eby'obuŋololohi obungi. Omwalo guno gwali hu hizinga Kureete ni gulengereeeye ŋagati w'amehiriro ag'ebugwalyuba n'amaniino ag'ebugwalyuba w'enyanja era ni ŋali ŋalanji epunga ni yitahubba hwolaŋo.

Epunga ey'amaani ehubba hu nyanja

13 Epunga eyinwa mu mehiriro ni yatandiha ohufuuŋa polapola, nga banjeega baati ehi baali ni bendulira embasa, epunga yaali ehubbiiyeeno. Ng'ano basimbula emeeri basabaala ni balonderera egobo ly'ehizinga Kureete.

* **27:9 27:9** Ebbayibbuli ejindi jiroma jiiti Oludaalo olw'ohusiiba lwali lubitire.

14 Cooka ɳali ɳatabitaŋo hamanga ahaŋera, nga epunga ey'amaani era ey'obulabe ehubba n'ejewera hu hizinga hu luuyi olw'obuhiiha w'ebuŋwalyuba.

15 Epunga eyo ng'ehubba emeeri eyigaaniha ndetuganya hulunjama eyi hwali ni huja. Ehyanjwamo nga hubinjwaho enyene atuŋira eyi yendire.

16 Ng'ano epunga etuŋira etubisya huupi n'egenya ly'ehizinga ehi balanga baati Kawuda hu lubega olu hyali ni hituhingiriraho epunga eyo. Ni hwali ni husomoha ng'abagimbi b'emeeri bafuba ohunjalula ahaato aha beyeedesanga ni ɳalijo ehigosi hu nyanja[†] bahengise mu meeri aye sihyali hyangu.

17 Ni banjangula bahengisa mu meeri, nga babisyva emiyundwe ɳaasi w'emeeri bayihaada bayeswanigirisa etagabuhanamo. Epunga eyo ey'amaani eyaali n'ehubba emeeri yaleetera abagimbi obuti nga beesa mu nyanja oguutu gwawe ogusito oguyeeda emeeri ohuba mu hifo hirala nga baleha emeeri enyene ohwetaaya. Hino bahihola olw'ohwenda ohunjonia emeeri etaja hwesiha mu gujehe ogungi ko boole hwigobo ly'enyanja e Rusiti n'ohiiri hwola e Libbiya.

18 Omuusi n'owiire waali ohwo nga hutegana n'epunga huutyo n'ehubba emeeri n'eyigaaniha. Ni wahya ng'abagimbi b'emeeri batandiiha ohudanya emigugu ejaaliho mu nyanja.

[†] **27:16 27:16** Ahaato aho bahasidihanga mu mbafu w'emeeri halelejera ebulaſu ōba bahatangamo omugoye emeeri yatiina n'ehahwehwesa.

19 Hu ludaalo olwalondaho nga abeene hu waawe badanyadanya n'ebiit ebi beyeedesanga mu hugimba emeeri, omwali emigoye n'emisaala ohu basidiha amatanga ko n'ebindi hamunga emeeri yahanguña bahendeeseho ebigosi.

20 Ni ɳabitaŋo endaalo ejinera ni hutabona hu lyuba wayire emunyeenye olw'epunga ohweyongera ohuba embitiirifu nga huŋwamo amaani ni huŋeega huuti sihuli ba huŋjona.

21 Ni ɳabita endaalo ejinera ni hutahombire hu haatu hosihosi olwohuba ti ɳajuma oyu omwoyo gwali hu biryo, Pawulo gemeerera ng'atuloma ati, "Bahyange, mubanga ni mwaŋjuliirisa ebyange hani sihwaŋwa yi Kureete era n'ohufiirwa huno ohw'ebiit sihwahabayenɔ.

22 Aye ɳaahani mbasunga emyoyo jitabenjaniha, olwohuba ɳajuma kadi mulala hunywe oyu enyanja enahalye ohutusaho emeeri nj'enahabbwagijihe.

23 Hiri hiityo olwohuba mu wiire obuhyeħiise olwa leero Hatonda wange oyu peeresa atumire malayika wuwe gaaja gemeerera aŋa mbaaye,

24 nga gandoma ati, 'Pawulo otatya, onaholle eyi oja wemeerere mu moni ja Kayisaali ohunjosya. Era olw'ehyere hihye eyi oli, Hatonda anahahuumē bosibosi abali ni neewe mu meeri muno.'

25 Olw'ehyo mugume emyoyo olwohuba ese nesiga ti Hatonda anahohere se ehi gandomire.

26 Aye emeeri niyo enatuhulubbye ɳabaŋo ehizinga ohu yinatujuhe."

27 Mu hiire ehy'oludaalo olw'ehumi n'ene ohunjwa olu bigosi bino byali ni bitugwiriyye, epunga yaali ehitunjabya hu nyanja Adiriya. Mu hiire ḥagati abagimbi b'emeeri bafaania baati hwali huli huupi hwola hu woomu.

28 Ni badanya ehipima, nga babona obuleenji w'amaaji ni hiisi efuuti cikumi mu abiri. Nindi ni hweyongerayo mu moni hatono, ni bapima jaali efuuti cenda.

29 Olw'ohutya baati hunjanga ohutomera am-abaale, beesa ebiitu ebisito bine ebi beyeedesa ohulobera emeeri ohugenda mula ni bafuneeresera ahadete owiire buhye bahabona engira eyi emeeri ejambire.

30 Balala hu bagimbi b'emeeri nga beesa ahaato aha beyeedesanga ni ḥalijo ehigosi hu nyanja ni beholesa baati baali baja hwisa biitu bira ebisito ebirobera emeeri ohugenda, kahowe ni bagesyaho ohwenyulula banjwe mu meeri.

31 Aye Pawulo ng'aloma abasirikale n'omuhulu waawe ati, "Abaatu abo ni banatuŋweho batuleha mu meeri simunaabe n'esuubi ly'ohunjona."

32 Hino nga hireetera abasirikale ohusala emigoye ejaali ni jisidihire ahaato nga hagwa mu maaji.

33 Owiire ni waali ni bunatere ohwanuuha nga Pawulo gegayirira abaatu abo aba gaali ni nabo mu meeri ohulyaho ahaatu. Gabegayiirira n'abaloma ati, "Bahyange, endaalo jahabitano ehumi n'ene ni muli mu hwenjendeherera ni ḥajuma ehi muhombaho.

³⁴ Olw'ehyo, mbegayiriiye mulyeho ahamere, mutafa njala. Nañuma kadi mulala hunywe oyu enyanja enalye."

³⁵ Ni gahena ohubaloma atyo, ng'anjamba omugaati geyaasa Hatonda bosibosi ni bamulen-greeeye. Ng'ajo agubbwagamo atandiha ohulya.

³⁶ Hino hyabanja amaani nga boosi balyaho ebiryo.

³⁷ Hwesihwesi abaali mu meeri hwali abaatu ebihumi bibiri na sanvu na mukaaga.

³⁸ Abaatu bosibosi abaali mu meeri ni beguta, nga badanya engaano eyi meeri yaali n'egegire mu nyanja bayihendeseeho obusito.

Amayengo ag'amaani gabbwagabbwaga Emeeri

³⁹ Ni wanuuha, nga hubona hu woomu aye abagimbi ni batafaania aña hwali cooka nga babona ahasokolo h'enyanja ahaali ni haaliyi ni hengiye hu woomu n'egobo ery'omujehe omwene omungi era nga basalaño ni hiba ni hinjangiha emeeri egobe ohwo.

⁴⁰ Olw'ehyo balala hu bo nga basala emigoye ejiali ni jinjambiriye obusito obulobera emeeri ohugenda. Era ehiseera nj'ehyene ehyo abandi nga babonjolola emigoye eji baali ni basidihiyi amatanga aga baali ni beyeedesa ohugimba emeeri, bagalehula epunga ebe nj'egesy emeeri ng'olwo bolehera hwigobo.

⁴¹ Aye nga ñaabano etuumo y'omujehe eyi batomera ng'emeeri yitubira esuulu yaayo yejooma mu mujehe ogwo, emeeri yiraliramo n'etatenga n'ohutenga. Amayengo ag'amaani

nga gahubba ehitundu hy'emeeri ehy'egongo hitandiha ohubbwagijiha.

42 Ng'arjo abasirikale bateesa beete abasibe ηatabaño kadi mulala asaanya gaañunuha.

43 Aye Yuliyo omuhulu waawe ng'abagaana olwohuba gendire ajanie obulamu wa Pawulo atafa. Ng'alagira abasobola ohusanya beherere basanye batiine hu woomu.

44 Oluvanyuma ng'alagira abatasobola hussanya benjambe hu mbaawo oba hu bitundutundu by'embaawo ejabbwagiha hu meeri bereere batiine hu woomu. Mu ngeri eyo nga hwesihwesi hwola hu woomu ni hutolireho higosi.

28

Ebyaliño hu hizinga Malita

1 Ni hwola hu woomu nga hufaania huuti ehizinga aña hwali baali bahiranga baati Malita.

2 Abeehasi bohu hizinga ehyo batulaga ehyere ehitaboneha aña ni naanja. Olwohuba efula yaali yitonya era n'obunyololohi ni buli bubitirifu, banjwana ehihoso nga batuloma hwesihwesi hutiine hwote.

3 Nga Pawulo ahumbaania omunywa gw'obududumusi gongesa hu muliro. Gabuhumbanianga atyo kaho we adundiramo n'efulugundu era obubalire ni bwayoolaho nga yenyulula yinwamo yija emubooja omuhono.

4 Abeehasi bohu hizinga ni babona efulugundu eyo n'ererejera hu muhono gwa Pawulo, nga hisi muutu aloma owahye ati, "Omuutu ono atee-hwa ohuba mwiti. Olwohuba wayire ajonire enyanja ohumulya, ehiitu hiri humulondoola era siwahuñona."

5 Aye Pawulo gakukumula hukumula omuhono ng'etemu egwa mu muliro, ye omwene ndaabaho hiitu hyosihyosi ehimwolireho.

6 Nga bala basuubira baati Pawulo anasimbane omubiri oba ti anafunguhe ehigo gafiraño. Aye ni bahuumaho ḥaabita ehiseera ehyene ehireenji ndibabona ehi baali ni basuubira, nga bacuusa ebiñeego batandiiha ohumulanga gasani.

7 Ohuupi n'anja hwali pa ḥaali amago ga Pubbuliyo owaali omutangirisi w'ehizinga ehyo. Nga Pubbuliyo atuloma hutiine ewuwe era ng'atuhysa bulanji ohuhena endaalo edatu.

8 Mu hiseera nj'ehyene ehyo, semwana ya Pubbuliyo gaali mulwaye w'omusuuja n'ehidukano ehy'amafugi. Nga Pawulo gengira eyi gaali ohumubonaho n'ohumusabira. Ni gamusabira, ng'amuñambaho amuñonia.

9 Ehyo ni hyalijo, ng'abalwaye abandi bosibosi abaali hu hizinga ehyo boosi baaja Pawulo abasabira nga banjona.

10 Abaatu bohu hizinga ehyo nga batuholera ehiitu bingi ohulaga ng'olu batunja ejono era ehiseera ehy'ohwewayongera n'olugendo lwefe ni hyola nga batugangisa ebi hwali ni hwetaaga mu lugendo.

*Olugendo ohujwa hu hizinga Malita ohwola e
Rooma*

¹¹ Ni ɻabitajo emyesi edatu, nga husomo-hera mu meeri eyaali n'egobire ohwo ohuhena emyesi ejo eji enyanja yefuhuliramo. Emeeri eyo yaali yinjooye hu mwalo gw'Alekizandiriya. Mu moni waayo baali bataayemo ebifaanani bya bagasani abalongo, ni babalanga baati Kasiteri ni Pulikisi.

¹² Ni hwasomoha nga hwola hu mwalo gw'e Sirakuusa eyi hwahena endaalo edatu.

¹³ Ni hwaŋwa eyo nga husomoha hwola hu mwalo gw'e Regiyo mu Yitale. Ni wahya, epunga yaaja ng'ehubba niŋwa mu mehiriro era ng'etwanguŋiaho. Oludaalo olwalondaho nga hwola hu mwalo gw'e Putewooli.

¹⁴ Eyo hwagaanayo abafugiirira Kurisito abatusunga hutiine ewaawe era nga huhena ni nabo endaalo musanvu. Oluvanyuma nga hutiina e Rooma.

¹⁵ Abafugiirira Kurisito ab'e Rooma baali banjuliye baati huli mu ngira hutiinayo. Olw'ehyo abandi banjwa e Rooma batiina batuhuumira mu hibuga ehi balanga baati "Ekatale y'Apiyo," n'abandi nga batuhuumira mu hibuga ehi balanga baati "Ebisulo Ebidatu." Pawulo ni gahubba emoni hu bafugiirira abo nga geyaasa Hatonda era nga agobolamo amaani.

¹⁶ Ni hwola e Rooma, sibata Pawulo mu komera aye bamufugiirira ohuba mu nyumba n'apangisa, ni ɻaliŋo omusirikale amuhuumma.

Pawulo abuulira Amanjuliro Amalaŋi e Rooma

17 Ni ɳabitajo endaalo edatu nga Pawulo alanga abatangirisi b'Abayudaaya abaali mu Rooma anjayehomo ni nabo. Ni bahumbaana, ng'abaloma ati, "Aboluganda, wayire nga puma hibi ehi nahola abaatu beefe oba ohubbwaga esambo jeefe ej'Ehiyudaaya eji basehulu beefe batuŋambya, abatangirisi beefe bapambira mu Yerusaalemu nga bapayo eyiri Abarooma bandanya mu komera.

18 Ni baposesya babona baati naali puma musango gwsigwosi ogwali ni gunjosa ohunjita era olw'ehyo bendire ohundehula.

19 Aye Abayudaaya ni baŋahania ehyohundehula, hyapalirisa ohwijulira ewa Kayisaali wayire nga puma ehi kaabya abatangirisi abo.

20 Olw'esonga eyo, nendire ohubabona era ndomemo ni nenywe olwohuba ndi huhola obusibe olw'esanubi ery'Obunoŋosi eri Bayisirayiri baali ni nalyo."

21 Nibo nga bamuloma baati, "Sihufunangaho bbaluŋa yosiyosi ohuŋwa e Buyudaaya ehulomaho. N'abalebe abanwayo baaja eno boosi sibatulomerangaho ehibono ehibi hu ewe.

22 Aye hwahendire ohumanya ewe omwene ehi oloma, olwohuba humanyire huuti hiisi ɳaatu ehibbubbu ehyo ehy'abafugiirira Yesu bahiromaho bibi byereere."

23 Nga bala gaana oludaalo olundi olw'ohuja ohubonana ni Pawulo era ni lwola nga batiina abeene abangi eyi Pawulo gamenyanga. Ni boola nga Pawulo abanyonyola ohuŋwa omugamba ohwola egulo ehibono ohuŋwa mu magambi ga Musa hu engeri eyi Hatonda genda ohuŋugamo

obulamu w'abaatu ng'agesyaho n'ohubamatiza ni gesigama hu bi Musa n'abanaabbi bañandiiha ati Yesu nj'oyu Hatonda gafuujaho amate ohunonjola abaatu.

²⁴ Nga ḥabaajo abaafugiirira ebi gabaloma aye abandi ndibabifugiirira.

²⁵ Hino hyabaleetera ohunjahana abeene n'abeene. Pawulo ni gabona atyo ng'abaloma ati, "Omwoyo Omutukuvu gaali mutuufu ni galoma abasehulu benywe n'abita mu naabbi Yisaaya ati,

²⁶ "Tiina eyiri abaatu abo obalome oti;

Ohunjulira muja huñuliranga aye ni mutategeera.

Muja hubonanga aye ni mutetegeeresa,

²⁷ olwohuba abaatu bano bali n'emyoyo migumu, bamasiipe abali n'amatwi aye sibañulira.

Bali n'emoni aye sibabona,
ate nga bahaweeene n'emoni jaawe,
bañulira n'amatwi gaawe,
bategeera n'emyoyo jaawe,
bacuuha nga mbañonia.' **

²⁸ Nga Pawulo atiina mu moni abaloma ati, "Naahani mutegeere muuti Hatonda ajerehiise obuhwenda bw'obunonjosi eyiri Abatali Bayudaaya era nibo baja hufugiirira."

²⁹ Pawulo ni gagwisa ati ohuloma ebyo, ng'Abayudaaya bañwaajo batiina ni banjahana ebyamaani ameene bojene nabojene.*

* **28:27** **28:27** Yis 6:9-10 * **28:29** **28:29** Ebyañandiihiwa ebindi ebyahale biñuma lunyiriri luno.

³⁰ Nga Pawulo ahena emyaha ebiri mihiwiye n'ali mu nyumba eyi gepangihisanga, ng'asangaaliranga bosibosi abatiinanga eyi gaali.

³¹ Ng'alomeranga abatiinangayo engeri eyi Hatonda ajanga ohunjuga obulamu waawe era n'obugumu ng'asomesanga ebinjamba hu Musengwa Yesu Kurisito, n'enjuma amuhubba hu muhono.

cl

**Endagaano Epyaha ko n'ebitabo ebindi
eby'Endagaano Ekyire mu Lunyole
Nyole: Endagaano Epyaha mu Lunyole (Bible)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Nyole)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This is the New Testament in Lunyole of Uganda, with 10 books from the
Old Testament.

All rights reserved.

2025-05-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 17 May 2025 from source
files dated 17 May 2025
e00787cd-838f-597a-9477-00b97e4e2cff